

ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่
ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

วิทยานิพนธ์

ของ

ปริญวิช ศรีกุล

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

พฤษภาคม 2563

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่
ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

วิทยานิพนธ์

ของ

ปริญวิช ศรีกุล

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

พฤษภาคม 2563

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

BEHAVIORAL LEADERSHIP THAT AFFECTED THE PERFORMANCE AND
THE ROLES OF THE VILLAGE AND SUB-DISTRICT HEADMEN
OF BAN DUNG DISTRICT, UDON THANI PROVINCE

BY
PAPHINWICH SRIKUL

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
The Master of Public Administration Degree in Public Administration
at Sakon Nakhon Rajabhat University

May 2020

All Rights Reserved by Sakon Nakhon Rajabhat University

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์ ปกนิวิช ศรีกุล

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการสอบ กรรมการสอบและ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณิธิ การสมดี) และผู้ทรงคุณวุฒิ (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล) ประธานที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์

..... กรรมการสอบ กรรมการสอบและ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น) แต่งตั้งเพิ่มเติม (รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล) กรรมการที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์

..... กรรมการสอบ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร) แต่งตั้งเพิ่มเติม

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรรับรองแล้ว

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล)
รักษาการแทนประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพ็ชรชัยบุญธรรม)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

เมื่อวันที่ 28 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2563
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ประกาศขอบคุณ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาช่วยเหลือ แนะนำ และ
ให้คำปรึกษาอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล ประธานที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล กรรมการที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาถ่ายทอดความรู้ แนวคิด วิธีการ คำแนะนำ และตรวจสอบแก้ไข
ข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ยิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญ และคณะกรรมการสอบป้องกัน ทุกท่าน ที่กรุณา
ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และได้กรุณาปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่อง
พร้อมให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งบุคคลที่ผู้วิจัยได้
อ้างอิง ทางวิชาการตามที่ปรากฏในบรรณานุกรม

ขอขอบพระคุณ นายอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ที่ให้ความอนุเคราะห์และ
ความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ตลอดจนกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอ
บ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ทุกท่าน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวม
ข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ บิดา มารดา และญาติพี่น้องทุกท่านที่คอยช่วยเหลือสนับสนุน
ทั้งด้านกำลังใจและกำลังทรัพย์ด้วยดีตลอดมา

ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำ
และคอยให้กำลังใจตลอดมา นอกจากนี้ยังมีผู้ที่ให้ความร่วมมือช่วยเหลืออีกหลายท่าน
ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถกล่าวนามในที่นี้ได้หมด จึงขอขอบคุณทุกท่านเหล่านั้นไว้ ณ โอกาสนี้
ด้วย คุณค่าทั้งหลายที่ได้รับจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูแก่
แต่บิดา มารดา และบูรพาจารย์ที่เคยอบรมสั่งสอน ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

ปริญวิษ ศรีกุล

ชื่อเรื่อง	ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี
ผู้วิจัย	ปภินวิช ศรีกุล
กรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล
ปริญญา	รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์)
สถาบัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ปีที่พิมพ์	2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม และการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง 2) เพื่อศึกษาอิทธิพลของภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง 3) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง กลุ่มตัวอย่างได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี จำนวน 202 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า

1) ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.17$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.01$) มีภาวะผู้นำในระดับมาก รองลงมา คือ ภาวะผู้นำแบบเผด็จการ ($\bar{X} = 3.25$) มีภาวะผู้นำในระดับปานกลาง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ภาวะผู้นำแบบเสรีนิยม ($\bar{X} = 2.25$) มีภาวะผู้นำในระดับน้อย

2) การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการนำข้อราชการไปประกาศแก่ราษฎร ($\bar{X} = 4.65$) มีการปฏิบัติงานในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านกิจการสาธารณประโยชน์ ($\bar{X} = 4.54$) มีการปฏิบัติงาน

ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ($\bar{X} = 4.22$) มีการปฏิบัติงานในระดับมาก

3) ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย (ค่าเบต้า=.639) และด้านภาวะผู้นำแบบเสรีนิยม (ค่าเบต้า=.278) ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุงมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ=.398 ส่วนภาวะผู้นำแบบเผด็จการ ไม่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง ซึ่งภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย และภาวะผู้นำแบบเสรีนิยม สามารถร่วมกันทำนายการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง ได้ร้อยละ 38.90 ส่วนที่เหลือร้อยละ 61.10 เกิดจากอิทธิพลของตัวแปรอื่น ๆ

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม, การปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน, บทบาทหน้าที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

TITLE Behavioral Leadership that Affected the Performances and the Roles of the Village and Sub–district Headmen of Ban Dung District, Udon Thani Province

AUTHOR Paphinwich Srikul

ADVISORS Asst. Prof. Dr. Chardchai Udomkijmongkol
Assoc. Prof. Dr. Jitti Kittilertpaisan

AUTHOR Chalernpol Thonglao

DEGREE M.P.A. (Public Administration)

INSTITUTE Sakon Nakhon Rajabhat University

YEAR 2020

ABSTRACT

The purposes of this study included the following: 1) to investigate the level of behavioral leadership that affected the performances and the roles of the village and sub–district headmen of Ban Dung District, 2) to examine the influences of behavioral leadership on the performances and the roles of the village and sub–district headmen of Ban Dung District, and 3) to explore and gain guidelines on developing the performances and the roles of the village and sub–district headmen of Ban Dung District. The samples consisted of 202 village and sub–district headmen, assistants to sub–district headmen, sub–district health chiefs, and assistants to the village headmen of Ban Dung District, Udon Thani Province. The instrument used was a questionnaire and statistics employed for data analysis comprised frequency, percentage, mean standard deviation, and Multiple Linear Regression Analysis.

The study revealed these results:

1. The behavioral leadership of the village and sub–district headmen of Ban Dung District, as a whole, was at the moderate level ($\bar{X} = 3.17$). Contemplating each aspect, it was found that democratic leadership was at the highest level ($\bar{X} = 4.01$), the autocratic leadership was at the second highest level ($\bar{X} = 3.25$), and laissez–fair leadership was at the least level ($\bar{X} = 2.25$).

2. The performances and the roles of the village and sub-district headmen of Ban Dung District, as a whole, was at the high level ($\bar{X} = 4.41$). Contemplating each aspect, it was found that the notification and announcement of the official issues to the people were conducted at the highest level ($\bar{X} = 4.65$), the running of the public benefits was performed at the second highest level ($\bar{X} = 4.54$), and organizing the villages to be in order and tidiness was performed at the least level ($\bar{X} = 4.22$).

3. The democratic leadership ($\beta = .639$) and laissez-fair leadership ($\beta = .278$) of the village and sub-district headmen of Ban Dung District significantly affected the performances and the roles of the village and sub-district headmen of Ban Dung District, Udon Thani Province at .00 level or with .389 coefficient value. Nevertheless, the autocratic leadership did not affect the performances and the roles of the village and sub-district headmen. At the same time both democratic leadership and laissez-fair leadership could be used to correctly predict the performances and the roles of the village and sub-district headmen of Ban Dung District, Udon Thani Province 38.90%. The remaining 61.10% depended on other variables.

Keywords: Behavioral leadership, performances of the village and sub-district headmen, roles of the village and sub-district headmen

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
คำถามของการวิจัย	6
ความมุ่งหมายของการวิจัย	7
สมมติฐานของการวิจัย	7
ความสำคัญของการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	8
กรอบแนวคิดของการวิจัย	9
นิยามศัพท์เฉพาะ	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ	15
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	27
บริบทอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี	59
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	61
3 วิธีดำเนินการวิจัย	81
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	81
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	82
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ	84
การเก็บรวบรวมข้อมูล	87
การวิเคราะห์ข้อมูล	88
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	88

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	93
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	93
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	95
การศึกษาแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี	119
5 สรุปผล อภิปรายผล และขอเสนอแนะ	122
สรุปผลการวิจัย	122
อภิปรายผลการวิจัย	124
ขอเสนอแนะการวิจัย	131
บรรณานุกรม	134
ภาคผนวก	140
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์	141
ภาคผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญ	157
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	160
ภาคผนวก ง แบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญ	172
ภาคผนวก จ คุณภาพของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย	176
ภาคผนวก ฉ คำอธิบายจำแนกของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย	178
ประวัติย่อของผู้วิจัย	185

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย	82
2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล	96
3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี	98
4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ด้านภาวะผู้นำ แบบเผด็จการ (Autocratic) รายข้อ	99
5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ด้านภาวะผู้นำ แบบประชาธิปไตย (Democratic) รายข้อ	100
6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ด้านภาวะผู้นำ แบบตามสบาย (Laissez-faire) รายข้อ	101
7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี	102
8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ด้านการใช้อำนาจ หน้าที่ปกครองราษฎร รายข้อ	103
9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ด้านการรายงาน ต่อทางราชการ รายข้อ	104
10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ด้านการนำ ข้อราชการไปประกาศแก่ราษฎร รายข้อ	105

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ด้านการจัดทำทะเบียน รายชื่อ	106
12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ด้านกิจการสาธารณประโยชน์ รายชื่อ	107
13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ด้านการป้องกันโรคติดต่อ รายชื่อ	109
14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ด้านการจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย รายชื่อ	110
15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ด้านที่เกี่ยวข้องด้วยความอาญา รายชื่อ	111
16 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี	114
17 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของอิทธิพลของภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี	116
18 จำนวนและร้อยละของประชากรกลุ่มตัวอย่าง ที่ตอบแบบสอบถามปลายเปิด ...	117

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 กรอบแนวคิดของการวิจัย	10
-------------------------------	----

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การปกครองส่วนภูมิภาค หรือการปกครองอาณาเขต มีเมือง หรือหัวเมือง เป็นศูนย์กลางการบริหารมีผู้รั้ง หรือพระยามหานคร เป็นผู้ปกครอง จัดระเบียบ การปกครอง ภายในเมืองหนึ่ง ๆ ออกเป็นหน่วยการปกครองรับผิดชอบลดหลั่น กันลงมา คือ แขวง ประกอบด้วย ตำบลหลายแห่งรวมกัน มี “หมื่นแขวง” เป็นผู้ปกครองตำบล ประกอบด้วย หมู่บ้านหลายแห่งรวมกัน มี “กำนัน” เป็นหัวหน้าหมู่บ้าน มี “ผู้ใหญ่บ้าน” ซึ่งผู้ว่าราชการ เมืองเลือกตั้งเป็นหัวหน้า ในสมัยต่อมาหัวเมืองต่าง ๆ บางเมืองได้ละเลยไม่ปฏิบัติตามพระราชกำหนดกฎหมายที่ระบุไว้ รวมทั้งสถานการณ์บ้านเมืองในบางขณะไม่เอื้ออำนวย ทำให้ บางครั้งหมู่บ้านไม่มีผู้ปกครอง ประกอบกับลักษณะการจัดการปกครอง ก็ไม่ได้มีระเบียบ วางไว้เป็นที่แน่นอนแต่อย่างใด ทำให้มีการละเว้นการจตุรูปการปกครองในระดับหมู่บ้าน คงมีแต่พนักงานปกครองระดับตำบลมี “กำนัน” เป็นผู้ปกครองชั้นต้น ดังนั้นในรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงได้ทรงพระราชดำริให้มีการฟื้นฟูการปกครอง ระดับหมู่บ้านขึ้นใหม่ เพราะทรงเล็งเห็นว่า การปกครองระดับนี้จำเป็นและสำคัญยิ่งในการ บริหารราชการแผ่นดินเนื่องจากเป็นหน่วยการปกครองที่ใกล้ชิดกับราษฎรมากที่สุด โดยได้ ทรงให้มีการทดลองจัดระเบียบการปกครองตำบล หมู่บ้าน เมื่อ ร.ศ. 111 (พ.ศ. 2435) ที่อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งการจัดการปกครองตำบล หมู่บ้านใหม่นี้ มีลักษณะแตกต่างจากเดิม คือ ให้ราษฎรพิจารณาเลือกผู้ใหญ่บ้านเอง แทนการแต่งตั้งโดย ผู้รั้งเมืองดังแต่ก่อน สำหรับการบังคับบัญชาอันได้กำหนดให้ผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่ในการรักษา ความสงบเรียบร้อยในท้องที่ การป้องกันโจรกรรมและผู้ร้าย และกำหนดให้มีผลประโยชน์ ตอบแทนในหน้าที่ ได้แก่ สิ้นลดค่านา ภาษีไม้ไผ่ ค่าเหยียบย่ำที่นาราษฎร ซึ่งความมุ่งหมาย ในการปกครองระดับหมู่บ้าน ก็เพื่อให้ผู้ใหญ่บ้านซึ่งราษฎรเลือกสรรขึ้นด้วยความยินยอม ช่วยกันดำเนินกิจการในหมู่บ้านให้เรียบร้อย เป็นหู เป็นตาแก่ทางราชการ ที่จะช่วยสอดส่อง ดูแลทุกข์สุขของราษฎรทั่วไป ตลอดจนช่วยเหลือเก็บภาษีอากร เพื่อใช้ในกิจการบริหารงานของ แผ่นดิน (กรมการปกครอง, 2550, หน้า 31)

หมู่บ้านซึ่งเป็นองค์กรบริหารในระดับรากหญ้า มีความใกล้ชิดกับประชาชน ซึ่งตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 นอกจากจะกำหนดอำนาจหน้าที่ของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการบริหารงาน “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” ให้แก่ราษฎรในหมู่บ้านแล้ว ยังได้กำหนดให้มี คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ทำหน้าที่ช่วยเหลือ แนะนำ และให้คำปรึกษาแก่ผู้ใหญ่บ้านเกี่ยวกับกิจการอันเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านและปฏิบัติหน้าที่อื่นตามกฎหมาย หรือระเบียบแบบแผนของทางราชการหรือที่นายอำเภอมอบหมายหรือที่ผู้ใหญ่บ้านร้องขอ และให้คณะกรรมการหมู่บ้านเป็นองค์กรหลักที่รับผิดชอบในการบูรณาการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านและบริหารกิจกรรมที่ดำเนินงานในหมู่บ้านร่วมกับองค์กรอื่นทุกภาคส่วน (สำนักบริหารการปกครองท้องที่ กรมการปกครอง, 2551, คำนำ)

สถาบันกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จึงถือได้ว่าเป็นสถาบันที่อยู่คู่กับตำบล หมู่บ้าน มาโดยตลอด เป็นผู้ที่คอยช่วยเหลือทางราชการในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้แก่ประชาชนในตำบล หมู่บ้าน และเป็นตัวแทนประชาชนในตำบลหมู่บ้านในการติดต่อกับภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐราชการ และภาคเอกชน ถึงแม้สภาพสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ทำให้ภารกิจบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านเพิ่มมากขึ้นก็ตาม โดยที่มีกรมการปกครองเป็นกรมที่รับผิดชอบในการกำกับ ดูแลกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ก็ได้พัฒนาศักยภาพกำนันผู้ใหญ่บ้าน ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ด้วยการขยายเวลาการทำงานให้ถึง 60 ปี เพราะประสบการณ์การทำงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จะช่วยสร้างเสริมความมั่นใจในการทำงานรวมทั้งปรับปรุงรูปแบบการทำงานของคณะกรรมการ หมู่บ้านให้เป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอและผู้ช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านจะเป็นที่ยอมรับหรือได้รับความศรัทธาจากประชาชนมากน้อยเท่าใด ก็ขึ้นอยู่กับการทุ่มเท กำลังใจ กำลังกาย กำลังความสามารถ ในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้แก่ ประชาชนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน (กรมการปกครอง, 2556, หน้า 10)

กำนันผู้ใหญ่บ้าน มีความหมายในทางการเมืองและการบริหารงานด้านการเมือง เป็นเรื่องสำคัญที่มีในสังคมและกลไกทางการเมืองทั้งหลาย การบริหารงานที่ดีมีประสิทธิภาพจะนำไปสู่การพัฒนาในท้องถิ่นให้ได้รับความเจริญเติบโตหรือบทบาทที่จะรวบรวมและแบ่งสรรสิ่งที่มีคุณค่าทางสังคมหรือการดำเนินนโยบายทางการเมืองและการปฏิบัติราชการต่าง ๆ โดยจัดสรรผ่านโครงสร้างอำนาจทางการเมืองอันได้แก่กลไกของรัฐซึ่งแกนนำระดับผู้นำของท้องถิ่นซึ่งเรียกขานกันว่าผู้ใหญบ้าน เป็นหน่วยการปกครองใน

ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถือว่าเป็นประชาธิปไตยระดับล่าง ที่มีการกระจายอำนาจลงมา เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด ถือได้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรากฐานของการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่า หรือการดำเนินนโยบายทางการเมือง และการปฏิบัติราชการต่าง ๆ ไปสู่ประชาชนโดยแท้จริง โดยมีผู้นำระดับหมู่บ้านเป็นบุคลากรเป็นตัวเชื่อมระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนที่เป็นอำนาจประชาธิปไตยโดยตรง (กรมการปกครอง, 2550, หน้า 15)

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านชัดเจนยิ่งขึ้น คือ ผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติหน้าที่ และเป็นหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้านของตน และมีอำนาจหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกและดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยให้แก่ราษฎรในหมู่บ้าน สร้างความสมานฉันท์ และความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่บ้านรวมทั้งส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีในท้องที่ ประสานหรืออำนวยความสะดวกแก่ราษฎรในหมู่บ้าน ในการติดต่อหรือรับบริการกับภาครัฐ รับฟังปัญหาและนำความเดือดร้อน ทุกข์สุขและความต้องการที่จำเป็นของราษฎรในหมู่บ้านแจ้งต่อภาครัฐ เพื่อให้การแก้ไขหรือช่วยเหลือ ให้การสนับสนุน ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่หรือการให้บริการของภาครัฐ ควบคุมดูแลราษฎรในหมู่บ้านให้ปฏิบัติตามกฎหมาย โดยผู้ใหญ่บ้านจะต้องทำเป็นตัวอย่างแก่ราษฎรด้วย อบรมและชี้แจงให้ราษฎรมีความรู้ความเข้าใจในข้อราชการและกฎหมาย ในการนี้สามารถเรียกราษฎรมาประชุมได้ตามสมควร แจ้งให้ราษฎรให้ความช่วยเหลือในกิจการสาธารณประโยชน์เพื่อบำบัดป้องกันอันตรายสาธารณะ อันมาโดยฉุกฉิน รวมทั้งช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ผู้ประสบภัยจัดให้มีการประชุมราษฎรและคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง ปฏิบัติตามคำสั่งของกำนันหรือทางราชการและรายงานเหตุการณ์ที่ไม่ปกติ ซึ่งเกิดขึ้นในหมู่บ้านให้กำนันและนายอำเภอทราบ และปฏิบัติตามภารกิจหรืองานอื่นตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนภาครัฐ ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอมอบหมาย (กฤษฎีกา นาสิ่งหัชชันท์, 2550, หน้า 1)

การปกครองหมู่บ้านให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยที่สำคัญหลายประการ ประการแรก คือ ผู้นำ เพราะหากหมู่บ้านมีผู้นำที่ดี มีความสามารถย่อมจะนำสังคมหรือชุมชนในหมู่บ้านพัฒนาไปในทิศทางที่ดีและมีความเหมาะสม ผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้นำโดยตำแหน่ง เป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองที่มีบทบาทสำคัญ

ต่อการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ทั้งนี้เพราะเป็นหน่วยราชการสุดท้ายที่จะนำนโยบาย และแผนงานของรัฐบาล ของแต่ละกระทรวง ทบวง กรม ไปสู่ราษฎรในท้องที่ปกครอง และเป็นหน่วยงานแรกที่จะนำความต้องการและสภาพปัญหาข้อเท็จจริงของราษฎรมาสู่ระบบราชการ ผู้ใหญ่บ้านจึงมีหน้าที่เช่นเดียวกับนักปกครองอื่น ๆ โดยในจิตวิญญาณอันเป็นหัวใจของคนมหาดไทยที่จะ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” ให้กับราษฎร นอกจากนี้ทางราชการยังได้ให้อำนาจในฐานะผู้นำในการทำงานหลายประการและปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามความรับผิดชอบที่มีอยู่ ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนว่า ภารกิจความรับผิดชอบต่อผู้ใหญ่บ้านเน้นหนักในการปฏิบัติงานด้านความมั่นคง การรักษาความสงบเรียบร้อย การปกครองหมู่บ้าน การพัฒนาและดูแลรักษาสาธารณูปโภค การประสานงานและขอรับความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่าง ๆ เกี่ยวกับความต้องการ และ ความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นกับราษฎรในท้องที่ปกครองของตน (ปริญญา นาคฉัตรีย์, 2550, หน้า 15-20)

ภาวะผู้นำถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารเป็นการนำหรือการทำให้ผู้อื่นประพฤติปฏิบัติตามที่ประสงค์ ตามเป้าหมายขององค์การ ภาวะผู้นำจึงเป็นเรื่องสำคัญมากในการบริหาร การพยายามพัฒนาผู้นำที่ดীনั้นเป็นพื้นฐานของการสร้างผลผลิตหรือบริการ องค์การจะสำเร็จหรือล้มเหลวนั้นขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของผู้นำในองค์การนั้นเป็นอย่างมาก ดังนั้นการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ : หรือการบริหารงานภายในตำบลและหมู่บ้าน ให้เกิดความสงบเรียบร้อย กำหนดผู้ใหญ่บ้าน จึงจำเป็นต้องมีบุคลิกภาพและพฤติกรรมในฐานะ “ผู้นำ” (Leader) เป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งต่อความสำเร็จขององค์การ ทั้งนี้เพราะผู้นำมีภาระหน้าที่ : และความรับผิดชอบต่อตรงที่จะต้องวางแผน สั่งการ ดูแล และควบคุมให้บุคลากรขององค์การปฏิบัติงานต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เพื่อให้เข้าใจภาวะผู้นำ (Leadership) และผู้นำ (Leader) ดีขึ้น ดังเช่นงานวิจัยของ สร้อยสุรีย์รัตน์ พลพรพิสิฐ (2552, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษา ภาวะผู้นำกับการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง และเป็นไปในทางบวกกับการปฏิบัติงาน และงานวิจัยของ สุรพงษ์ รุ่งวารินทร์ (2555, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา การพัฒนาภาวะผู้นำในการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี เป็นอำเภอที่มีขนาดใหญ่ตั้งอยู่ห่างจากจังหวัดอุดรธานี เป็นระยะทาง 70 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งสิ้น 923 ตารางกิโลเมตร แบ่งเขตการปกครอง ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 และ พุทธศักราช 2551 เป็น 13 ตำบล 140 หมู่บ้าน ด้วยสภาพพื้นที่ที่อยู่ห่างไกลผู้นำหมู่บ้านจึงเป็นที่พึ่งที่ดีที่สุดของชาวบ้าน กำนันและผู้ใหญ่บ้านเปรียบเสมือนพ่อบ้านประจำหมู่บ้านที่มีความสำคัญในการที่จะดูแล ช่วยเหลือ และปกป้องลูกบ้านของตนเอง เพราะปัญหาบางอย่างองค์กรต่าง ๆ ก็ไม่สามารถเข้าไปช่วยเหลือชาวบ้านได้ทันทีเมื่อเกิดเหตุการณ์ร้ายแรงขึ้น หากเกิดความไม่สะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านแล้วจะส่งผลให้ประชาชนในหมู่บ้านเดือดร้อน อีกทั้งเป็นเสมือนตัวแทนของนายอำเภอหรือตัวแทนส่วนราชการภายในอำเภอที่จะทำหน้าที่ช่วยเหลือและดูแลประชาชน พร้อมประสานการทำงานระหว่งที่ทำการปกครองและส่วนราชการภายในอำเภอกับประชาชนภายในหมู่บ้านของตนเองอยู่ตลอดเวลา (ที่ว่าการอำเภอบ้านดุง, 2562, หน้า 1)

การปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ประสบปัญหาหลายอย่าง ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่ง นั่นก็คือ การขาดขอบข่ายอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจนแน่นอน แม้ว่าจะมีกฎหมายที่ระบุถึงอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่ แต่เนื่องจากกฎหมายที่ให้อำนาจหรือกำหนดภารกิจที่เกี่ยวข้องกับกำนันผู้ใหญ่บ้านนั้นมีหลายฉบับทำให้บางครั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเป็นกำนันผู้ใหญ่บ้านที่เข้ามาใหม่ ดังนั้นความเข้าใจในอำนาจหน้าที่ของตนจึงมักจะขึ้นอยู่กับประสบการณ์และการปฏิบัติงานภายใต้การชี้แนะ กำกับจากราชการฝ่ายปกครอง อย่างเช่น ปลัดอำเภอ นายอำเภอ เป็นต้น (ที่ว่าการอำเภอบ้านดุง, 2562)

ดังนั้นในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี จึงจำเป็นต้องมีคุณลักษณะของความเป็นผู้นำในการบริหารจัดการท้องถิ่นหรือในชุมชนของตนเอง และยังเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลเป็นอย่างมากในชุมชนต่อการโน้มน้าวชักจูงประชาชนให้มีส่วนร่วมทางการเมือง และยังเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อการระดมชักจูงประชาชนให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากที่สุด กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อสังคมและได้รับการยกย่องให้เป็นผู้นำของสังคม ดังนั้นการชี้แนะและการตัดสินใจของบุคคลเหล่านี้มักจะได้รับความเชื่อถือจากประชาชน โดยการชักนำประชาชนให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและช่วยเหลือประชาชน สนับสนุนให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่

เป็นแนวนโยบายของรัฐบาล แต่ใช้ว่าความเป็นผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้านจะได้รับการยอมรับจากชุมชนหรือตำบลนั้น ๆ เท่ากันตลอด ภาวะผู้นำจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในการปกครองชุมชนอย่างไรให้อยู่เย็นเป็นสุข

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นปลัดอำเภอ และปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จึงมีความสนใจจะทำการศึกษาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี โดยศึกษาภาวะความเป็นผู้นำกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง ในปัจจุบันมีสภาพเป็นอย่างไร มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันและส่งผลกระทบต่อกันหรือไม่อย่างไร ซึ่งการศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามพระราชบัญญัติลักษณะ ปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงปัจจุบัน ที่แบ่งบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ออกเป็น 8 ด้าน ได้แก่ ด้านการใช้อำนาจหน้าที่ปกครองราษฎร ด้านการรายงานต่อทางราชการ ด้านการนำข้อราชการไปประกาศแก่ราษฎร ด้านการจัดทำทะเบียน ด้านกิจการสาธารณประโยชน์ ด้านการป้องกันโรคติดต่อ ด้านการจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย และด้านที่เกี่ยวข้องด้วยความอาญา (กรมการปกครอง, 2556 ก) ในเขตพื้นที่อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี เพื่อนำผลของการศึกษาไปเป็นข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อหมู่บ้าน ตำบล ของตนเองต่อไป

คำถามของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมและการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี อยู่ในระดับใด
2. ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี หรือไม่
3. แนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ควรเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม และการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

สมมติฐานของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัยไว้ดังนี้

ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

ความสำคัญของการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ ผลการวิจัยมีความสำคัญดังนี้

1. ทำให้ทราบระดับภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมและการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี
2. ทำให้ทราบถึงอิทธิพลของภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี
3. ผลจากการวิจัยทำให้ได้แนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ซึ่งที่ทำการปกครองอำเภอบ้านดุง ที่ทำการปกครองจังหวัดอุดรธานี กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ให้มีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้นต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี จำนวน 420 คน (ที่มา : ที่ทำการปกครองอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี จำนวน 202 คน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการเทียบตารางสำเร็จรูปคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (ลิน พันธ์พิณี, 2554, หน้า 137) และจะทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

2. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ประกอบด้วย

2.1.1 ภาวะผู้นำแบบเผด็จการ

2.1.2 ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย

2.1.3 ภาวะผู้นำแบบเสรีนิยม

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ประกอบด้วย

2.2.1 ด้านการใช้อำนาจหน้าที่ปกครองราษฎร

2.2.2 ด้านการรายงานต่อทางราชการ

2.2.3 ด้านการนำข้อราชการไปประกาศแก่ราษฎร

2.2.4 ด้านการจัดทำทะเบียน

2.2.5 ด้านกิจการสาธารณประโยชน์

2.2.6 ด้านการป้องกันโรคติดต่อ

2.2.7 ด้านการจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย

2.2.8 ด้านที่เกี่ยวข้องด้วยความอาญา

3. ขอบเขตด้านพื้นที่ของการวิจัย

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา คือ พื้นที่อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ซึ่งประกอบด้วย 13 ตำบล ได้แก่

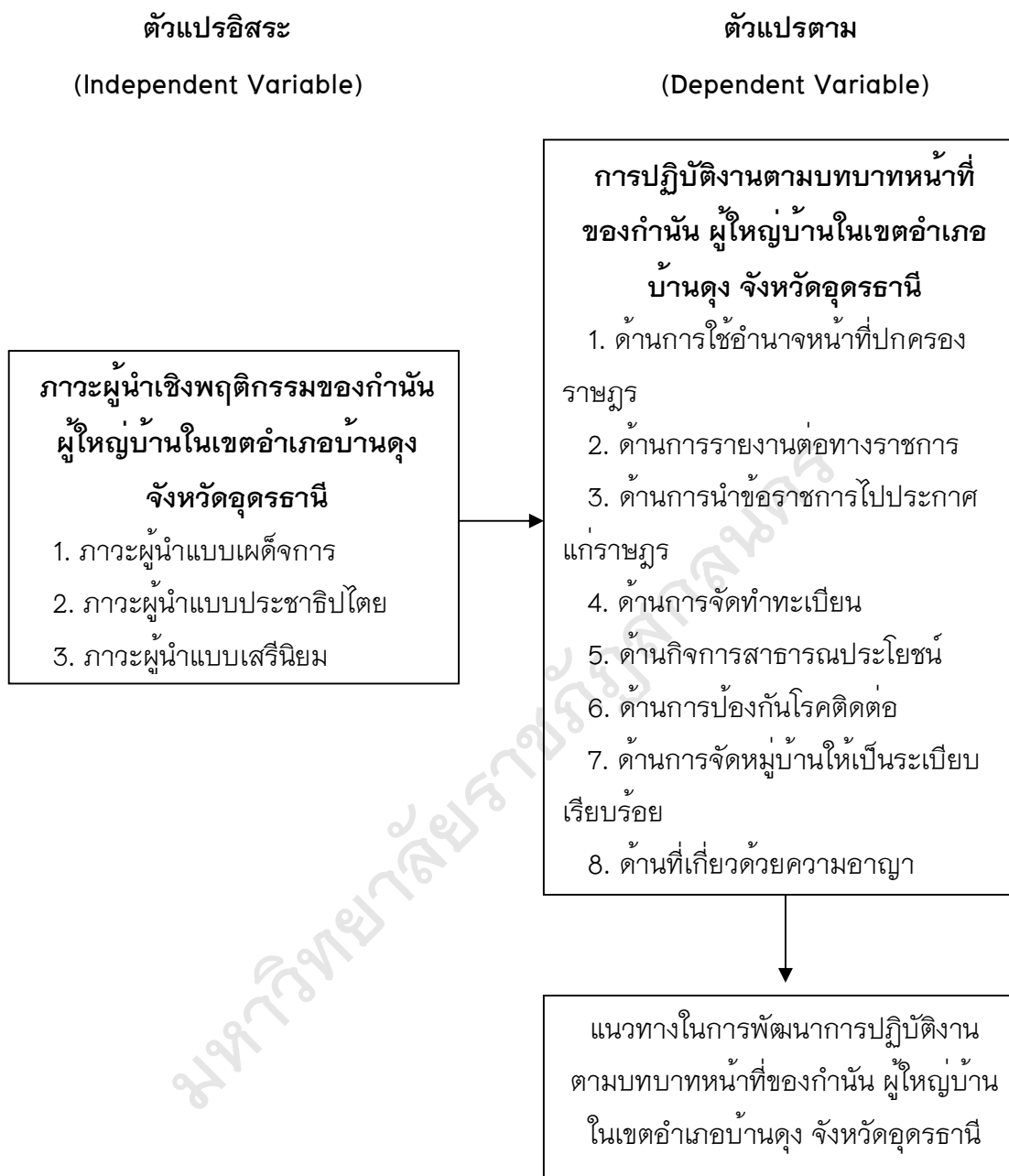
- 3.1 ตำบลบ้านดุง
- 3.2 ตำบลดงเย็น
- 3.3 ตำบลโพนสูง
- 3.4 ตำบลอ้อมกอก
- 3.5 ตำบลบ้านจันทน์
- 3.6 ตำบลบ้านชัย
- 3.7 ตำบลนาไหม
- 3.8 ตำบลถ่อนนาลับ
- 3.9 ตำบลวังทอง
- 3.10 ตำบลบ้านม่วง
- 3.11 ตำบลบ้านดาด
- 3.12 ตำบลนาคำ
- 3.13 ตำบลศรีสุทโธ

4. ขอบเขตด้านระยะเวลาดำเนินการวิจัย

ช่วงเวลาที่ทำการศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลคือ ระหว่างวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2562 ถึงวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2563

กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ของ Lewin, Lippitt and White (1939, pp. 271-299) และบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงปัจจุบัน (กรมการปกครอง, 2556 ก) มาประยุกต์เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดเพื่อตอบคำถามของการวิจัย และกำหนดเป็นความมุ่งหมายของการวิจัยได้ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์เฉพาะไว้ดังนี้

1. กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน หมายถึง ผู้ปกครองและรับผิดชอบในการดูแลทุกข์สุขของประชาชน โดยผู้ใหญ่บ้านรับผิดชอบในเขตพื้นที่หมู่บ้าน ส่วนกำนันรับผิดชอบเขตพื้นที่ทั้งตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ซึ่งเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนด และได้รับเลือกจากประชาชนให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

2. กำหนด หมายถึง ผู้ปกครองตำบลซึ่งกำนันมาจากการเลือกโดยวิธีลับของผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านในตำบลเป็นผู้เลือกจากผู้ใหญ่บ้านที่สมัครเป็นกำนันตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 และฉบับแก้ไขถึงปัจจุบัน

3. ผู้ใหญ่บ้าน หมายถึง ผู้ปกครองราษฎรที่อยู่ในเขตหมู่บ้านที่สำคัญที่สุด ผู้ใหญ่บ้านมาจากการเลือกโดยวิธีลับของราษฎรผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 และฉบับแก้ไขถึงปัจจุบัน

4. ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม หมายถึง พฤติกรรมของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ที่แสดงออกเกี่ยวกับความสามารถในการใช้อิทธิพล อำนาจ และจูงใจให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาและประชาชนในหมู่บ้านปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย ประกอบด้วย

4.1 ภาวะผู้นำแบบเผด็จการ หมายถึง ผู้นำที่เน้นถึงการบังคับบัญชาและการออกคำสั่ง (Commanding and order giving) เป็นสำคัญ ผู้นำชนิดนี้มักจะทำการตัดสินใจด้วยตนเองเป็นส่วนมาก และจะไม่ค่อยยอมมอบหมายอำนาจหน้าที่ให้แก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามากนัก สถานภาพของผู้นำชนิดนี้จะเป็นไปในลักษณะที่ว่าเป็นเจ้านาย (Boss) อย่างเด่นชัด ในการบังคับบัญชาหรือควบคุมงานของผู้นำชนิดนี้ ผู้นำดังกล่าวจะกระทำโดยมีการใช้อำนาจเป็นอย่างมากและจะสร้างบรรยากาศของ ความเกรงกลัวต่อผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาเสมอ ทั้งนี้เพราะผู้นำนิยมใช้การให้รางวัลและลงโทษ

4.2 ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย หมายถึง ผู้นำแบบประชาธิปไตยจะให้ความสำคัญกับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามากกว่า และจะไม่เน้นถึงการใช้อำนาจหน้าที่ หรือก่อให้เกิดความเกรงกลัวในตัวผู้บังคับบัญชา หากแต่จะเปิดโอกาสให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีโอกาสแสดงความคิดเห็นและพูดคุย ด้วย ในการปฏิบัติงานบริหารของผู้นำชนิดนี้มักจะเป็นไปในทำนองที่ว่า สิ่งต่าง ๆ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทุกคน

4.3 ภาวะผู้นำแบบเสรีนิยม หมายถึง เป็นผู้ที่ไม่มีความพยายาม ขาดความรับผิดชอบในงาน การตัดสินใจไม่เด็ดขาด ไม่เต็มใจที่จะเลือกยืนอยู่ฝ่ายไหน ไม่มีส่วนร่วมกับงานมากนัก เมื่อต้องการผู้นำ ผู้นำจะไม่อยู่ ไม่มีวิสัยทัศน์ในภารกิจขององค์กร และไม่มี ความชัดเจนในเป้าหมาย

5. การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ใน 8 ด้าน ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงปัจจุบัน

5.1 ด้านการใช้อำนาจหน้าที่ปกครองราษฎร หมายถึง ผู้ใหญ่บ้าน มีอำนาจหน้าที่ปกครอง ราษฎรที่อยู่ในเขตหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านเป็นหัวหน้าของราษฎรในหมู่บ้านของตน มีอำนาจและหน้าที่ ในการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎรและบรรดาการที่จะตรวจตรารักษาความปกติในตำบล

5.2 ด้านการรายงานต่อทางราชการ หมายถึง ในการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อย ของหมู่บ้าน ตลอดจนการป้องกันระงับเหตุร้าย การรายงานเหตุการณ์ผิดปกติที่เกิดขึ้นในตำบล หมู่บ้าน ซึ่งอาจเป็นคุณหรือโทษแก่ชุมชนประชาชนหรือ ต่อประเทศชาติให้ทางราชการทราบ เป็นหน้าที่สำคัญของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในฐานะเป็นผู้ปกครองดูแลรับผิดชอบเขตปกครองนั้น ๆ

5.3 ด้านการนำข้อราชการไปประกาศแก่ราษฎร หมายถึง การนำข้อราชการไปประกาศแก่ ราษฎรหรือประชุมอบรมชี้แจงข่าวสารแก่ราษฎร ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญทางการปกครอง เนื่องจากการทำความเข้าใจร่วมกันเป็นพื้นฐานสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการบริหารราชการส่วนภูมิภาคถือว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นตัวกลางระหว่างราชการ และประชาชนในการที่จะนำข้อมูลข่าวสาร ทางราชการไปแจ้งให้แก่ราษฎรได้ทราบ

5.4 ด้านการจัดทำงานทะเบียน หมายถึง ทำบัญชีสำมะโนครัวในหมู่บ้าน และคอยแก้ไขบัญชีนั้นให้ถูกต้องเสมอ ถ้ามีบุคคลแปลกหน้านอกสำมะโนหมู่บ้านนั้นเข้ามาอาศัย เป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านจะต้องสอบถามให้กำนันดูแลคนเดินทาง ซึ่งไม่มีเหตุควรสงสัยว่าจะเป็นผู้ร้าย ให้ได้มีที่พักอาศัยตามสมควร ถ้าผู้เดินทางด้วยราชการจะต้องมีคนนำทาง กำนันและผู้ใหญ่บ้าน ต้องรักษาบัญชีและคอยแก้ไขเพิ่มเติม ผู้ใหญ่บ้านควรนำคนแปลกหน้าออกจากสำมะโนครัวตำบล มาส่งกำนันตามความในมาตรา 27 ข้อ 6 ให้ผู้ใหญ่บ้านปรึกษาหารือกับกำนันหรือไล่ออกจากตำบลนั้นก็ได้ ในการสำรวจและ

จดทะเบียนบัญชีต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในราชการ

5.5 ด้านกิจการสาธารณสุขประโยชน์ หมายถึง ในการปกครองระดับตำบล หมู่บ้าน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้มีอำนาจปกครองดูแลทุกข์สุขของราษฎร รวมทั้งยังมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับกิจการสาธารณสุขประโยชน์ เช่น แจงให้ราษฎรให้ความช่วยเหลือ ในกิจการสาธารณสุขประโยชน์ เพื่อบำบัดป้องกันอันตรายสาธารณสุขอันมีมาโดยฉุกเฉิน รวมตลอดทั้งการช่วยเหลือบรรเทาทุกข์แก่ผู้ประสบภัยต่าง ๆ หรือเวลาที่มีการนัดหยุดงาน หรือประชุมชนเป็นการใหญ่ในตำบล หมู่บ้านนั้น ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และแพทย์ประจำตำบล ช่วยกันพิทักษ์รักษาความเรียบร้อยในที่อันนั้นถ้าแลเป็นการจำเป็นแล้วจะขอแรงราษฎรช่วยก็ได้

5.6 ด้านการป้องกันโรคติดต่อ หมายถึง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ร่วมดำเนินงานกับแพทย์ประจำตำบล มีหน้าที่ในการป้องกันโรคภัยต่าง ๆ เพื่อให้ราษฎรในเขตปกครองมีสุขภาพสมบูรณ์ โดยให้คอยสังเกตตรวจตราความไข้เจ็บที่เกิดขึ้นแก่ราษฎร ในตำบลของตนและตำบลใกล้เคียงถ้าเกิดโรคร้ายแรง เช่น อหิวาตกโรค กาฬโรค ไข้ทรพิษ ฯลฯ ให้คิดหาทางป้องกันและจัดการ ป้องกันโรค เช่น การทำความสะอาด และให้รับแจ้ง ให้กรรมการอำเภอทราบโดยเร็ว

5.7 ด้านการจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย หมายถึง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีอำนาจหน้าที่ ในการจัดระเบียบเรียบร้อยในหมู่บ้านให้เรียบร้อยและถูก สุขลักษณะ ถ้ามีผู้ใดทิ้งบ้านเรือนให้ชำรุด รุงรัง หรือปล่อยให้โสโครกโสภณ ให้แจ้งให้ผู้อยู่ ในนั้นแก้ไขเสียให้ดี ถ้าผู้นั้นไม่ทำตามให้แจ้งต่อ กรรมการอำเภอ

5.8 ด้านที่เกี่ยวข้องด้วยความอาญา หมายถึง การดูแลรักษาความสงบ เรียบร้อยในทางคดี โดยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีอำนาจหน้าที่ เช่น เมื่อทราบข่าวว่ามีการ กระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้น หรือสงสัยว่าได้เกิดขึ้นในหมู่บ้านของตนหรือหมู่บ้านใกล้เคียง ให้แจ้งต่อผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ในพื้นที่ทราบ และให้แจ้งต่อกรรมการอำเภอทราบด้วย

6. แนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี หมายถึง ข้อเสนอแนะจากการระดมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ 10 ท่าน ที่ร่วมกันพิจารณาหาแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ที่ได้จาก บทสรุปของงานวิจัย ในด้านซึ่งได้คะแนนเฉลี่ยระดับต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยรวม เพื่อให้การ

ปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี มีประสิทธิภาพ
ประสิทธิผลที่ดียิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ผู้ศึกษาใช้กรอบความคิด ทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ
2. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
3. บริบทอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะความเป็นผู้นำ

ภาวะผู้นำมีความสำคัญต่อการปรับกระบวนการทำงาน เพื่อให้บรรลุ ประสิทธิภาพขององค์กรแล้ว ผู้บริหารยังต้องให้ความสนใจต่อบุคลากรในองค์กรด้วย ภาวะผู้นำนั้นถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้นำในการที่จะนำพาองค์กรให้ประสบความสำเร็จได้ ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำในการบริหารจัดการ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือเป็นหน้าที่ของผู้นำที่จะต้องให้ความมั่นใจ เพื่อการยอมรับ ของคนในองค์กร อันจะนำไปสู่ความไม่ ว่างใจระหว่งกัน ผู้นำจะต้องมุ่งเน้นเรื่องของการสื่อความหมาย ให้มีความชัดเจน และมี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ความหมายของภาวะผู้นำ

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำไว้ดังนี้

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2550, หน้า 1) ให้ความหมายภาวะผู้นำ คือ ความสามารถในการขับเคลื่อนหรือสร้างอิทธิพลต่อผู้อื่นเพื่อให้เป้าประสงค์ของปัจเจก บุคคลหรือกลุ่มบรรลุความสำเร็จ ภาวะผู้นำไม่ใช่สิ่งลึกลับที่ปัจเจกบุคคลมีแต่คนอื่นไม่มี ภาวะผู้นำเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ที่ใคร ๆ ก็สามารถปรับปรุงได้โดยการศึกษา และการใช้

อมรรัตน์ เทพพิทักษ์ (2552, หน้า 12) ภาวะผู้นำ หมายถึง ศักยภาพ
ความสามารถของผู้นำ บุคคลที่มีอิทธิพลต่อบุคคลหรือกลุ่ม หรือความสามารถชักจูงให้ผู้อื่น
ให้ความร่วมมือ มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ให้เป็นไปตามแผนงานเพื่อให้บรรลุ
วัตถุประสงค์ขององค์การ

สมมารธ สุรโรคา (2553, หน้า 16) ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการ
ที่ใช้อิทธิพลทางสังคมที่บุคคลหนึ่งหรือกลุ่มใช้อิทธิพลที่ไม่ใช่ลักษณะของการบังคับต่อ
ผู้อื่นให้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่กำหนดด้วยความเต็มใจ รวมทั้งการสร้าง
ความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลขององค์การ ช่วยให้กลุ่มบุคคลสามารถดำเนินการต่าง ๆ บรรลุ
ตามเป้าหมาย ที่กำหนด องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องในกระบวนการภาวะผู้นำ ได้แก่ ผู้นำ ผู้ตาม
สถานการณ์ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นองค์ประกอบเหล่านี้จะเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันและส่งผล
กระทบซึ่งกันและกันเสมอ

Hersey and Blandchard (1985, p. 545) เห็นว่าความเป็นผู้นำเป็น
กระบวนการใช้อิทธิพลในการปฏิบัติงานของบุคคล หรือกลุ่มคนที่มุ่งสู่การบรรลุ
เป้าหมายภายใต้สถานการณ์ที่กำหนดให้ ถ้าสถานการณ์เปลี่ยนแปลงความเป็นผู้นำในรูป
ของกระบวนการใช้ก็ต้องเปลี่ยนตามไปด้วย

Schermerhorn (2002, p. 336) กล่าวไว้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง
กระบวนการในการตลบันดาลใจ (Inspire) ให้บุคคลอื่นทำงานให้ประสบผลสำเร็จ

Schermerhorn, Hunt and Osborn (2000, p. 336) กล่าวไว้ว่า ภาวะผู้นำ
หมายถึง กระบวนการในการตลบันดาลใจ (Inspire) ให้บุคคลอื่นทำงานให้ประสบผลสำเร็จ

Bratton, Grint and Nelson (2005, p. 52) ได้อธิบายว่า ภาวะผู้นำเป็น
กระบวนการที่เคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลาระหว่างผู้นำ ผู้ตาม และบริบทที่เป็นอยู่

Yuki (2005, p. 86) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำไว้ว่า ภาวะผู้นำเป็น
กระบวนการใช้อิทธิพลโน้มน้าวที่มีผลต่อการตัดสินใจของกลุ่มหรือเป้าหมายขององค์กร
หรืออาจกล่าวได้ว่า เป็นกระบวนการใช้อิทธิพลกระตุ้นพฤติกรรมการทำงานเพื่อให้บรรลุ
ตามวัตถุประสงค์ รวมทั้งเป็นกระบวนการโน้มน้าวหรือใช้อิทธิพลต่อกลุ่มและเป็น
กระบวนการรักษาสภาพกลุ่มและวัฒนธรรมของกลุ่ม

Achua and Lussier (2010, p. 87) ได้อธิบายว่า ภาวะผู้นำเกี่ยวกับการมี
อิทธิพลที่เกี่ยวข้องกับสายสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและผู้ตาม

Mondy and Mondy (2014, p.15) ได้อธิบายว่า ผู้นำสามารถกระตุ้นให้ผู้อื่นทำในสิ่งที่ผู้นำต้องการให้ทำได้ โดยพื้นฐานแล้วภาวะผู้นำใช้เพื่อกระตุ้นให้คนทำงานแสดงพฤติกรรมสนับสนุนการทำงานและยอมรับค่านิยมและทัศนคติที่ต้องการเมื่อจำเป็น

สรุป ภาวะผู้นำ คือ การบุคคลใดบุคคลหนึ่งใช้อิทธิพลต่อสมาชิกในกลุ่มหรือบุคคลอื่นให้ทำงานด้วยความสมัครใจจนประสบผลสำเร็จและบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ เป็นคนสำคัญขององค์กร มีความรู้ ความสามารถ ในหน้าที่และสามารถใช้ศาสตร์และศิลปะในการจูงใจให้คนอื่น ๆ คล้อยตาม

ลักษณะประจำตัวของผู้นำ

ลักษณะประจำตัวของผู้นำ อันถือเสมือนเป็นคุณสมบัติเบื้องต้นของผู้นำนั้น ควรมีดังนี้ (สุภัทรา นุชสาย, 2553, หน้า 19)

1. มีคุณลักษณะพิเศษเฉพาะตัว (Personality) คือ มีบุคลิกภาพและอุปนิสัยใจคอส่วนตัวดี บุคลิกภาพ หมายถึง รูปร่างหน้าตา ท่าทาง อุปนิสัยใจคอ ตลอดจนอารมณ์ และบทบาทซึ่งปรากฏแก่สายตาบุคคลอื่น อุปนิสัย หมายถึง มโนธรรมอันเป็นสิ่งที่อยู่ภายในจิตใจของคนอันใช้เป็นเครื่องคุมความประพฤติของคน เช่น มีความเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา เป็นต้น

2. มีความรู้และความสามารถในการบริหารและในการนำ (Ability) นั่นคือ มีความรู้ความสามารถในทางมนุษยสัมพันธ์เข้ากับคนได้ดี รู้จักใช้คนและจูงใจให้คนศรัทธาร่วมงานด้วยทั้งร่างกายและใจคือเก่งคน มีความสามารถในการนึกคิดคือมีปัญญา มีไหวพริบ ฉลาดทันคน ทันเหตุการณ์ เห็นการณ์ไกล ตัดสินใจและแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี คือเก่งคิด

3. มีความตั้งใจสูง (Willingness) มีพลังตั้งใจอันหนักแน่นมั่นคงมีความอุตสาหะเชื่อมั่นในตนเอง มีความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อความสำเร็จของงาน ไม่กลัวต่อความล้มเหลวในการปฏิบัติงาน

4. มีความรับผิดชอบ (Responsibility) อุทิศเวลา ให้แก่งานในหน้าที่ ศรัทธาต่อผู้อื่นเป็นที่พึ่งแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา รับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานตนเอง กล้าเผชิญหน้าต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ และผลของการตัดสินใจ

5. มีความเป็นธรรม (Fair) พังความเห็นทุกด้าน เอาใจใส่ในความเป็นอยู่ของผู้ใต้บังคับบัญชาและปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเสมอหน้า

6. ใจกว้าง (Open Minded) รับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่ายมีใจหนักแน่นต่อทุกสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

7. มีฐานะทางสังคม (Status) เป็นที่รู้จักของบุคคลทั่วไป มีมนุษยสัมพันธ์ดีกับทุกคนในองค์การ

8. มีศิลปะในการนำ (Lading) มีศิลปะในการบังคับบัญชาและสร้างความสามัคคีที่ดีในองค์การ

ทฤษฎีภาวะผู้นำ

Bass and Avolio (1991, p. 4) ได้กล่าวว่า ในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมา ทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงได้พัฒนาเป็นรูปธรรมมากขึ้นโดยการศึกษาวิจัยรวบรวม ข้อมูลพัฒนาและฝึกอบรมจากทุกระดับในองค์การและในสังคม ที่วัดโดยเครื่องมือวัดภาวะผู้นำพหุองค์ประกอบ (Multifactor Leadership Questionnaire: MLQ) ที่สร้างและพัฒนาโดย แบลและอวอลิโอ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อการเพิ่มผลการปฏิบัติงานของบุคคลและขององค์การ

Bass and Avolio ในปี ค.ศ. 1991 ได้นำเสนอภาวะผู้นำแบบเต็มรูปแบบ ซึ่งใช้ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำที่เคยเสนอ ในปี ค.ศ. 1985 ซึ่งโมเดลนี้ประกอบด้วยภาวะผู้นำ 3 แบบ คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน (Transactional Leadership) และภาวะผู้นำแบบตามสบาย หรือภาวะผู้นำแบบเสรีนิยม (Laissez-faire Leadership) หรือ พฤติกรรมความไม่มีภาวะผู้นำ (Non Leadership Behavior) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) เป็นกระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงานและผู้ตาม โดยการเปลี่ยนแปลงความพยายาม พัฒนาความสามารถของผู้ร่วมงานและผู้ตามให้สูงขึ้นกว่าความพยายามที่คาดหวัง ไปสู่ระดับที่สูงขึ้น มีศักยภาพมากขึ้น ทำให้เกิดการตระหนักรู้ในภารกิจและวิสัยทัศน์ขององค์การ จูงใจให้ผู้ร่วมงานและผู้ตามมองให้ไกลเกินกว่าความสนใจของพวกเขาไปสู่ประโยชน์ของกลุ่มองค์การหรือสังคม ซึ่งกระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงานหรือผู้ตามนี้จะกระทำโดยผ่านองค์ประกอบพฤติกรรมเฉพาะ 4 ประการ คือดังนี้

1.1. การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์หรือการสร้างบารมี (Idealized Influence or Charisma Leadership) หมายถึง การที่ผู้นำประพฤติตัวเป็นแบบอย่าง เป็นที่ยกย่องเคารพ นับถือ ศรัทธา ไว้วางใจและทำให้ผู้ตามเกิดความภาคภูมิใจเมื่อได้ร่วมงานกัน

ผู้ตามจะพยายามประพฤติปฏิบัติเหมือนกับผู้นำและต้องการเลียนแบบผู้นำของเขา สิ่ง
ผู้นำต้องปฏิบัติเพื่อบรรลุถึงคุณลักษณะดังนี้

- ผู้นำจะต้องมีวิสัยทัศน์และสามารถถ่ายทอดไปยังผู้ตาม ผู้นำเป็นผู้ที่ไว้ใจ
ได้ว่าจะทำในสิ่งที่ถูกต้อง

- ผู้นำจะเป็นผู้ที่มีศีลธรรมและมีจริยธรรมสูง โดยจะหลีกเลี่ยงการใช้
อำนาจเพื่อผลประโยชน์ส่วนตน แต่จะประพฤติตนเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่องค์กร

- ผู้นำจะแสดงให้เห็นถึงความเฉลียวฉลาด ความมีสมรรถภาพ ความตั้งใจ
การเชื่อมั่นในตนเอง มีความแน่วแน่ในอุดมการณ์ มีความเชื่อและค่านิยม

- ผู้นำจะเสริมความภาคภูมิใจ ความจงรักภักดีและความมั่นใจของผู้ตาม
และทำให้ผู้ตามเป็นพวกเดียวกันกับผู้นำ โดยอาศัยวิสัยทัศน์และการมีจุดประสงค์ร่วมกัน

- ผู้นำจะแสดงความมั่นใจ ช่วยสร้างความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกันเพื่อการ
บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ผู้ตามจะเลียนแบบผู้นำและพฤติกรรมของผู้นำจากการสร้าง
ความมั่นใจในตนเอง ประสิทธิภาพและความเคารพในตนเอง

- ผู้นำการเปลี่ยนแปลงจึงรักษาอิทธิพลของตนในการบรรลุเป้าหมาย
และปฏิบัติภาระหน้าที่ขององค์กร

1.2. การสร้างแรงบันดาลใจ (Inspiration Motivation) หมายถึง การประพฤติ
ในทางที่จูงใจให้เกิดแรงบันดาลใจกับผู้ตาม ผู้นำต้องปฏิบัติเพื่อบรรลุถึงคุณลักษณะดังนี้

- การสร้างแรงจูงใจภายใน การให้ความหมายและท้าทายในเรื่อางาน
ของผู้ตาม

- ผู้นำจะกระตุ้นวิญญาณของทีม (Team spirit) ให้มีชีวิตชีวา แสดงออก
ซึ่งความกระตือรือร้น โดยการสร้างเจตคติที่ดีและการคิดในแง่บวก

- ผู้นำจะทำให้ผู้ตามสัมผัสกับภาพที่งดงามของอนาคต ผู้นำจะสร้างและ
สื่อความหวัง ที่ผู้ตามต้องการอย่างชัดเจน

- ผู้นำจะแสดงการอุทิศตัวหรือความผูกพันต่อเป้าหมายและวิสัยทัศน์
ร่วมกัน ผู้นำจะแสดงความเชื่อมั่นและแสดงให้เห็นความตั้งใจอย่างแน่วแน่ว่าจะสามารถ
บรรลุเป้าหมายได้

- ผู้นำจะช่วยให้ผู้ตามมองข้ามผลประโยชน์ของตนเพื่อวิสัยทัศน์และ
ภารกิจขององค์กร ผู้นำจะช่วยให้ผู้ตามพัฒนาความผูกพันของตนต่อเป้าหมายระยะยาว

การสร้างแรงบันดาลใจนี้เกิดขึ้นผ่านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และการกระตุ้นทางปัญญา โดยการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ทำให้ผู้ตามรู้สึกว่าคุณค่าและกระตุ้นให้พวกเขาสามารถจัดการกับปัญหาที่ตนเผชิญได้ ส่วนการกระตุ้นทางปัญญาช่วยให้ผู้ตามจัดการกับอุปสรรคของตนเองและเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

1.3. การกระตุ้นทางปัญญา (Intellectual Stimulation: IS) หมายถึง การกระตุ้นผู้ตามให้ตระหนักถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในองค์การ ผู้นำต้องปฏิบัติเพื่อบรรลุถึงคุณลักษณะดังนี้

- ทำให้ผู้ตามมีความต้องการหาแนวทางใหม่ ๆ มาแก้ปัญหาในองค์การ เพื่อหาข้อสรุปใหม่ที่ดีกว่าเดิม เพื่อทำให้เกิดสิ่งใหม่และสร้างสรรค์ โดยผู้นำมีการคิดและการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ

- มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการตั้งสมมติฐาน มีการเปลี่ยนกรอบ (Reframing) ของการมองปัญหาและการเผชิญกับสถานการณ์เก่า ๆ ด้วยวิถีทางแบบใหม่ ๆ

- มีการจูงใจและสนับสนุนความคิดริเริ่มใหม่ ๆ ในการพิจารณาปัญหา และการหาคำตอบของปัญหา มีการให้กำลังใจผู้ตามให้พยายามหาทางแก้ปัญหาด้วยวิธีใหม่ ๆ

- ผู้นำมีการกระตุ้นให้ผู้ตามแสดงความคิดและเหตุผล และไม่วิจารณ์ความคิดของผู้ตามแม้ว่ามันจะแตกต่างไปจากความคิดของผู้นำ

- ผู้นำทำให้ผู้ตามรู้สึกว่าคุณค่าเกิดขึ้นเป็นสิ่งที่ท้าทายและเป็นโอกาสที่ดีที่จะแก้ปัญหาร่วมกัน โดยผู้นำจะสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ตามว่าปัญหาทุกอย่างต้องมีวิธีแก้ไข แม้บางปัญหาจะมีอุปสรรคมากมาย ผู้นำจะพิสูจน์ให้เห็นว่าสามารถเอาชนะอุปสรรคทุกอย่างได้จากความร่วมมือร่วมใจในการแก้ปัญหาของผู้ร่วมงานทุกคน

- ผู้ตามจะได้รับการกระตุ้นให้ตั้งคำถามต่อค่านิยมของตนเอง ความเชื่อ และประเพณี การกระตุ้นทางปัญญาเป็นส่วนที่สำคัญของการพัฒนาความสามารถของผู้ตามในการที่จะตระหนัก เข้าใจและแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

1.4. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (Individualized Consideration) หมายถึง ผู้นำจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลในฐานะเป็นผู้นำในองค์การ ผู้นำต้องปฏิบัติเพื่อบรรลุถึงคุณลักษณะดังนี้

- ให้การดูแลเอาใจใส่ผู้ตามเป็นรายบุคคลและทำให้ผู้ตามรู้สึกมีคุณค่าและมีความสำคัญ
 - ผู้นำจะเป็นโค้ช (Coach) และเป็นที่ปรึกษา (Advisor) ของผู้ตามแต่ละคน เพื่อการพัฒนาผู้ตาม
 - ผู้นำจะเอาใจใส่เป็นพิเศษในความต้องการของปัจเจกบุคคล เพื่อความสัมฤทธิ์และเติบโตของแต่ละคน ผู้นำจะพัฒนา ศักยภาพของผู้ตามและเพื่อนร่วมงานให้สูงขึ้น
 - ผู้นำจะมีการปฏิบัติต่อผู้ตาม โดยการให้โอกาสในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ สร้างบรรยากาศของการให้การสนับสนุน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านความจำเป็นและความต้องการ การประพฤติของผู้นำแสดงให้เห็นว่าเข้าใจและยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่น บางคนได้รับกำลังใจมากกว่า บางคนมีโครงสร้างงานที่มากกว่า
 - ผู้นำมีการส่งเสริมการสื่อสารสองทางและมีการจัดการด้วยการเดินดูรอบ ๆ (Management by Walking Around) มีปฏิสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นการส่วนตัว
 - ผู้นำสนใจในความกังวลของแต่ละบุคคล เห็นปัจเจกบุคคลเป็นบุคคลทั้งระบบ (As a Whole Person) มากกว่าเป็นพนักงานหรือเป็นเพียงปัจจัยการผลิต ผู้นำจะมีการฟังอย่างมีประสิทธิภาพ มีการเอาใจเขามาใส่ใจเรา (Empathy)
 - ผู้นำจะมีการมอบหมายงานเพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาผู้ตาม เปิดโอกาสให้ผู้ตามได้ใช้ความสามารถพิเศษอย่างเต็มที่และเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่ท้าทายความสามารถ
 - ผู้นำจะดูแลผู้ตามว่าต้องการคำแนะนำ การสนับสนุน และการช่วยให้อำนาจในการทำงานที่รับผิดชอบอยู่หรือไม่ โดยผู้ตามจะไมู้สึกว่าเขากำลังถูกตรวจสอบ
- องค์ประกอบพฤติกรรมเฉพาะทั้ง 4 องค์ประกอบ (4I's) ของภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงนี้จะมีความสัมพันธ์กัน (Inter Correlated) อย่างไรก็ตามมีการแบ่งแยกแต่ละองค์ประกอบ เพราะเป็นแนวคิดพฤติกรรมที่มีความเฉพาะเจาะจง และมีความสำคัญในการวินิจฉัยตามวัตถุประสงค์ต่าง ๆ
2. ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน (Transactional Leadership) เป็นกระบวนการที่ผู้นำให้รางวัลหรือลงโทษผู้ตาม โดยขึ้นอยู่กับผลการปฏิบัติงานของผู้ตาม ผู้นำจะใช้กระบวนการแลกเปลี่ยนเพื่อเสริมแรงตามสถานการณ์ ผู้นำจะทำให้ผู้ตามปฏิบัติงานตามบทบาทและ

เห็นคุณค่าของผลลัพธ์ที่ต้องการ ผู้นำจะจูงใจโดยเชื่อมโยงความต้องการและรางวัลกับความสำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งรางวัลส่วนใหญ่เป็นรางวัลภายนอก โดยผู้นำจะทำให้ผู้ตามเข้าใจในบทบาท และรวมทั้งจะตระหนักถึงความต้องการของผู้ตาม ผู้นำจะรู้ว่าผู้ตามต้องทำอะไรเพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายขององค์กร ผู้นำจะระบุบทบาทเหล่านี้และข้อกำหนดของงานที่ชัดเจน ผู้นำจะช่วยให้ผู้ตามระบุเป้าหมาย และเข้าใจความต้องการหรือรางวัลที่พวกเขาต้องการเชื่อมโยงกับความสำเร็จตามเป้าหมายอย่างไร ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนประกอบด้วย

2.1. การให้รางวัลตามสถานการณ์ (Contingent Reward) ผู้นำจะทำให้ผู้ตามเข้าใจชัดเจนว่าจะทำอะไรหรือคาดหวังอะไรจากผู้ตาม และหลังจากนั้นจะจัดการแลกเปลี่ยนรางวัลในรูปยกย่องชมเชย ให้ความดีความชอบ การจ่ายเงินเพิ่มขึ้น ให้โบนัสเมื่อผู้ตามสามารถบรรลุเป้าหมายตามที่คาดหวัง ซึ่งผู้นำแบบนี้มักจูงใจโดยให้รางวัลเป็นการตอบแทน และมักจูงใจขึ้นพื้นฐานหรือแรงจูงใจภายนอก

2.2. การบริหารแบบวางเฉย (Management-by Exception) เป็นการบริหารงานที่ปล่อยให้เป็นไปตามสภาพเดิม ไม่พยายามเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการทำงาน โดยจะเข้าไปแทรกต่อเมื่อมีอะไรเกิดผิดพลาดขึ้นหรือการทำงานที่ต่ำกว่ามาตรฐาน ซึ่งการเสริมแรงนั้นมักจะเป็นทางลบหรือให้ข้อมูลย้อนกลับทางลบ การบริหารงานไม่ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอะไร และจะเข้าไปเกี่ยวข้องก็ต่อเมื่องานบกพร่องหรือไม่ได้ตามมาตรฐาน การบริหารงานแบบวางเฉยได้แบ่งออกเป็น 2 แบบ ดังนี้

2.2.1 การบริหารแบบวางเฉยเชิงรุก (Active Management-by Exception: MBE-A) จะใช้การทำงานแบบกันไว้ดีกว่าแก้ จะคอยสังเกตผลการปฏิบัติงานของผู้ตามและจะช่วยเหลือให้ถูกต้องเพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาด

2.2.2 การบริหารแบบวางเฉยเชิงรับ (Passive Management-By Exception: MBE-P) มีวิธีการทำงานแบบเดิม ๆ พยายามรักษาสภาพเดิม และจะเข้าไปแทรกแซงถ้าผลการปฏิบัติงานไม่ได้ตามมาตรฐานที่วางไว้ และถ้ามีบางส่วนผิดพลาด

3. ภาวะผู้นำแบบปล่อยตามสบายหรือภาวะผู้นำแบบเสรีนิยม (Laissez-Faire Leadership: LF) เป็นผู้ที่ไม่มีความพยายาม ขาดความรับผิดชอบในงาน การตัดสินใจไม่เด็ดขาด ไม่เต็มใจที่จะเลือกยืนอยู่ฝ่ายไหน ไม่มีส่วนร่วมกับงานมากนัก เมื่อต้องการผู้นำ ผู้นำจะไม่อยู่ ไม่มีวิสัยทัศน์ในภารกิจขององค์กร และไม่มีความชัดเจนในเป้าหมาย

ลักษณะภาวะผู้นำแบบเต็มรูปแบบทั้งหมดที่กล่าวมานี้ แบสและอโวลิโอ (Bass and Avolio) ได้กล่าวสรุปลักษณะภาวะผู้นำทั้ง 5 แบบ คือ 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (4I's) 2) ภาวะผู้นำแบบการให้รางวัลตามสถานการณ์ (CR) 3) ภาวะผู้นำแบบการบริหารแบบวางเฉยเชิงรุก (MBE-A) 4) ภาวะผู้นำแบบการบริหารแบบวางเฉยเชิงรับ (MBE-P) 5) ภาวะผู้นำแบบปล่อยตามสบาย (LF) มีรายละเอียดดังนี้

ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน ซึ่งประกอบด้วยแบบการให้รางวัลตามสถานการณ์ (CR) การบริหารวางเฉยเชิงรุก (MBE-A) การบริหารวางเฉยเชิงรับ (MBE-P) ซึ่งจากการศึกษาได้สรุปว่า การให้รางวัลตามสถานการณ์ (CR) มีประสิทธิภาพในการจูงใจให้ผู้อื่นบรรลุถึงระดับการปฏิบัติงานที่สูงขึ้น ถึงแม้ว่าจะไม่มากเท่าองค์ประกอบพฤติกรรมเฉพาะ 4 ประการ (4I's) ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้วยวิธีการนี้ผู้นำ จะมอบหมายงานที่ต้องทำให้สำเร็จ โดยสัญญาว่าจะให้รางวัลเป็นการแลกเปลี่ยนกับงานที่ได้รับมอบหมายไป การบริหารวางเฉย (MBE) อาจจะมีประสิทธิภาพน้อยกว่าและเป็นที่ต้องการเฉพาะบางกรณี การบริหารวางเฉยเชิงรุก (MBE-A) ผู้นำจะคอยดูแลอย่างใกล้ชิด และจะลงมือแก้ไขในกรณีที่มีการเบี่ยงเบนออกจากมาตรฐานหรือพบข้อบกพร่องในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ส่วนการบริหารวางเฉยเชิงรับ (MBE-P) ผู้นำจะอยู่เฉย ๆ รอจนกว่าข้อผิดพลาดและข้อบกพร่องเกิดขึ้นแล้วจึงลงมือแก้ไข ส่วนภาวะผู้นำปล่อยตามสบาย (LE) คือผู้นำที่มีการหลีกเลี่ยงงาน ซึ่งเป็นภาวะผู้นำที่ไม่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

ทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม (behavioral theories)

ในช่วงปลายทศวรรษที่ 1940 นักวิจัยได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงคุณลักษณะที่ยังมีข้อบกพร่องอยู่ ทำให้นักพฤติกรรมศาสตร์มุ่งความสนใจเรื่อง ภาวะผู้นำในการศึกษาพฤติกรรมของผู้นำที่เกิดขึ้นจริงว่า ผู้นำจริง ๆ แล้วเขาทำอะไร และทำอย่างไร คือ ศึกษาว่าภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลนั้น จะต้องใช้พฤติกรรมอย่างไรในการนำจึงจะทำให้กลุ่มบรรลุเป้าหมายได้ นักวิจัยกลุ่มนี้จึงมุ่งศึกษาพฤติกรรมที่แบ่งแยก ระหว่างผู้นำที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลกับผู้นำที่ขาดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล คล้ายกับทฤษฎีเชิงคุณลักษณะ และพวกเขาเชื่อว่าพฤติกรรมที่ค้นพบนั้น จะเป็นพฤติกรรมที่ประยุกต์ใช้โดยทั่วไป ไม่ต้องคำนึงถึงสถานการณ์ที่ผู้นำเผชิญอยู่ก็ได้ ดังนั้นจึงพยายามศึกษาค้นคว้าว่ารูปแบบพฤติกรรมใดที่ดีที่สุดในการนำ เพื่อนำเอารูปแบบนั้นไปพัฒนาให้บุคคลมีรูปแบบพฤติกรรมแบบนั้นเพื่อที่จะได้ผู้นำที่มีคุณภาพ สมมติฐานของทฤษฎีนี้จึงเชื่อว่า ภาวะผู้นำถูกสร้างขึ้นได้ไม่ใช่เป็นมาโดยกำเนิด (Made not born) จากการศึกษา

ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่มีอยู่หลากหลาย มีทั้งที่ศึกษาพฤติกรรมการใช้อำนาจ พฤติกรรมการบริหารจัดการ เป็นต้น โดยจะศึกษาแนวคิดต่าง ๆ ดังนี้

การศึกษาของมหาวิทยาลัยมิชิแกน (Michigan studies) นักวิจัยในกลุ่มนี้ เป็นนักวิจัยของมหาวิทยาลัยมิชิแกน นำโดย Rensis Likert ในปี ค.ศ. 1966 ได้ใช้กลยุทธ์ในการศึกษาภาวะผู้นำที่แตกต่างจากความคิดของ Kurt Lewin ของมหาวิทยาลัยโอไฮโอว่า เขาได้ศึกษาภาวะผู้นำโดยพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำ และผู้ตาม กับประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน โดยได้ระบุพฤติกรรมผู้นำไว้ 2 แบบ คือ ผู้นำที่มีพฤติกรรมแบบมุ่งคน (employee-centered leader behavior) และผู้นำที่มีพฤติกรรมมุ่งงาน (job-centered leader behavior) โดยมีรายละเอียดดังนี้ (Lunenburg and Ornstein, 1996, pp. 128-129)

1. พฤติกรรมของผู้นำแบบมุ่งคน ผู้นำแบบนี้จะเน้นเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลสนใจ และเข้าใจความต้องการของพนักงาน
 2. พฤติกรรมของผู้นำแบบมุ่งงาน ผู้นำแบบนี้จะเน้นไปที่ผลผลิตเป็นสิ่งสำคัญ จึงให้ความสำคัญกับงาน และเทคนิคต่าง ๆ ในการผลิต เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้โดยมองว่าพนักงานเป็นเพียงปัจจัยหนึ่งที่ทำให้งานสำเร็จเท่านั้น
- Likert (1967) ได้พัฒนาแนวความคิดของมหาวิทยาลัยมิชิแกน ในปี ค.ศ. 1961 โดยได้นำแนวความคิดพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งคน และแบบมุ่งงานมาทำการวิจัย โดยแบ่ง เป็น 4 ระบบ แล้วนำมาวางเรียงกันเป็นแนว เริ่มต้นตั้งแต่ผู้นำแบบเผด็จการไปจนถึงผู้นำแบบมีส่วนร่วม

ทฤษฎีพฤติกรรมผู้นำ (Behavioral Theories)

การศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีพฤติกรรมผู้นำ ได้มีผู้ให้แนวคิดไว้ดังนี้ ในระหว่างปี ค.ศ. 1939 ความไม่พอใจกับวิธีการศึกษาความเป็นผู้นำเชิงคุณลักษณะได้ทำให้นักพฤติกรรมศาสตร์มุ่งความสนใจของพวกเขาไปสู่พฤติกรรมของผู้นำที่เกิดขึ้นจริง รากฐานของวิธีการศึกษาเชิง “สไตล์ความเป็นผู้นำ” คือความเชื่อว่าผู้นำที่มีประสิทธิภาพ จะใช้สไตล์บางอย่างเพื่อที่จะนำบุคคล และกลุ่มบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ภายใต้ข้อบกพร่องบางอย่างของการศึกษาเชิงคุณลักษณะ นักวิจัยได้หันเหไปพิจารณาพฤติกรรม หรือการกระทำที่แบ่งแยกระหว่างผู้นำที่มีประสิทธิภาพ และไม่มีประสิทธิภาพเหมือนกับทฤษฎีเชิง

คุณลักษณะทฤษฎีพฤติกรรมเหล่านี้จะถูกรับรองว่าเป็นการประยุกต์ใช้ได้ โดยทั่วไป โดยไม่คำนึงถึงสถานการณ์ที่ผู้นำได้เผชิญอยู่

ทฤษฎีเชิงพฤติกรรมจะเกี่ยวข้องกับวิถีทางที่บุคคลนำ และพวกเขาจะใช้อำนาจที่มีอยู่อย่างไร พฤติกรรมเหล่านี้จะถูกรับรองว่าสไตล์ความเป็นผู้นำ สไตล์ความเป็นผู้นำ คือแบบแผนของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นประจำของผู้นำ แม้ความเป็นผู้นำทุกอย่างจะเกี่ยวกับการใช้อำนาจเพื่อที่จะมีอิทธิพลต่อบุคคลอื่น ผู้นำอาจจะแตกต่างกันภายใน “สไตล์” ที่พวกเขาใช้เพื่อที่จะให้เขาบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ (Veerawut Maetiranant, 1998, pp 85-87) ปัจจัยสองอย่างที่ถูกเน้นภายในการศึกษาความเป็นผู้นำเชิงพฤติกรรมคือ การมุ่งงานและการมุ่งคน การมุ่งงานหมายถึง งาน การแบ่งงานกันทำ การตัดสินใจ และการประเมินผลงาน การมุ่งคนหมายถึง พฤติกรรมของผู้นำที่มุ่งการเปิดรับและความเป็นมิตร และการให้ความสำคัญกับความต้องการของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา การศึกษาเชิงพฤติกรรมจะประกอบด้วยการศึกษาของมหาวิทยาลัยไอโอวา มหาวิทยาลัยมิชิแกน มหาวิทยาลัยของรัฐโอไฮโอ และตาข่ายการบริหารของเบลตและมิตัน

ทฤษฎีและการวิจัยมีการใช้หลายกรอบแนวความคิด การศึกษาครั้งแรกได้ถูกดำเนินการโดยมหาวิทยาลัยไอโอวา ในปี ค.ศ. 1939 ของ Lewin, Lippitt and White ได้ศึกษาทดลองภาวะผู้นำ 3 แบบ คือ

1. แบบเผด็จการ (Autocratic) เป็นลักษณะของการควบคุมกิจกรรมของกลุ่มและตัดสินใจโดยผู้นำ
2. แบบประชาธิปไตย (Democratic) เป็นแบบที่เน้นการมีส่วนร่วมของกลุ่มและกฎเกณฑ์ที่สำคัญ
3. แบบตามสบายหรือภาวะผู้นำแบบเสรีนิยม (Laissez-faire) ผู้นำที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับน้อยมากในทุกกิจกรรม

ผลการวิจัยได้พบว่าภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตยได้ผลในกระบวนการกลุ่มดีกว่าแบบอื่น ๆ แต่อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่าง (เด็กวัยรุ่นสี่สิบคน) ที่ถูกใช้และขอบเขตในการวิจัยที่แคบจึงจำกัดการประยุกต์ใช้ข้อมูลที่ค้นหาอย่างมาก ที่นอกเหนือจากตัวอย่างศึกษา แต่กระนั้นการศึกษาความเป็นผู้นำของไอโอวาจะนำมาซึ่งยุคของพฤติกรรม แทนที่จะเป็นคุณลักษณะของความเป็นผู้นำที่ได้รับความสนใจภายในการวิจัย

ดังนั้น ข้อสรุปที่สำคัญของทฤษฎีเชิงพฤติกรรมคือ สไตล์ความเป็นผู้นำ ยิ่งมุ่งคนสูงเท่าไรจะทำให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชายิ่งพอใจขึ้นเท่านั้น ข้อสรุปที่ว่าสไตล์ความเป็น

ผู้นำแบบไหนจะทำให้ผลการดำเนินงานของผู้ใต้บังคับบัญชาสูงที่สุดยังไม่แน่ชัด แต่หลักฐานบางอย่างชี้ให้เห็นว่าผู้นำที่มุ่งทั้งงานสูงและคนสูงจะทำให้ผลการดำเนินงานของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาสูงที่สุด เหตุผลอย่างหนึ่งของการขาดความสัมพันธ์ที่ชัดเจน ระหว่างสไตล์ความเป็นผู้นำ และผลการดำเนินงานของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาอาจจะเป็นไปได้ว่า ผู้นำไม่ได้ใช้สไตล์ความเป็นผู้นำแบบเดียวอย่างสม่ำเสมอ หลักฐานคือ ผู้นำอาจจะปรับสไตล์ความเป็นผู้นำตามความต้องการของสถานการณ์ที่ได้เผชิญอยู่ เหตุผลประการที่สองคือการขาดผลลัพธ์ที่ลงความเห็นแน่นอนได้ว่าสไตล์ความเป็นผู้นำแบบไหนจะมีประสิทธิภาพโดยทั่วไปแทนที่จะพยายามระบุสไตล์ความเป็นผู้นำมีประสิทธิภาพ เราควรจะเข้าใจสไตล์ความเป็นผู้นำแบบไหนเหมาะสมที่สุดกับองค์การ งาน และผู้ใต้บังคับบัญชาแต่ละประเภท เป็นต้น

รูปแบบภาวะผู้นำจากพื้นฐานการใช้อำนาจหน้าที่

1. ผู้นำแบบเผด็จการ (Autocratic Leader) หมายถึงผู้นำที่เน้นถึงการบังคับบัญชาและการออกคำสั่ง (Commanding and order giving) เป็นสำคัญ ผู้นำชนิดนี้มักจะทำการตัดสินใจด้วยตนเองเป็นส่วนมาก และจะไม่ค่อยมอบหมายอำนาจหน้าที่ให้แก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามากนัก สถานภาพของผู้นำชนิดนี้จะเป็นไปในลักษณะที่ว่าเป็นเจ้านาย (Boss) อย่างเด่นชัด ในการบังคับบัญชาหรือควบคุมงานของผู้นำชนิดนี้ ผู้นำดังกล่าวจะกระทำโดยมีการใช้อำนาจเป็นอย่างมากและจะสร้างบรรยากาศของความเกรงกลัวต่อผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาเสมอ ทั้งนี้เพราะผู้นำนิยมใช้การให้รางวัลและลงโทษ

สรุปได้ว่าผู้นำแบบเผด็จการจะมีอำนาจสูงสุดที่ตัวผู้นำ ผู้นำจะสั่งการและตัดสินใจโดยยึดถือความคิดตนเองเป็นใหญ่ นิยมการให้รางวัลและลงโทษ

2. ผู้นำแบบประชาธิปไตย (Democratic Leader) ผู้นำชนิดนี้จะมีลักษณะตรงกันข้ามกับผู้นำชนิดแรก ผู้นำแบบประชาธิปไตยจะให้ความสำคัญกับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามากกว่า และจะไม่เน้นถึงการใช้อำนาจหน้าที่ หรือก่อให้เกิดความเกรงกลัวในตัวผู้บังคับบัญชา หากแต่จะเปิดโอกาสให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีโอกาสแสดงความคิดเห็น และพูดคุยด้วย ในการปฏิบัติงานบริหารของผู้นำชนิดนี้มักจะเป็นไปในทำนองที่ว่าสิ่งต่าง ๆ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทุกคน ดังนั้น การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ จึงมักให้โอกาสทุกฝ่ายเข้ามาร่วมพิจารณา ซึ่งอาจจะกระทำโดยมีการประชุมหรือจัดตั้งคณะกรรมการ เป็นต้น ผู้นำชนิดนี้จะพยายามส่งเสริมให้คนงานออกความคิดเห็นได้ และมีโอกาสร่วมตัดสินใจในปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วย

สรุปว่า ผู้นำแบบประชาธิปไตยเป็นผู้นำที่ทำงานโดยอาศัยความร่วมมือกับผู้ใต้บังคับบัญชา การตัดสินใจอยู่บนฐานของการปรึกษาหารือกัน

3. ผู้นำแบบตามสบาย/เสรีนิยม (Laissez-faire or Free-rein

Leader) ผู้นำชนิดนี้จะแตกต่างจากผู้นำแบบประชาธิปไตยที่ว่าจะมีการปล่อยให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีอิสระเสรีเต็มที่ หรือปล่อยให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีอำนาจกระทำการใด ๆ ตามใจชอบได้ ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้จะถูกมอบหมายให้ผู้ใต้บังคับบัญชาตัดสินใจอย่างเต็มที่ ผู้ใต้บังคับบัญชาอาจจะได้รับสิทธิในการจัดทำแผนงานต่าง ๆ ได้ตามใจชอบ

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีภาวะผู้นำดังกล่าวมานั้น พบว่า ภาวะผู้นำมีความสำคัญต่อการปรับกระบวนการทำงาน เพื่อให้บรรลุประสิทธิผลขององค์กรแล้ว ผู้บริหารยังต้องให้ความสนใจต่อบุคลากรในองค์กรด้วย ภาวะผู้นำนั้นถือเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้นำในการที่จะนำพาองค์กรให้ประสบความสำเร็จได้ ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำในการบริหารจัดการ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือเป็นหน้าที่ของผู้นำที่จะต้องให้ความมั่นใจเพื่อการยอมรับของคนในองค์กร อันจะนำไปสู่ความไม่ไว้วางใจระหว่างกัน ผู้นำจะต้องมุ่งเน้นเรื่องของการสื่อความหมาย ให้มีความชัดเจน และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การสื่อความหมายที่ดีนั้นถือว่าเป็นรากฐานที่สำคัญยิ่งในการสร้างพันธะสัญญา (Commitment) และทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกัน (Cooperation) ในที่สุด” โดยในการศึกษาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของกานัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ของ Lewin, Lippitt and White (1939, pp. 271-299) มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ประกอบด้วย 1) ภาวะผู้นำแบบเผด็จการ (Autocratic) 2) ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย (Democratic) และ 3) ภาวะผู้นำแบบตามสบายหรือภาวะผู้นำแบบเสรีนิยม (Laissez-faire)

แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทการปฏิบัติหน้าที่ของกานัน ผู้ใหญ่บ้าน

1. บทบาทและอำนาจหน้าที่ของกานัน ผู้ใหญ่บ้าน

ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันตามกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่ และตามกฎหมายอื่นที่ระบุอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านไว้พบว่ามีความมากมาย ทั้งในฐานะนักปกครองที่มีหน้าที่บำบัดทุกข์ บำรุงสุขต่อประชาชน และในฐานะนักพัฒนาเพื่อสร้างความเจริญเติบโตให้แก่ชุมชนและท้องถิ่น หน้าที่ดังกล่าวจะเห็นได้จากภารกิจในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย

และสร้างความปลอดภัยให้แก่ประชาชนในพื้นที่ในยามเกิดวิกฤติการณ์ต่าง ๆ อันเป็นหน้าที่ที่มีมาตั้งแต่เดิมเมื่อปีพุทธศักราช 2457 เป็นต้นมา แต่อย่างไรก็ตามเหตุการณ์บ้านเมืองได้เปลี่ยนแปลงไป บทบาทหน้าที่บางอย่างได้ลดลงไปโดยมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงเข้ามาดูแลแทนที่ แต่ขณะเดียวกันก็มีบทบาทใหม่เพิ่มขึ้น เช่น ในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เป็นต้น

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นับได้ว่าผู้นำโดยธรรมชาติ เป็นผู้นำท้องถิ่นที่มีบทบาทอันสำคัญยิ่งทั้งในปัจจุบันและอนาคต ที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงาน ทั้งภาครัฐและประชาชนในวิถีทางที่จะนำไปสู่การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันเป็นแม่บทแบบการปกครองที่ประเทศของเราใช้อยู่ในปัจจุบัน (เฉลิมศักดิ์ แห่งมงาม, 2535, หน้า 3) จากการศึกษาพระราชบัญญัติฉบับนี้จะเห็นได้ว่ามีเจตนารมณ์ เพื่อให้มีกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นเจ้าหน้าที่คอยตรวจตราความทุกข์สุขของราษฎรตามพื้นบ้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นกำลังสำคัญอย่างหนึ่งในการปกครองบ้านเมือง นอกจากนั้นก็เพื่อรักษาพระราชอำนาจตามกำหนดกฎหมายให้ประชาชนพึงปฏิบัติตามด้วยความเรียบร้อยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ร.ศ. 116 ประกาศใช้มาประมาณ 17 ปี ก็ได้มีการปรับปรุงใหม่ และได้ตราพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 ขึ้นใช้บังคับแทนและเป็นหลักของการปกครองท้องที่ในประเทศไทยมาจนตราบเท่าทุกวันนี้

2. อำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457

ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ได้กำหนดอำนาจ หน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านไว้ดังต่อไปนี้

2.1 ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎร

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎร ดังนี้

1. ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่ปกครองราษฎรที่อยู่ในเขตหมู่บ้าน (มาตรา 10)
2. ผู้ใหญ่บ้านเป็นหัวหน้าของราษฎรในหมู่บ้านของตนมีอำนาจและหน้าที่ในการปกครอง และรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎร กล่าวคือ (มาตรา 27)
3. รักษาความสงบและความสุขสำราญช่วยป้องกันความทุกข์ภัยของลูกบ้านตามสมควรและที่สามารถจะทำได้การที่กล่าวนี้ ถ้าสมควรจะต้องปรึกษาหารือและ

ช่วยกันกับเพื่อนผู้ใหญ่ที่ดีกับกำนันนายตำบลที่ดีก็เป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านที่จะต้องปฏิบัติให้สมควรแก่การที่จะรักษาประโยชน์และความสุขของลูกบ้าน ซึ่งได้มอบไว้ให้เป็นธุระในพระราชบัญญัตินี้

4. ควบคุมดูแลลูกบ้านให้ปฏิบัติหน้าที่ซึ่งจะต้องพึงกระทำตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนของราชการ กระทำตนให้เป็นตัวอย่างแก่ราษฎรตามที่ทางราชการได้แนะนำบรรดาการที่จะตรวจตรารักษาความปกติเรียบร้อยในตำบลคือการที่จะว่ากล่าวราษฎรในตำบลนั้น ให้ประพฤติตนตามพระราชกำหนด กฎหมายก็ดีหรือการที่จะป้องกันภัยอันตรายและรักษาความสุขสำราญของราษฎรในตำบลนั้นก็ดีหรือการที่จะรับกิจสุขทุกข์ของราษฎรในตำบลนั้นร้องเรียนต่อผู้ว่าราชการเมือง กรมการอำเภอและรับข้อราชการมาประกาศแก่ราษฎรในตำบลนั้น ๆ ก็ดีหรือที่จะจัดการตามพระราชกำหนด เช่น การตรวจแนะนำเก็บภาษีอากรในตำบลนั้นก็ดี การทั้งนี้อยู่ในหน้าที่ของกำนันผู้เป็นนายตำบลผู้ใหญ่ทั้งปวงในตำบลนั้น และแพทย์ประจำตำบลจะต้องช่วยกันเป็นธุระจัดการให้เรียบร้อยได้ตามสมควรแก่หน้าที่ (มาตรา 34)

นอกจากอำนาจหน้าที่ที่กล่าว โดยเฉพาะให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกำนันกำนันมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ใหญ่บ้านด้วย (มาตรา 34 ทวิ)

2.2 ด้านการที่เกี่ยวกับความอาญา

ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ได้กำหนดให้ผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่ในการเกี่ยวกับความอาญา ดังต่อไปนี้ (มาตรา 28)

1. เมื่อทราบข่าวว่ามีการกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้นหรือสงสัยว่าได้เกิดขึ้นในหมู่บ้านของตนต้องแจ้งความต่อกำนัน นายตำบลให้ทราบ
2. เมื่อทราบข่าวว่ามีการกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้นหรือสงสัยว่าได้เกิดขึ้นในหมู่บ้านที่ใกล้เคียงต้องแจ้งความต่อผู้ใหญ่บ้านนั้นให้ทราบ
3. เมื่อตรวจพบของกลางที่ผู้กระทำผิดกฎหมายมีอยู่ก็ดี หรือสิ่งของที่สงสัยว่าได้มาการ กระทำผิดกฎหมายหรือเป็นสิ่งของสำหรับใช้ในการกระทำผิดกฎหมายก็ดี ให้จับสิ่งของนั้นไว้และรีบนำส่งต่อกำนันนายตำบล
4. เมื่อปรากฏว่าผู้ใดกำลังกระทำผิดก็ดี หรือมีเหตุสมควรสงสัยว่าเป็นผู้ที่ได้กระทำผิดกฎหมายก็ดี ให้จับตัวผู้นั้นไว้ และรีบนำส่งกำนันนายตำบล
5. ถ้ามีหมายหรือมีคำสั่งตามหน้าที่ราชการ ให้จับผู้ใดในหมู่บ้านนั้นเป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านที่จะจับผู้นั้น และรีบนำส่งต่อกำนันหรือกรมการอำเภอตามสมควร

6. เมื่อเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ออกหมายสั่งให้ค้นหรือยึดผู้ใหญ่บ้านต้องจัดการให้เป็นไปตามกฎหมาย

กำนันมีหน้าที่และอำนาจในการที่เกี่ยวข้องด้วยตามอาญา ดังนี้ (มาตรา 35)

1. เมื่อทราบข่าวว่ามีกรกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้น หรือสงสัยว่าจะได้เกิดขึ้นในตำบลของตนต้องแจ้งความต่อกรมการอำเภอให้ทราบ
2. เมื่อทราบข่าวว่ามีกรกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้น หรือสงสัยว่าจะได้เกิดขึ้นในตำบลที่ใกล้เคียงต้องแจ้งความต่อกำนัน นายตำบลนั้นให้ทราบ
3. เมื่อปรากฏว่าผู้ใดกำลังกระทำผิดกฎหมายก็ดี หรือมีเหตุควรสงสัยว่าเป็นผู้ที่ได้กระทำผิดกฎหมายก็ดี ให้จับผู้นั้นไว้ และรีบนำส่งต่อกรมการอำเภอ
4. ถ้ามีหมายหรือมีคำสั่งตามหน้าที่ราชการให้จับผู้ใดในตำบลนั้นเป็นหน้าที่ของกำนันที่จะจับผู้นั้น แล้วรีบส่งกรมการอำเภอตามสมควร
5. เมื่อเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ออกหมายสั่งให้ค้น หรือให้ยึด กำนันต้องจัดการให้เป็นไปตามกฎหมาย
6. ถ้ามีผู้มาขออายัดตัวคนหรือสิ่งของก็ดี หรือผู้ต้องโจรกรรมจะทำการหมายตราลिनหรือมีผู้จะมาขอทำการชันสูตรบาดแผลก็ดี ทั้งนี้ให้กำนันสืบสวนพ้องข้อความแล้วรีบนำตัวผู้ขอส่งต่อกรมการอำเภอตามสมควร

2.3 ด้านงานทะเบียน

ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ได้กำหนดให้กำนันผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานทะเบียนดังต่อไปนี้

1. เป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านที่จะทำบัญชีสำมะโนครัวในหมู่บ้าน และคอยแก้ไขบัญชีนั้นให้ถูกต้องเสมอ (มาตรา 27 ข้อ 4)
2. ถ้ามีคนจรแปลกหน้านอกสำมะโนครัวหมู่บ้านนั้นเข้ามาอาศัย เป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านจะต้องไต่ถาม ให้รู้จักตัวและรู้เหตุการณ์ที่มาอาศัย ถ้าเห็นว่า ไม่ได้มาโดยสุจริต ให้เอาตัวผู้นั้นส่งกำนันนายตำบลของตน (มาตรา 27 ข้อ 6)
3. ให้กำนันดูแลคนเดินทาง ซึ่งไม่มีเหตุควรสงสัยว่าจะเป็นผู้ร้ายให้ได้มีที่พักตามสมควร (มาตรา 38)
4. ถ้าผู้เดินทางด้วยราชการจะต้องการคนนำทางหรือขาดแคลนพาหนะเสบียงอาหารในระหว่างทางและจะต้องขอต่อกำนันให้ช่วยสงเคราะห์ กำนันต้องช่วยจัดหา

ให้ตามที่จะทำได้ถ้าหากว่าการช่วยเหลือจะต้องออกจากราคาจ้างเพียงใดให้กำนันเรียกเอาแก่ผู้เดินทางนั้น (มาตรา 38)

5. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต้องรักษาบัญชีสำมะโนครัวและทะเบียนบัญชีของรัฐบาลในตำบลนั้นและคอยแก้ไขเพิ่มเติมให้ถูกต้องตรงตามบัญชีของผู้ใหญ่บ้าน (มาตรา 41)

6. เมื่อผู้ใหญ่บ้านนำคนจรแปลกหน้าออกจากสำมะโนครัวตำบล มาส่งกำนันตามความในมาตรา 27 ข้อ 6 ให้กำนันปรึกษาหารือกับผู้ใหญ่บ้านเมื่อเห็นสมควรจะขับไล่ผู้นั้นออกไปเสียจากท้องที่ตำบลนั้นก็ได้อีก (มาตรา 53)

ในการที่จัดสำรวจสำมะโนครัวและจดทะเบียนบัญชีต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในราชการเช่น การที่จะสำรวจสำมะโนครัวและทำบัญชีไร่นาและสิ่งของ ต้องพิทักษ์รักษาในตำบลนั้น กำนันจะเรียกผู้ใหญ่บ้านทั้งปวงประชุมกันตรวจทำบัญชีให้ถูกต้องและลงชื่อพร้อมกันเป็นพยานในบัญชีที่จะยื่นต่อเจ้าพนักงานก็ได้ (มาตรา 57)

2.4 ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพของราษฎร

ตามกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่ นายอำเภอและกำนันมีหน้าที่ดูแลรักษาสิ่งซึ่งเป็นสาธารณประโยชน์ของแผ่นดิน ซึ่งในทางปฏิบัติผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้มีส่วนช่วยเหลืออำเภอและกำนันในการดำเนินการ ดังนี้

1. ชี้แจงให้ประชาชนเห็นความสำคัญของที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันซึ่งในอนาคตเมื่อบ้านเมืองเจริญขึ้นจำนวนของประชาชนก็จะเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับเมื่อถึงเวลานั้นแล้วจะไม่มีที่ดินสาธารณประโยชน์สำหรับให้สาธารณชนใช้ร่วมกัน

2. ตรวจสอบที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันจากทะเบียนเดิมให้เป็นปัจจุบันกำนันท้องที่เป็นคณะกรรมการที่อำเภอแต่งตั้งร่วมกับปลัดอำเภอที่ดินอำเภอ และป่าไม้อำเภอดำเนินการสอบสวน ตรวจสอบทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์

3. ทำการพัฒนาที่ดินสาธารณประโยชน์โดยประสานงานกับอำเภอเพื่อขอความร่วมมือจากข้าราชการ พ่อค้า ประชาชนและมวลชนในท้องที่ ชุติคุณ ทำถนน ปลูกต้นไม้โดยรอบที่ดินสาธารณประโยชน์ อาจจะทำในรูปโครงการที่มีงบประมาณของทางราชการสนับสนุนอยู่แล้ว หรือการพัฒนาท้องถิ่นในโอกาสอันควร เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา วันฉัตรมงคล วันจักรี เป็นต้น หรืออื่น ๆ

4. เสนอให้อำเภอพิจารณาในการใช้ที่ดินสาธารณประโยชน์ เพราะ
อำเภออาจนำที่ดินสาธารณประโยชน์ไปใช้เป็นสนามกีฬาหรือสถานที่พักผ่อนหย่อนใจหรือ
อาจนำไปใช้เป็นประโยชน์ในด้านเศรษฐกิจแก่ส่วนรวม เช่น ใช้เป็นแปลงทดสอบปลูกพืช
ชนิดต่าง ๆ ใช้เป็นสถานที่กลางสำหรับนำสินค้าไปจำหน่ายใช้เป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ หรือใช้
บางส่วนเป็นแหล่งสาธารณะประจำตำบลหมู่บ้าน เป็นต้น

5. ช่วยเหลืออำเภอตรวจตราดูแลมิให้บุคคลหรือหน่วยราชการใดเข้าไป
ใช้ที่ดินสาธารณประโยชน์ ก่อนที่จะได้รับอนุมัติจากกระทรวงมหาดไทย กรณีมีผู้บุกรุก
ครอบครองทำประโยชน์มิชอบในที่ดินดังกล่าว ให้รายงานอำเภอทราบ เพื่อรีบดำเนินการ
แก้ไขทันทีก่อนที่ปัญหาจะเพิ่มมากขึ้น

นอกจากนี้กฎหมายลักษณะปกครองท้องที่ยังกำหนดให้กำนัน
ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับกิจการสาธารณประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. ถ้าเกิดเหตุจลาจลก็ดี ฆ่ากันตายก็ดี ตีชิงก็ตี ปล้นทรัพย์ก็ดี ไฟไหม้ก็ดี
หรือเหตุร้ายสำคัญอย่างใดอย่างหนึ่ง ในหมู่บ้านของตนหรือในหมู่บ้านใกล้เคียงอันสมควร
จะช่วยได้เป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านจะต้องเรียกลูกบ้านของตนออกช่วยต่อสู้ติดตามจับ
ผู้ร้ายเอาของกลางคืนหรือดับไฟ หรือช่วยอย่างอื่นที่สมควรโดยเต็มกำลัง

2. ผู้ใหญ่บ้านเห็นลูกบ้านของตนคนใดแสดงความอาฆาตมาดร้ายแก่
ผู้อื่นก็ดี หรือเป็นคนจรจัดไม่ปรากฏการทำมาหาเลี้ยงชีพ และไม่สามารถจะชี้แจงให้เห็น
ความบริสุทธิ์ของตนได้ก็ดี ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจที่จะเรียกลูกบ้านคนนั้นมาไต่ถาม และว่า
กล่าวสั่งสอน ถ้าไม่ฟังให้เอาตัวส่งกำนันจัดการตามความ ในมาตรา 52 แห่ง
พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (มาตรา 27 ข้อ 8)

3. ถ้าเกิดเหตุจลาจลก็ดี ฆ่ากันตายก็ดี ชิงทรัพย์ก็ดี ปล้นทรัพย์ก็ดี
ไฟไหม้ก็ดี หรือเหตุร้ายสำคัญอย่างใดอย่างหนึ่งในตำบลของตน หรือในตำบลที่ใกล้เคียง
อันสมควรจะช่วยได้ก็ดี หรือมีผู้ร้ายแต่ที่อื่น ๆ มามั่วสุมในตำบลก็ดี หรือมีเหตุควรสงสัยว่า
ลูกบ้านคนในตำบลนั้นบางคนจะเกี่ยวข้องกับโจรผู้ร้ายก็ดี เป็นหน้าที่ของกำนันจะต้องเรียก
ผู้ใหญ่บ้านและลูกบ้านในตำบลออกช่วยต่อสู้ติดตามจับผู้ร้ายหรือติดตามเอาของกลางคืน
หรือดับไฟหรือช่วยอย่างอื่นตามสมควรแก่การโดยเต็มกำลัง (มาตรา 37)

4. กำนันต้องตรวจจับการสิ่งซึ่งเป็นสาธารณประโยชน์อันอยู่ในตำบลนั้น
เช่น สระน้ำ ศาลาอาศัย ที่เลี้ยงปศุสัตว์ เป็นต้น (มาตรา 40)

5. กำหนดกระทำการตามหน้าที่ที่จะเรียกผู้ใดมาหาหรือให้ช่วยก็ได้ (มาตรา 43) ถ้ามีเหตุสงสัยว่าผู้ใดในตำบลนั้น แสดงความอาฆาตมาดร้ายแก่ผู้อื่นก็ดีหรือเป็นคนจรจัดไม่ปรากฏการทำมาหาเลี้ยงชีพและไม่สามารถชี้แจงความบริสุทธิ์ของตนได้ก็ให้กำหนดเรียกประชุมผู้ใหญ่บ้านสืบสวนถ้ามีหลักฐานควรเชื่อว่าเป็นความจริงก็ให้เอาตัวผู้นั้นส่งกรมการอำเภอไปฟ้องร้องเอาโทษตามมาตรา 30 แห่งประมวลกฎหมายอาญา (มาตรา 52)

6. ถ้าลูกบ้านผู้ใดไปตั้งกระท่อมหรือโรงเรือนอยู่ในที่เปลี่ยนในตำบลนั้น ซึ่งน่ากลัวจะเป็นอันตรายด้วยใจผู้ร้าย หรือน่าสงสัยว่าจะเป็นสำนักโจรผู้ร้ายอย่างนี้ ให้กำหนดกับผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้นประชุมปรึกษากันดู เมื่อเห็นเป็นการสมควรแล้วจะบังคับให้ลูกบ้านคนนั้นย้ายเข้ามาอยู่ในหมู่บ้านราษฎรก็ได้ และให้นำความแจ้งต่อกรมการอำเภอด้วย (มาตรา 54)

7. ในวันเวลาใดจะมีอันตรายแก่การทำมาหากินของลูกบ้านในตำบลนั้น เช่นมีโรคภัยไข้เจ็บติดต่อเกิดขึ้นหรือมีน้ำมากหรือมีน้ำน้อยเกินไป เป็นต้น ให้กำหนดผู้ใหญ่บ้านและแพทย์ประจำตำบลปรึกษากันในการที่จะป้องกันแก้ไขเสียยากันอันตรายด้วยการแนะนำลูกบ้านให้ทำอย่างใดหรือลงแรงช่วยกันได้ประการใด กำหนดมีอำนาจที่จะบังคับการนั้นได้ ถ้าเห็นเป็นการเหลือกำลังให้ร้องเรียนต่อกรมการอำเภอและผู้ว่าราชการเมืองขอกำลังรัฐบาลช่วย (มาตรา 56)

8. ในเวลาใดมีการนัดชัตฤกษ์ หรือเป็นการประชุมการใหญ่ในตำบลนั้น กำหนดจะเรียกผู้ใหญ่บ้านและแพทย์ประจำตำบลพร้อมกัน มาช่วยพิทักษ์รักษาความสงบเรียบร้อยในที่อันนั้น ถ้าแลเป็นการจำเป็นแล้วจะขอแรงราษฎรมาช่วยก็ได้ (มาตรา 60)

2.5 อำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายอื่น ๆ

2.5.1 ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย

(1) พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 (แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน พ.ศ. 2542)

(1.1) พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2486

(1.2) พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2489

(1.3) พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2510

(1.4) พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2516

(1.5) พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2525

(1.6) พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2527

(1.7) พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2532

(1.8) พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2535

(2) ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการปฏิบัติงานประณีประนอมข้อพิพาทของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. 2530 กำหนดผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่ในการประณีประนอมข้อพิพาทของคณะกรรมการหมู่บ้าน

(3) ประมวลกฎหมายอาญา และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดผู้ใหญ่บ้าน เป็นพนักงานฝ่ายปกครอง มีอำนาจและหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎรภายในพื้นที่ ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 มีอำนาจและหน้าที่ในการสืบสวนคดีอาญาที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่ได้ ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 2 (10) และ (16) กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน เป็นพนักงานฝ่ายปกครอง มีอำนาจและหน้าที่ในการจับกุมผู้กระทำความผิดอาญา โดยไม่มีหมายจับได้ในกรณี

(3.1) กระทำผิดซึ่งหน้า

(3.2) มีพฤติการณ์อันควรสงสัย

(3.3) มีเหตุอันควรสงสัย

(3.4) เมื่อมีผู้ขอให้จับตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 78

2.5.2 งานที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐและรัฐวิสาหกิจในพื้นที่ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

(1) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2521
กำหนดผู้ใหญ่บ้านจึงยังคงมีอำนาจหน้าที่ตาม พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457

(2) พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน ยังคงมีอำนาจหน้าที่เช่นเดิมในพื้นที่ ตำบล หมู่บ้าน

2.5.3 งานด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ แบ่งออกได้เป็น ด้าน
เกษตรกรรม กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

(1) ประมวลกฎหมายที่ดิน

ผู้ใหญ่บ้านอาจได้รับมอบหมายให้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานที่ดินในการรังวัดที่ดิน ออกหนังสือสำคัญ (นส.) หรือโฉนด หรือการแบ่งแยก โอน ชื้อ ขาย ที่ดิน ซึ่งในการนี้อาจได้รับค่าป่วยการจากทางราชการ (กฎกระทรวงมหาดไทย ฉบับวันที่ 32 พ.ศ. 2522) ออกตามความให้ใช้ พระราชบัญญัติกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497 ด้วย ผู้ใหญ่บ้านในฐานะผู้ปกครองท้องที่ มีหน้าที่ตรวจตราดูแลที่ดินของรัฐ มิให้บุคคลใดกระทำการดังนี้

(1.1) เข้าไปยึดถือ ครอบครองรวมถึงการก่อสร้างหรือเผาป่า
 (1.2) ทำลายหรือทำให้ที่ดิน ที่หิน ที่กรวด หรือที่ทราย เสื่อมสภาพ
 ในบริเวณที่ประกาศหวงห้าม
 (1.3) ทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดอันเป็นอันตรายแก่ทรัพยากรในที่ดิน
 เมื่อพบการกระทำผิดกฎหมายดังกล่าว ให้รายงานอำเภอทราบ
 เพื่อทำการจับกุม

(2) พระราชบัญญัติเช่าที่ดินเพื่อการเกษตร พ.ศ. 2524
 ผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้านที่อยู่ในท้องที่ที่มีการเช่าที่ดินเพื่อ
 เกษตรกรรม เป็นคณะกรรมการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมประจำตำบล (คชก.ตำบล)
 โดยตำแหน่งมีอำนาจหน้าที่

(2.1) กำหนดอัตราค่าเช่าขั้นสูงของแต่ละท้องที่
 (2.2) พิจารณาวินิจฉัยข้อพิพาทเกี่ยวกับการเรียกเก็บค่าเช่า
 การชำระค่าเช่า ระยะเวลาของการเช่า ตลอดจนข้อพิพาทอื่น หรือค่าเสียหายจากการเช่า
 ตามคำขอของผู้เช่าหรือผู้ให้เช่า และมีคำสั่งใด ๆ ให้ผู้เช่า หรือผู้ให้เช่าปฏิบัติหรือมิให้
 ปฏิบัติการใด ๆ เพื่อเกิดผลตามคำวินิจฉัย

(2.3) อำนาจหน้าที่ตามที่คณะกรรมการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
 ประจำจังหวัด (คชก.จังหวัด) มอบหมาย

(2.4) กฎหมายกำหนดให้ คชก. เป็นเจ้าพนักงานตามประมวล
 กฎหมายอาญามีอำนาจเรียก ผู้เช่า ผู้ให้เช่า หรือผู้เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือชี้แจงหรือส่ง
 เอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือชี้แจง หรือส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับ
 การเช่า มาประกอบการพิจารณาได้ นอกจากนี้มีอำนาจเข้าไปในที่ดิน ที่เช่าหรือที่เก็บ
 ผลผลิตของผู้เช่า ผู้ให้เช่า หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้อง ในระยะเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระ
 อาทิตย์ตก เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเช่าได้

(3) พระราชบัญญัติปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518
 การปฏิรูปที่ดินเป็นการปรับปรุงเกี่ยวกับสิทธิและการถือครอง
 ในที่ดินเพื่อเกษตรกรรม รวมตลอดถึงการจัดที่อยู่อาศัยในที่ดิน โดยรัฐนำที่ดินของรัฐหรือ
 ที่รัฐซื้อหรือเวนคืนจากเจ้าของที่ดิน ซึ่งมีได้ทำประโยชน์ในที่ดินนั้นด้วยตนเอง หรือมีที่ดิน
 เกินสิทธิ เพื่อจัดให้แก่เกษตรกรผู้ไม่มีที่ดินของตนเอง หรือเกษตรกรที่มีที่ดินไม่เพียงพอแก่
 การครองชีพ

การกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ใดในเขตปฏิรูปที่ดินให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา โดยมีแผนที่แสดงเขตและระบุท้องที่ที่อยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินโดยให้ถือเอาเขตอำเภอเป็นหลัก ที่ดินที่บุคคลได้รับสิทธิโดยการปฏิรูปที่ดิน จะทำการแบ่งแยกหรือโอนสิทธิในที่ดินนั้นไปยังผู้อื่นมิได้ เว้นแต่เป็นการตกทอดแก่ทายาทโดยธรรม (ลูก หลาน ปิตา มารดา พี่ น้อง ลุง ป้า น้า อา เป็นต้น) หรือโอนไปยังสถาบันเกษตรกรหรือสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปที่เพื่อการเกษตรกรรม ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน อาจได้รับมอบหมายจากนายอำเภอ (ซึ่งเป็นอนุกรรมการปฏิรูปที่ดินระดับจังหวัด) ในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดิน

(4) พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อการเกษตร พ.ศ. 2527

การจัดรูปที่ดินเป็นการดำเนินงานพัฒนาที่ดินที่ใช้เพื่อเกษตรกรรม ให้สมบูรณ์ทั่วถึงที่ดินทุกแปลง เพื่อเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิต โดยทำการรวบรวมที่ดินหลายแปลงในบริเวณเดียวกัน เพื่อวางแผนจัดรูปที่ดินเสียใหม่ เขตโครงการจัดรูปที่ดินในท้องที่ใดให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา พร้อมทั้งรายชื่อเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบธรรมด้วยกฎหมาย และแผนที่แสดงเขตโครงการจัดรูปที่ดิน (เป็นงานในหน้าที่ของกรมชลประทาน) นายอำเภอและปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ อำเภอท้องที่ที่มีการจัดรูปที่ดินเป็นคณะกรรมการจัดรูปที่ดินจังหวัด อาจมอบหมายให้กำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ช่วยเหลือในการดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดรูปที่ดินได้

(5) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ. 2528

ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 222/2526 ลงวันที่ 20 ธันวาคม 2526 แต่งตั้งคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ยากจน (กชก.) โดยกำนัน (ตำบลที่ผู้ร้องมีภูมิลำเนาหรือที่ดินพิพาทตั้งอยู่) เป็นอนุกรรมการส่วนอำเภอ (อชก. ส่วนอำเภอ) ที่ทำการปกครองอำเภอเป็นเจ้าของเรื่องมีอำนาจหน้าที่พิจารณาช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายเกี่ยวกับหนี้สินที่ดินทำกิน และคดีความต่าง ๆ โดยสำนักงานกลางช่วยเหลือเกษตรกรผู้ยากจน

(6) พระราชบัญญัติการชลประทานราษฎร์ พ.ศ. 2482

การชลประทานราษฎร์ หมายความว่า การชลประทานที่ราษฎรได้ร่วมกันจัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์แก่การเพาะปลูกของราษฎรในท้องที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่ดังนี้คือ

(6.1) เกณฑ์แรงงานหรือเครื่องอุปกรณ์การชลประทานส่วนราษฎร
ในเวลาฉุกเฉิน การเกณฑ์แรงงานหรืออุปกรณ์การชลประทานให้กำหนดเกณฑ์เอาตาม
เนื้อที่ที่ทำการเพาะปลูก

(6.2) ผู้ใดไม่สามารถไปทำงานตามคำสั่งเกณฑ์ของเจ้าพนักงาน
ถ้าสามารถจัดผู้อื่นไปทำแทน ผู้นั้นต้องจัดให้ผู้อื่นที่สมควรไปทำแทน หรือจะให้เงิน
ค่าทดแทนแรงงานตามปริมาณแห่งงานที่จะต้องทำก็ได้

(6.3) เป็นผู้แบ่งและควบคุมงาน ในการแบ่งปันการงานและเครื่อง
อุปกรณ์ชลประทานส่วนราษฎร

(6.4) แบ่งปันน้ำในเขตชลประทานส่วนราษฎร โดยแบ่งปันตาม
ส่วนของจำนวนเนื้อที่ที่ทำการเพาะปลูก เว้นแต่กรณีที่ตกลงกันไม่ได้ จึงให้นายอำเภอหรือ
ผู้แทน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และหัวหน้าการชลประทานในส่วนที่เกี่ยวข้องนั้นไม่น้อยกว่า
สามนาย เป็นผู้พิจารณาเพื่อชี้ขาดตามเสียงข้างมาก

(7) พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ. 2485

การชลประทานหลวงเป็นกิจการที่กรมชลประทานจัดทำขึ้นนั้น
กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในท้องที่ซึ่งอยู่ในเขตชลประทานมีหน้าที่ดูแลรักษาคันคลองและทางน้ำ
ชลประทานที่อยู่ในเขตท้องที่

(8) พระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ. 2518

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หากพบว่ามีการจำหน่ายปุ๋ยเคมีที่จำหน่ายใน
ท้องตลาดเสื่อมคุณภาพ ผิดมาตรฐาน ปЛОม น้ำหนักน้อยกว่าที่แจ้งไว้ ปริมาณธาตุอาหาร
ไม่ถูกต้องครบถ้วนตามที่แจ้งไว้ ควรแจ้งให้อำเภอรอบ เพื่อดำเนินการต่อไป ทั้งนี้เพื่อ
รักษาผลประโยชน์ของเกษตรกร

ด้านพาณิชยกรรม กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1. พระราชบัญญัติการค้าข้าว พ.ศ. 2489 หมายถึง การค้า
ข้าวเปลือกทุกชนิด ข้าวกล้อง ข้าวสาร ข้าวเหนียว และรวมตลอดถึงปลายข้าว รำ และ
สิ่งใด ๆ ที่แปรสภาพมาจากข้าว กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อาจได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ช่วยเหลือ
นายอำเภอ ปลัดอำเภอ ซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประกาศแต่งตั้งของรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงพาณิชย์

2. พระราชบัญญัติกำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด
พ.ศ. 2522 กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อาจได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอในการ

ปฏิบัติให้เป็นไปตามประกาศหรือคำสั่งของคณะกรรมการส่วนจังหวัด ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเป็นเจ้าของเรื่อง)

3. พระราชบัญญัติมาตราซัง ตวง วัด พ.ศ. 2466 ตามกฎหมายว่าด้วยมาตราซัง ตวง วัด กำหนดให้เครื่องชั่ง เครื่องตวง เครื่องวัด ทั้งปวงที่บุคคลผู้ใดใช้หรือมีอยู่ในความครอบครองนั้น ต้องมีตราเครื่องหมายคำรับรองของสำนักงานกลาง หรือสำนักงานสาขาซัง ตวง วัด ของกระทรวงพาณิชย์ กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้ใกล้ชิดประชาชนและเกษตรกร จึงควรสอดส่องดูแลเมื่อพบว่าผู้ใดกระทำผิดหรือมีเหตุสงสัยว่าได้กระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับมาตราซัง ตวง วัด ควรแจ้งอำเภอทราบเพื่อดำเนินการตามกฎหมาย

ด้านอุตสาหกรรม กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1. พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2512 ทำหน้าที่ในการช่วยสอดส่องดูแลโรงงาน อาคารสถานที่ หรือยานพาหนะ ที่ใช้เครื่องจักรมีกำลังรวมตั้งแต่สองแรงม้าขึ้นไปหรือใช้คนงานตั้งแต่เจ็ดคนขึ้นไป โดยใช้เครื่องจักรหรือไม้ก็่ตาม

2. พระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2521 และพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาการเก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิง กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน อาจได้รับมอบหมายจากนายอำเภอให้ช่วยดูแลเกี่ยวกับการค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและการเก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิง ซึ่งผู้ค่าน้ำมันโดยจัดตั้งเป็นสถานีบริการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง รวมทั้งบรรดาสถานีที่รับอนุญาตให้เก็บน้ำมันเชื้อเพลิงต้องมีป้ายตามชนิดและขนาดซึ่งเจ้าพนักงานได้กำหนดให้แสดงไว้ ณ ที่ซึ่งเห็นได้ง่าย ป้ายนั้นให้มีคำว่า “สถานีรับอนุญาตเก็บน้ำมันเชื้อเพลิง ใบอนุญาตเลขที่.....” ใบอนุญาตมีกำหนด 1 ปีหมดอายุวันที่ 31 เดือนธันวาคม ของทุกปี

2.5.4 งานด้านการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2518 กำหนด ผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่สอดส่องดูแล และหากพบการกระทำอันใดจะทำให้คุณภาพสิ่งแวดล้อมมีผลเสียหาย ควรรายงานให้นายอำเภอ หรือสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เพื่อพิจารณาหาทางแก้ไข

2.5.5 งานที่เกี่ยวกับภาษีอากร กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

(1) พระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. 2508 โดยกำหนดให้ กำหนด เป็นคณะกรรมการตีราคาปานกลางที่ดิน และผู้ใหญ่บ้านเป็นเจ้าพนักงานสำรวจ ช่วยเหลือ ในการเร่งรัดจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ค้างชำระ

(2) ประมวลรัษฎากร ประมวลรัษฎากรไม่ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของ กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน ไว้โดยตรง แต่พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2486 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของกำหนด ผู้ใหญ่บ้านให้สีหน้าที่ ควบคุมดูแลลูกบ้านให้ปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งจะต้องพึงกระทำตามกฎหมายหรือระเบียบแบบ แผนของทางราชการ เช่น การตรวจและนำการเก็บภาษีอากรในตำบลให้อยู่ในหน้าที่ของ กำหนดผู้เป็นนายตำบล ผู้ใหญ่บ้านทั้งปวงในตำบลนั้นและแพทย์ประจำตำบลจะต้องช่วยกัน เป็นธุระจัดการให้เรียบร้อยได้ตามสมควรแก่หน้าที่ ตามความในมาตรา 27 ข้อ 9 ประกอบ มาตรา 34 และมาตรา 34 ทวิ

(3) พระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 (แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน)

(4) พระราชบัญญัติภาษีป้าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534

(5) กฎกระทรวง ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2512) ออกตามความใน พระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510

(6) กฎกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2535) ออกตามความใน พระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510

(7) กฎกระทรวง ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2535) ออกตามความใน พระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510

(8) กฎกระทรวง ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2535) ออกตามความใน พระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510

(9) กฎกระทรวง ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2535) ออกตามความใน พระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510

(10) ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องให้องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจจัดเก็บภาษีป้าย

กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน มีหน้าที่ทำการสำรวจป้ายที่อยู่ในข่ายเสียภาษี ส่งให้เจ้าพนักงานเพื่อเพิ่มชื่อในทะเบียนและจัดเก็บภาษีต่อไป (ตามหนังสือที่ ทม 0409/ ว 710 ลงวันที่ 7 มิถุนายน 2528)

(11) พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. 2475 (แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน)

1. พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน แก้ไขเพิ่มเติม

พ.ศ. 2475

2. พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2485

3. พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2534

ผู้ใหญ่นบ้านได้รับมอบหมายให้ช่วยเหลืออำเภอสำรวจโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ กับที่ดินซึ่งใช้ต่อเนื่องกับโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างนั้น ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบอันอยู่ในข่ายที่จะต้องเสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน (ตามหนังสือที่ ทม 0309/ว 698 ลงวันที่ 4 กรกฎาคม 2521 รายละเอียดดูในหนังสือที่อ้าง หน้า 605) แจ้งประกาศอำเภอให้ผู้รับประเมินซึ่งมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่จะต้องเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินไปรับแบบพิมพ์แสดงรายการแห่งทรัพย์สิน (ภ.ร.ด.2) ภายในระยะเวลาที่กำหนด

2.5.6 ด้านการอนุรักษ์และรักษาสีงแวดล้อม กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

(1) พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484

กำนัน ผู้ใหญ่นบ้านเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ลงวันที่ 1 กันยายน 2525 มีอำนาจ หน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า และกระทำผิดต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ภายในเขตท้องที่รับผิดชอบ

(2) พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507

กำนัน ผู้ใหญ่นบ้านเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ลงวันที่ 5 พฤษภาคม 2526 มีอำนาจ หน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าในเขตป่าสงวน รวมทั้งมีอำนาจสั่งให้ผู้ใดออกจากเขตป่าสงวนแห่งชาติ หรืองดเว้นการกระทำใด ๆ ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ และมีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำความผิดแก้ไข รื้อถอนสิ่งที่เป็นอันตรายต่อป่าหรือทำให้ป่าเสื่อมสภาพหากไม่ปฏิบัติตามก็รื้อทำลายแก้ไขได้ทั้งนี้ให้มีอำนาจและหน้าที่ได้ภายในเขตท้องที่รับผิดชอบ

(3) พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2503

กำนัน ผู้ใหญ่นบ้านเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ลงวันที่ 5 กันยายน 2525 มีอำนาจ หน้าที่ในการป้องกันและ

ปราบปรามการกระทำผิดตามกฎหมายนี้ รวมทั้งตรวจสอบการอนุญาตต่าง ๆ ภายในเขต
ท้องที่ที่รับผิดชอบ ดังนี้

- (3.1) ห้ามมิให้ผู้ใดล่าสัตว์ป่าสงวน ครอบครองสัตว์ป่าสงวนหรือ
ซากของสัตว์ป่าสงวน
- (3.2) ห้ามมิให้ผู้ใดล่าสัตว์ป่าคุ้มครอง ครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครอง
เกินปริมาณที่กำหนด หรือค้าสัตว์ป่าคุ้มครอง เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่
- (3.3) ห้ามมิให้ผู้ใดค้า หรือมีซากสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่กำหนดไว้
ในกฎกระทรวง เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

2.5.7 ด้านการจดทะเบียนต่าง ๆ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- (1) พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 และประกาศ
สำนักทะเบียนกลางเรื่องการแต่งตั้ง กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน เป็นนายทะเบียนผู้รับแจ้ง ลงวันที่
23 มีนาคม 2535 เป็นนายทะเบียนเป็นผู้รับแจ้งประจำตำบล หมู่บ้าน มีหน้าที่รับแจ้งการ
เกิด การตาย การย้ายที่อยู่ การสร้างบ้านใหม่ การรื้อบ้าน และการกำหนดเลขประจำบ้าน
- (2) พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 และฉบับที่ 2
พ.ศ. 2542 เป็นเจ้าพนักงานตรวจบัตรตามด้านตรวจต่าง ๆ ที่ตั้งขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมาย
ทั้งนี้จะต้องมีคำสั่งให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านปฏิบัติหน้าที่ ณ ด้านตรวจนั้น ๆ
- (3) คำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 674/2540 เรื่องแต่งตั้งเจ้าพนักงาน
ตรวจบัตร และพนักงานเจ้าหน้าที่ ลงวันที่ 29 ธันวาคม 2540 และระเบียบกรมการ
ปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2528
- (3.1) เป็นบุคคลน่าเชื่อถือในการรับรองตัวบุคคลผู้ขอทำบัตร
โดยให้คำรับรองผู้ทำบัตรเฉพาะผู้ที่ตนรู้จักคุ้นเคย และยืนยันได้ว่าเป็นผู้มีสัญชาติไทย
และเป็นบุคคลเดียวกับที่มีชื่อในทะเบียนบ้าน ตามที่แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่จริง ในกรณี
ที่พนักงานเจ้าหน้าที่ร้องขอ
- (3.2) เป็นผู้มอบบัตรประจำตัวประชาชนให้กับราษฎรในตำบล
หมู่บ้าน (เฉพาะบัตรที่ไม่ได้ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์)
- (4) พระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. 2541
ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่ในฐานะพยานกรณียื่นคำร้องขอจดทะเบียนสมรสต่อกำนันท้องที่ที่ชายหรือหญิงฝ่ายใดหรือทั้งสองฝ่ายมีถิ่นที่อยู่ ถ้าท้องที่ได้

ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควรประกาศโดยอนุมัติของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ยอมให้ยื่นคำร้องขอจดทะเบียนสมรสต่อกำนันได้

(5) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. 2541
กำนันเป็น พยานในกรณีคู่สมรสประสงค์จะขอจดทะเบียนสมรสด้วยวาจาหรือกริยา

(6) พระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ พ.ศ. 2482

ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

(1) เป็นพยานในการจดทะเบียนทำตัวรูปพรรณสัตว์พาหนะ
เมื่อเจ้าของสัตว์หรือตัวแทนนำสัตว์ไปขอจดทะเบียนทำตัวรูปพรรณจากนายทะเบียนท้องที่ที่
สัตว์นั้นอยู่

(2) มีหน้าที่ช่วยเหลือกำนันในการดำเนินการเกี่ยวกับการทะเบียนสัตว์
พาหนะ

(3) สำรองและจัดทำบัญชีสัตว์ที่ยังไม่ได้ทำตัวรูปพรรณ (แบบ ส.พ.19)

(4) จัดทำบัญชีสัตว์ประจำคอกซึ่งยังไม่ได้ทำตัวรูปพรรณ (แบบ
ส.พ.18) และบัญชีสัตว์ที่ยังไม่ได้ทำตัวรูปพรรณ (แบบ ส.พ.19) และตรวจสอบแก้ไข
กำนันมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

(1) รับมอบตัวรูปพรรณสัตว์ กรณีผู้มีตัวรูปพรรณแต่ไม่มีตัวสัตว์
ในครอบครองเพื่อส่งให้นายทะเบียนต่อไป

(2) รับแจ้งความหรือรับมอบตัวรูปพรรณสัตว์ที่ตายจากเจ้าของ
สัตว์หรือตัวแทน

(3) รับมอบตัวรูปพรรณกรณีสัตว์หายตามคืนมาไม่ได้

(4) รับมอบตัวรูปพรรณสัตว์ที่ยังไม่ได้ทำตัวรูปพรรณ (แบบ
ส.พ.19) จากผู้ใหญ่บ้านจำนวน 3 ฉบับ นำไปส่งนายทะเบียนเพื่อรับทราบและลงนาม และ
จัดเก็บบัญชี ดังกล่าวเพื่อเป็นหลักฐานตรวจสอบสิทธิ์และการจดทะเบียนทำตัวรูปพรรณ

(5) สำรองและจัดทำบัญชีสัตว์ประจำคอกซึ่งยังไม่ได้ทำตัว
รูปพรรณ (แบบ ส.พ.18) ส่งนายทะเบียนเป็นประจำทุกเดือน

(7) พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนวัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง
และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490

ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้รับคำรับรองเกี่ยวกับความประพฤติและหลักฐานของผู้ขออนุญาตมีและใช้อาวุธปืนประกอบการพิจารณาของนายทะเบียนอำเภอ ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0313/ว 509 ลงวันที่ 16 พฤศจิกายน 2516

(8) พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ว่าด้วยการตั้งวัด พ.ศ. 2505

วัดมี 2 ประเภท คือ วัดที่ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา และสำนักสงฆ์เกี่ยวกับการสร้างวัด ผู้ใดประสงค์จะสร้างวัดให้ผู้ใหญ่บ้านแนะนำบุคคลดังกล่าวยื่นคำขออนุญาตต่อนายอำเภอท้องที่พร้อมเอกสาร ดังนี้

- (1) หนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองที่ดินที่ยกให้สร้างวัดและต้องมีเนื้อที่ไม่น้อยกว่า 4 ไร่
- (2) หนังสือแสดงความจำนงที่จะให้ที่ดินดังกล่าวเพื่อสร้างวัด จำนวนและสัมภาระที่จะใช้ในระยะเวลาเริ่มแรกต้องมีราคารวมกันไม่น้อยกว่าห้าหมื่นบาท
- (3) แผนที่แสดงเขตที่วัดและระยะทางระหว่างวัดที่จะสร้างใหม่กับวัดอื่นโดยรอบ แผนที่แสดงสิ่งก่อสร้าง
- (4) กำหนดระยะเวลาในการก่อสร้างให้แล้วเสร็จตามผังการตั้งวัด การรวมวัด การย้ายวัด การยุบเลิกวัดและการขอรับพระราชทานวิสุงคามสีมา ให้เจ้าคณะตำบล เจ้าคณะอำเภอเห็นสมควร และให้นำปรึกษา นายอำเภอ แล้วเสนอเรื่องและความเห็นไปยังเจ้าคณะจังหวัดต่อไป

(9) กฎเสนาบดีว่าด้วยที่กุศลสถานชนิดศาลเจ้า พ.ศ. 2463

ศาลเจ้ามี 2 ประเภท คือศาลเจ้าเอกชน และศาลเจ้าที่อยู่ในความควบคุมของกระทรวงมหาดไทย ในท้องที่ใดหากมีผู้ประสงค์ขอจัดตั้งศาลเจ้า หรือยกศาลเจ้าให้อยู่ในความควบคุมของกระทรวงมหาดไทย ให้ผู้ใหญ่บ้านแนะนำให้บุคคลดังกล่าวยื่นเรื่องราวเป็นหนังสือพร้อมด้วยรายละเอียดเกี่ยวกับที่ดิน โฉนดที่ดิน การขอต่อนายอำเภอ ผู้ปกครองท้องที่พิจารณาเสนอจังหวัด เพื่อขออนุมัติต่อกระทรวงมหาดไทย รับขึ้นทะเบียนเป็นศาลเจ้าในความปกครองดูแลของกระทรวงมหาดไทยต่อไป ส่วนการตั้งศาลเจ้าเอกชน (ศาลที่ตั้งในที่ดินเอกชน) ไม่ต้องขออนุมัติในการจัดตั้ง

(10) พระราชบัญญัติมัสยิด อิสลาม

หากมีผู้ประสงค์จะจัดตั้งมัสยิด เพื่อให้ประกอบศาสนกิจของส่วนรวม ให้ผู้ใหญ่บ้านแนะนำบุคคลดังกล่าวยื่นเรื่องราวตามแบบที่กำหนดต่อคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดแห่งท้องที่

(11) สุสานและฌาปนสถาน พ.ศ. 2528

เป็นผู้อนุญาต แทนผู้ว่าราชการจังหวัด (กรณีผู้ว่าราชการจังหวัด
มีคำสั่งมอบหมาย) ให้เก็บ ผัง หรือภาคพ ในสถานที่อื่นนอกจากในสุสานหรือฌาปนสถาน

2.5.8 งานด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

(1) พระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2522

ภารกิจ ได้แก่ การเตือนภัย จัดสถานที่หลบภัย อพยพประชากร
ออกจากที่อันตราย ให้ความรู้แก่ประชาชน ป้องกันอัคคีภัย การติดต่อสื่อสาร การ
ช่วยเหลือผู้ประสบภัย เจ้าหน้าที่ระวางภัย การรักษาความสงบเรียบร้อย การอนามัย และ
การรักษาพยาบาล การสวัสดิการยามฉุกเฉิน การวิศวกรรม การขนส่ง การพรางและควบคุมแสงไฟ

การจัดตั้งหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในระดับอำเภอ
กำหนดให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านต้องร่วมกับทางอำเภอรวบรวมกลุ่มประชาชนอาสาสมัคร
ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จัดตั้งและฝึกอบรมเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติของทางราชการ
โดยอนุโลมใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยไทยอาสาป้องกันชาติ พ.ศ. 2521 ไปพลางก่อน

(2) พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 สรุปได้ดังนี้คือ

(2.1) ในเดือนกันยายนของทุกปี กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องนำประกาศ
ของนายอำเภอแจ้งให้ชายไทย สัญชาติไทยที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 18 ไปลงบัญชีทหารกองเกิน
ณ ที่ว่าการอำเภอ (แผนกสถิติอำเภอ)

(2.2) ในเดือน ตุลาคม ของทุกปี กำนันผู้ใหญ่บ้าน ต้องนำประกาศ
ของนายอำเภอแจ้งให้ทหารกองเกินที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 21 ใน พ.ศ. นั้น ไปแสดงตนเพื่อรับ
หมายเรียก ณ ที่ว่าการอำเภอท้องที่ (แผนกสถิติอำเภอ)

(2.3) ประมาณเดือน เมษายน-พฤษภาคม ของทุกปี นำราษฎรไป
แสดงตนเพื่อคัดเลือกทหาร ณ ที่ว่าการอำเภอ หรือสถานที่ที่อำเภอกำหนด

(2.4) แนะนำผู้ที่หลบหนีราชการทหารให้กลับกรมกอง

(2.5) จับทหารกองเกินที่ไม่มารับหมายเรียก หรือขาดการตรวจเลือกส่ง
อำเภอ

(2.6) ประกาศให้ทหารกองเกิน หรือกองหนุนในคราวระดมพล
เพื่อฝึกวิชาทหารและทดลองความพร้อม

อนึ่ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วย
การเกณฑ์ช่วยราชการทหาร ทั้งในเวลาปกติ (เฉพาะการเกณฑ์เพื่อการฝึกราชการสนาม

ที่จำเป็นต้องมีพลเรือนเข้าร่วม) การเกณฑ์ในเวลาไม่ปกติ กล่าวคือ ประเทศอยู่ใน
ภาวะการณ์รบหรือการสงครามหรือที่มีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน และในเขตที่
ประกาศใช้กฎอัยการศึก

(3) พระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. 2497, 2504

ตามพระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. 2497 แก้ไข
เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2504 กำหนดให้
กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำรวจ ตำแหน่งผู้บังคับหมู่ อส. ตำบล มีหน้าที่สรุปดังนี้ (ม.16)

(3.1) บรรเทาภัยที่เกิดจากธรรมชาติและข้าศึก

(3.2) รักษาความสงบเรียบร้อยภายในท้องที่ร่วมกับพนักงาน

ฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ

(3.3) รักษาสถานที่สำคัญและเส้นทางคมนาคม

(3.4) ป้องกันการจารกรรม สดับตรับฟัง และรายงานข่าว

(3.5) ช่วยอำนวยความสะดวกแก่ฝ่ายทหารตามที่ทหารต้องการ

(3.6) เป็นกำลังสำรอง พร้อมที่จะเพิ่มเติมและสนับสนุนทหาร

(4) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยไทยอาสาป้องกันชาติ พ.ศ. 2521

2.5.9 งานด้านการป้องกันโรคติดต่อ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

(1) พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2502

(2) พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2484

(3) พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2523

โรคติดต่ออันตรายตาม พ.ร.บ.โรคติดต่อ พ.ศ. 2523 คือ

(3.1) อหิวาตกโรค

(3.2) กาฬโรค

(3.3) ไช้ทรพิษ

(3.4) ไช้เหลือง

โรคติดต่อที่ต้องแจ้งความ คือ

(3.5) อหิวาตกโรค

(3.6) กาฬโรค

(3.7) ไช้ทรพิษ

(3.8) ไช้เหลือง

- (3.9) คอติบ
- (3.10) โรคบาดทะยัก
- (3.11) โปสลิโอ
- (3.12) ไช้สมองอ๊กเสบ
- (3.13) โรคพิษสุนัขบ้า
- (3.14) ไช้รากสาตใหญ่
- (3.15) โรคแอนแทรกซ์
- (3.16) โรคทริคิโนซิส
- (3.17) ไช้กาฬหลังแอ่น
- (3.18) โรคคุดทะราดระยะติดต่อ

กำหนดให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และแพทย์ประจำตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการและป้องกันโรคติดต่อหรือโรคระบาดที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน หากพบโรคติดต่อเกิดขึ้นหรือสงสัยว่าได้มีโรคติดต่อเกิดขึ้นในตำบล หมู่บ้านต้องรีบแจ้งให้ทางราชการทราบเพื่อดำเนินการป้องกันมิให้โรคระบาดดังกล่าวลุกลามต่อไป

(4) พระราชบัญญัติโรคระบาดปศุสัตว์และสัตว์พาหนะ พ.ศ. 2474

ถ้าสัตว์อันได้แก่ ช้าง ม้า โค กระบือ ลา ล่อ แพะ แกะ สุนัข แมว กระต่าย ลิง ชะนี และสัตว์ปีกจำพวก นก ไก่ เป็ด ห่าน บัวยหรือตายโดยรู้หรือสงสัยว่าเป็นโรคระบาด ให้ผู้ใหญ่บ้านแนะนำเจ้าของสัตว์แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่อันได้แก่ ปศุสัตว์ สารวัตรของกรมปศุสัตว์ สัตวแพทย์ท้องที่ภายใน 24 ชั่วโมง และให้เจ้าของสัตว์ควบคุมสัตว์ป่วยทั้งหมดไว้ภายในบริเวณที่สัตว์นั้นอยู่ ถ้าสัตว์ตายห้ามมิให้มีการเคลื่อนย้ายชำแหละ ถ้าเจ้าหน้าที่ไม่อาจตรวจสัตว์ภายใน 48 ชั่วโมงนับแต่เวลาสัตว์ตาย ให้เจ้าของสัตว์ฝังซากนั้นในระดับผิวดินไม่น้อยกว่า 50 ซม. ให้พูนดินกลบหลุมเหนือระดับผิวดินไม่น้อยกว่า 50 ซม. ด้วย

2.5.10 งานด้านการจัดระเบียบหมู่บ้าน กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- (1) พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2503
- (2) พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 (แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน)
 - (2.1) พระราชบัญญัติการผังเมือง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2525
 - (2.2) พระราชบัญญัติการผังเมือง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535

การกำหนดการใช้ที่ดินในหมู่บ้าน ตำบลนั้น ผู้ใหญ่บ้านจะต้องคำนึงถึงลักษณะต่อไปนี้

1. การใช้ที่ดินนอกชุมชน หรือให้มีการใช้ประโยชน์ในที่ดินสูงสุดทั้งในด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม
2. การใช้ที่ดินในบริเวณชุมชน เพื่อให้สะดวกต่อการจัดบริเวณด้านสาธารณสุข โภค และสาธารณูปการ

ในส่วนของการวางผังหมู่บ้าน ตำบล กระทรวงมหาดไทย มีสำนักผังเมือง ซึ่งรับผิดชอบในการวางผังหมู่บ้าน ตำบล กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน สามารถรายงานเสนอ นายอำเภอ เพื่อดำเนินการให้ได้ เพื่อเตรียมวางแผนการใช้ที่ดินสอดคล้องกับความเจริญของหมู่บ้าน ตำบล ในอนาคต

(3) พระราชบัญญัติสำหรับการกำจัดผักตบชวา พ.ศ. 2456

(3.1) ถ้าในที่ใดผักตบชวาเกิดขึ้น หรือมีอยู่ในท้องที่ใด ให้ถือว่า เป็นหน้าที่ของผู้นั้นจะต้องทำลายผักตบชวา

(3.2) ถ้าผักตบชวามีในที่ใดมากมาเกินกำลังของผู้ผู้นั้นจะกำจัดได้ ให้เจ้าพนักงานผู้ปกครองท้องที่ (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน) เรียกกระตมราษฎรช่วยกันกำจัด ให้ถือว่า การกำจัดผักตบชวาเป็นสาธารณประโยชน์อย่างหนึ่ง

2.5.11 งานด้านคณะกรรมการหมู่บ้าน และสภาตำบล กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

(1) ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 เรื่อง สภาตำบลได้กำหนดรูปแบบสภาตำบลไว้ดังนี้คือ

โครงสร้างสภาตำบล ประกอบด้วย

- (1.1) กำนันท้องที่เป็นประธานสภาตำบล
- (1.2) ผู้ใหญ่บ้านในตำบล และแพทย์ประจำตำบล เป็นกรรมการสภาตำบลโดยตำแหน่ง

(1.3) กรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิ หมู่บ้านละ 1 คน ซึ่งแต่งตั้งจากปลัดอำเภอ หรือพัฒนากรท้องที่และมีเลขานุการตำบล 1 คน ซึ่งแต่งตั้งจากครูประชาบาลในตำบลนั้น โดยนายอำเภอเป็นผู้คัดเลือกแล้วรายงานไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณาแต่งตั้ง (ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 ข้อ 10)

(1.4) ปัจจุบันสภาตำบลที่ยังไม่ได้ยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลมีจำนวน 216 แห่ง

(2) พระราชบัญญัติจัดระเบียบบริหารหมู่บ้าน อพป. พ.ศ. 2522

ในฐานะเป็นเจ้าของพนักงานป้องกันภัย (มาตรา 33) และเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา (มาตรา 43) ในกรณีฉุกเฉินเมื่อมีสาธารณภัย ภัยทางอากาศหรือการก่อวินาศกรรมขึ้นและยังไม่มีการป้องกันหรือระงับได้ทันที่ ให้กำนันผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจเข้าจัดการใด ๆ และสั่งให้บุคคลใด ๆ เข้าช่วยเหลือเท่าที่จำเป็นเพื่อขจัดภัยเช่นว่านั้นไปพลางก่อนได้ จนกว่าผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเขตท้องที่จะมาอำนวยการแทน แต่ไม่ให้ใช้บังคับแก่เจ้าหน้าที่และทรัพย์สินของทางราชการ

(3) ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยคณะกรรมการหมู่บ้าน

พ.ศ. 2506

2.5.12 งานด้านอื่น ๆ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

(1) พระราชบัญญัติทางหลวง (ตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 295 ลงวันที่ 28 พฤศจิกายน 2515)

ทางหลวงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 295 ลงวันที่ 28 พฤศจิกายน 2515 แบ่งทางหลวงออกเป็น 7 ประเภทด้วยกันคือ ทางหลวงพิเศษ ทางหลวงแผ่นดิน ทางหลวงจังหวัด ทางหลวงชนบท ทางหลวงเทศบาล ทางหลวงสุขาภิบาล และทางหลวงสัมปทาน

นอกจากนี้ยังมีโครงการทางหลวงท้องถิ่น ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการรับผิดชอบและได้ลงทะเบียนไว้เป็นทางหลวงชนบท ซึ่งหมายถึงทางหรือถนนสำหรับใช้เป็นเส้นทางคมนาคมเชื่อมต่อระหว่างหมู่บ้านถึงหมู่บ้าน หมู่บ้านถึงอำเภอ และหมู่บ้านถึงทางหลวงแผ่นดิน หรือทางหลวงจังหวัด ซึ่งขั้นตอนการขอโครงการทางหลวงท้องถิ่นให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นำเรื่องเข้าที่ประชุมคณะกรรมการหมู่บ้านสภาตำบล แล้วเสนออำเภอหรือกิ่งอำเภอเพื่อจัดทำโครงการบรรจุในแผนพัฒนาอำเภอ เมื่ออำเภอส่งโครงการให้จังหวัดและจะต้องนำเข้าพิจารณาในการประชุมสภาจังหวัด เพื่อคัดเลือกและจัดลำดับสายทางก่อนหลังของโครงการทั้งหมด แล้วบรรจุไว้เป็นแผนพัฒนาจังหวัด

(2) พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2518

ที่ราชพัสดุ หมายถึง อสังหาริมทรัพย์ได้แก่ ที่ดิน อาคาร หรือสิ่งปลูกสร้างที่ติดที่ดินอันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินทุกชนิด เนื่องจากที่ราชพัสดุเป็นที่ดินสงวนไว้เพื่อใช้ในราชการ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีหน้าที่ในการดูแลบำรุงรักษาที่ราชพัสดุดังกล่าว

2.5.13 ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร และระเบียบสำนักงานกลางทะเบียนราษฎรรับเรื่องจากราษฎร

ผู้ใหญ่บ้านเป็นนายทะเบียนราษฎร กรณีมีคนตาย หรือย้ายที่อยู่ เมื่อรับเรื่องจากราษฎรแล้วต้องส่งต่อปลัดอำเภอผู้เป็นนายทะเบียนตำบล ณ สำนักงานทะเบียนอำเภอ (มักจะตั้งอยู่ ณ ที่ว่าการอำเภอ) ซึ่งมีรายการปฏิบัติดังนี้

(1) แจ้งเกิด แบ่งเป็นคนเกิดในบ้าน และคนเกิดนอกรบ้าน คนเกิดในบ้านเจ้าของบ้านต้องแจ้งการเกิดภายใน 15 วัน คนเกิดนอกรบ้าน เช่น เกิดในรถยนต์ เรือโดยสารหรือบนทางสาธารณะ เป็นต้น มารดาต้องแจ้งเกิดภายใน 15 วัน หากจำเป็นไม่อาจแจ้งภายในกำหนดดังกล่าว ให้แจ้งภายใน 15 วันนับตั้งแต่วันที่สามารแจ้งได้ ให้ผู้ใหญ่บ้านออกใบการแจ้งเกิด (ท.ร.1) ตอนหน้าท่อนท้าย พร้อมสำเนาทะเบียนบ้าน (ท.ร.1,3) และเพิ่มรายการคนเกิดในสำเนาทะเบียนบ้านของผู้แจ้งกรณีมีถิ่นที่อยู่ในเขตสำนักทะเบียนอำเภอนั้น

(2) แจ้งตาย แบ่งเป็นคนตายในบ้านและคนตายนอกรบ้าน คนตายในบ้านเจ้าของบ้านหรือผู้พบศพคนตายหรือผู้ได้รับมอบหมายต้องแจ้งการต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งภายใน 24 ชั่วโมง นับแต่เวลาตายหรือเวลาที่พบศพ ส่วนคนตายนอกรบ้านให้บุคคลที่ไปกับผู้ตายหรือผู้พบศพ แจ้งต่อนายทะเบียน ผู้รับแจ้งท้องที่ตายหรือพบศพ ภายใน 24 ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ตายหรือพบศพ หรือแจ้งต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่สะดวกกว่าก็ได้ รับแจ้งให้ออกใบรับแจ้งตาย (ท.ร.4,5) และแก้ไขรายการในทะเบียนบ้าน (ท.ร.14) กรณีมีชื่ออยู่ในสำนักทะเบียนอำเภอนั้น

(3) การย้ายออกเจ้าของบ้านหรือผู้ได้รับมอบหมายให้แจ้งย้ายออกต้องแจ้งบุคคลออกภายใน 15 วัน นับตั้งแต่วันที่ย้ายออกเมื่อผู้ใหญ่บ้านในฐานะนายทะเบียนผู้รับแจ้งได้รับการย้ายออกให้กรอกใบรับแจ้งการย้ายที่อยู่ (ท.ร.6 ตอนหน้า) ส่งพร้อมสำเนาทะเบียนบ้านและบัตรประชาชนของผู้แจ้ง ไปดำเนินการต่อ ณ สำนักทะเบียนอำเภอ

(4) การย้ายเข้า เจ้าบ้านหรือผู้ได้รับมอบหมายให้แจ้งย้ายเข้าต้องแจ้งย้ายบุคคลออกภายใน 15 วัน นับตั้งแต่วันที่ย้ายเข้าโดยการนำใบแจ้งย้ายที่อยู่ (ท.ร.6) ตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ไปแจ้งย้ายต่อนายทะเบียนให้ผู้ใหญ่บ้านในฐานะผู้ช่วยพร้อมสำเนาทะเบียนบ้านไปดำเนินการต่อ ณ สำนักทะเบียนอำเภอ

(5) ให้ถ้อยคำรับรองบุคคล บุคคลใดขอเพิ่มชื่อในทะเบียนหรือขอแจ้ง เกิดเกินกำหนดหรือขอแก้ไขรายการเอกสารทะเบียนราษฎร ให้ยื่นคำร้องต่อนายทะเบียน อำเภอท้องที่ของตนมีชื่ออยู่ในปัจจุบันพร้อมทั้งสำเนาเอกสารไปแสดงประกอบการ พิจารณาอนุญาตและนายทะเบียนอำเภอ อาจให้ผู้ใหญ่บ้านในท้องที่ที่ผู้ยื่นคำร้องมีถิ่นที่อยู่ ให้ถ้อยคำเกี่ยวกับบุคคลดังกล่าวประกอบการอนุญาต

2.5.14 ตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน

(1) แจ้งให้ราษฎรผู้มีสัญชาติไทยที่มีอายุครบ 15 ปีบริบูรณ์ ไปยื่นคำ ร้องขอมีบัตรประจำตัวประชาชน (ป.ป.1) ณ ที่ว่าการอำเภอภายใน 90 วันนับตั้งแต่วันที่อายุ ครบ 15 ปีบริบูรณ์ โดยให้ผู้ยื่นคำขอทำบัตรนำหลักฐานสำเนาทะเบียนบ้าน (ท.ร.14) ฉบับเจ้าบ้านไป ด้วย

(2) นำบัตรประจำตัวประชาชนจากอำเภอไปมอบให้ผู้ยื่นคำขอ

(3) เป็นเจ้าพนักงานตรวจบัตร เฉพาะด้านซึ่งปฏิบัติอยู่ตามด้านตรวจ ที่ตั้งขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมาย ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 2 มิถุนายน 2546 (ปกติปฏิบัติร่วมกับพนักงานฝ่ายปกครอง)

2.5.15 ตามกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว

(1) การจดทะเบียนครอบครัวมี 7 ประการ คือ

(1.1) ทะเบียนสมรส

(1.2) ทะเบียนหย่า

(1.3) ทะเบียนรับรองบุตร

(1.4) ทะเบียนรับบุตรบุญธรรม

(1.5) ทะเบียนเลิกบุตรบุญธรรม

(1.6) ทะเบียนบันทึกฐานะแห่งครอบครัว ผู้ใหญ่บ้านอาจจะต้อง เป็นพยานบุคคลรับรองบุคคลที่ประสงค์จะขอจดทะเบียนเหล่านี้โดยแนะนำให้นำไปติดต่อ ยังอำเภอผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่ในฐานะพยานกรณียื่นคำร้องขอจดทะเบียนสมรสต่อ กำหนดท้องที่ที่ชายหรือหญิงใดหรือทั้งสองฝ่ายมีถิ่นที่อยู่ถ้าท้องที่ได้ผู้ว่าราชการจังหวัด เห็นสมควรจะประกาศโดยอนุมัติของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ยอมให้ผู้ยื่นคำร้อง ขอจดทะเบียนสมรสต่อกำหนดได้

(2) กำหนดท้องที่ที่ชายหรือหญิงฝ่ายใดหรือทั้งสองฝ่ายมีถิ่นที่อยู่ มี อำนาจหน้าที่รับจดทะเบียนสมรสแก่ชายหญิงนั้น ถ้าท้องที่ได้ผู้ว่าราชการจังหวัด

เห็นสมควรจะประกาศโดยอนุมัติของกระทรวงมหาดไทยโดยให้ชายหญิงยื่นคำร้องพร้อมพยาน 2 คน พยานคนหนึ่งต้องเป็นพนักงานฝ่ายปกครอง ซึ่งมีตำแหน่งตั้งแต่นายร้อยตำรวจขึ้นไป หรือหัวหน้าสถานีตำรวจ หรือผู้แทนราษฎรเทศมนตรี สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาจังหวัด หรือทนายความ

(3) กำหนดมีอำนาจหน้าที่ในการรับคำร้องขอจดทะเบียนสมรสด้วยวาจาหรือว่าด้วยกิริยาจากหญิงชายที่ตกอยู่ในอันตรายใกล้ความตายซึ่งนายทะเบียนไม่สามารถจะจดทะเบียนสมรสให้ได้และผู้ใกล้ความตายจะทำคำร้องตามแบบก็ไม่ได้ ให้กำนันที่ได้รับคำร้องขอจดทะเบียนพร้อมด้วยชายหรือหญิงที่ยังมีชีวิตอยู่ถ้าหากมิได้ไปแสดงต่อนายทะเบียนโดยมิชักช้า เพื่อให้ถ้อยคำแสดงพฤติกรรมการร้องขอแล้วจดทะเบียนสมรส

2.5.16 ตามกฎหมายว่าด้วยสัตว์พาหนะ

ตามกฎหมายว่าด้วยสัตว์พาหนะ (พ.ร.บ. สัตว์พาหนะ พ.ศ. 2482 และระเบียบการสัตว์พาหนะ พ.ศ. 2482) ช้าง ม้า โค กระบือ ล่อ ล่า เป็นสัตว์พาหนะซึ่งต้องจดทะเบียนทำตัวรูปพรรณน ภายใต้งี๋งเอนไซ้ต่อไปนี้

- (1) ช้างที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 8
- (2) สัตว์อื่นนอกจากโคตัวเมียที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 6
- (3) สัตว์ที่ใช้ขับขี่ ลากเข็นหรือใช้งานแล้ว
- (4) สัตว์ที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 4 เมื่อก่อนจะนำออกนอกราชอาณาจักร
- (5) โคตัวเมียที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 6 เมื่อทำการโอนกรรมสิทธิ์ เว้นแต่ในกรณีรับมรดกทั้งนี้ เจ้าของตัวแทนพร้อมด้วยผู้ใหญ่บ้านหรือพยานในกรณีที่ไม่ผู้ใหญ่บ้านไปด้วยไม่ได้ มีหน้าที่ต้องนำสัตว์เหล่านี้ไปดำเนินการขอจดทะเบียนทำตัวรูปพรรณนจากนายทะเบียนท้องที่ที่สัตว์นั้นอยู่ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามกฎหมายเป็นกรณี ๆ ไป

การจดทะเบียนต้องเสียค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนด อำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับสัตว์พาหนะตามกฎหมายนี้ มีดังนี้

1. ผู้ใหญ่บ้าน

1.1 เป็นพยานในการจดทะเบียนทำตัวรูปพรรณนสัตว์พาหนะเมื่อเจ้าของบัตรหรือตัวแทนนำสัตว์ไปจดทะเบียนทำตัวรูปพรรณนจากนายทะเบียนท้องที่ที่สัตว์นั้นอยู่หน้าที่ช่วยเหลือกำนันในการดำเนินโครงการที่เกี่ยวกับการจดทะเบียนสัตว์พาหนะ

1.2 สักรวจและจัดทำบัญชีสัตว์ที่ยังไม่ได้ทำตัวรูปพรรณ (แบบ ส.พ.19)

1.3 จัดทำทะเบียนประจำคอกซึ่งยังไม่ได้ทำตัวรูปพรรณ (ส.พ. 18)

และบัญชีสัตว์ที่ยังไม่ได้ทำตัวรูปพรรณ (แบบ ส.พ.19) และตรวจสอบแก้ไข

2. กำนัน

2.1 รับมอบตัวรูปพรรณกรณีผู้มีตัวรูปพรรณแต่ไม่มีสัตว์ในครอบครองเพื่อส่งให้นายทะเบียนต่อไป

2.2 รับแจ้งความหรือรับมอบตัวรูปพรรณสัตว์ที่ตายจากเจ้าของสัตว์หรือตัวแทน

2.3 รับมอบตัวรูปพรรณกรณีสัตว์หายตามคืนมาไม่ได้

2.5.17 ตามที่กฎหมายว่าอาวุธปืน

ตามที่กฎหมายว่าอาวุธปืนเครื่องกระสุนปืนวัตถุระเบิดและสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 การทำ ชื้อ มีใช้ ส่งหรือนำเข้าซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนต้องได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนอาวุธปืนท้องถิ่น และผู้ใหญ่บ้านอาจเป็นผู้ให้คำรับรองเกี่ยวกับความประพฤติและหลักฐานของผู้ขออนุญาตมีและใช้อาวุธปืนประกอบการพิจารณาของนายทะเบียนว่ามีคุณสมบัติและความจำเป็นตามที่กฎหมายบัญญัติไว้หรือไม่ เช่น ไม่เป็นบุคคลซึ่งต้องโทษจำคุกตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน ในฐานะความผิดที่ระบุไว้ ไม่เป็นบุคคลซึ่งไม่บรรลุนิติภาวะไม่เป็นผู้ซึ่งไม่มีอาชีพและรายได้ ไม่เป็นผู้มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง และเป็นผู้มีภูมิลำเนาและมีชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรในท้องถิ่นที่ขออนุญาตไม่น้อยกว่า 6 เดือน เป็นต้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พระราชบัญญัติทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2535 เป็นต้น ซึ่งสรุปแล้วอาจแบ่งอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านออกเป็นหัวข้อใหญ่ ๆ ได้ดังนี้

(1) อำนาจหน้าที่ปกครองดูแลทุกข์สุขของราษฎร โดยทั่วไป อำนาจนี้เป็นเรื่องที่กำหนดไว้อย่างกว้างขวางโดยกำหนดให้กำนันเป็นผู้ดูแลความเรียบร้อย ความสุขสบายของประชาชนในตำบลตลอดจนแนะนำตักเตือนให้ประชาชนในตำบลปฏิบัติ ตามกฎหมายหรือนโยบายของรัฐบาล

(2) อำนาจหน้าที่ในทางอาญา แม้ว่าจะเบียบปฏิบัติของส่วนกลางจะมอบหมายอำนาจการสืบสวนคดีอาญาให้เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ของกรมปกครองรับผิดชอบ แต่กำนันก็ยังต้องเกี่ยวข้องรับผิดชอบเกี่ยวกับความอาญาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นใน

ตำบลอยู่เสมอ นอกจากนี้การสืบสวนคดีอาญาซึ่งเกิดขึ้นในส่วนภูมิภาคจะไม่ได้ผล ถ้าขาดความร่วมมือจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

(3) อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการทะเบียนต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับทะเบียนราษฎรว่าด้วย คนเกิด คนตาย ย้ายตำบลหรือสถานที่อยู่ ทะเบียนสัตว์พาหนะต่าง ๆ

(4) อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาและบำรุงรักษาสถานที่เป็นสาธารณประโยชน์ เช่น สะพาน ถนน แหล่งน้ำที่ใช้กันในตำบล

(5) อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากร หน้าที่ส่วนใหญ่เป็นการช่วยเร่งรัดการเสียภาษีนอกจากนั้นในทางปฏิบัติยังทำหน้าที่เป็นผู้รับเงินภาษีจากราษฎรในตำบลหมู่บ้านมาเสียให้ที่ว่าการอำเภอแทนที่ราษฎรจะต้องเดินทางมาเสียภาษีเอง

(6) อำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ใหญ่บ้าน คือ กำนันจะต้องทำหน้าที่ผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้านที่ตนเป็นกำนันอยู่ด้วย

(7) อำนาจหน้าที่เป็นหัวหน้ารับผิดชอบดูแลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตำบล ซึ่งกำนันนอกจากจะเป็นประธานกรรมการตำบลโดยตำแหน่งแล้วยังต้องทำหน้าที่เกี่ยวกับสภาตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537

ในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเท่าที่กฎหมายระบุไว้ ดังกล่าวข้างต้นนั้น ก็คือการบริหารภายในตำบลหรือปกครองตำบลให้เรียบร้อย บางเรื่องก็เป็นกำนันจะต้องปฏิบัติด้วยตนเองหากไม่สามารถปฏิบัติได้ก็จะมอบหมายให้ผู้ใหญ่บ้านคนอื่น ๆ ทำการแทนหรือถ้าเป็นเรื่องสำคัญก็ต้องร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติหลายฝ่ายเพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่คนหมู่่มาก กำนันก็สามารถจะทำการเรียกประชุม ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำหมู่บ้าน สารวัตรกำนัน ร่วมกันปรึกษาหารือแก้ไขปัญหานั้น ให้เรียบร้อย ถ้าจะมีเหตุการณ์ลุกลามออกไปอีกจนพ้นวิสัยที่กำนันจะแก้ไขปัญหาด้วยตนเองได้ ก็ต้องรายงานให้นายอำเภอทราบ เพื่อแก้ไขต่อไปอีกชั้นอีกและโดยเหตุที่กำนันมีงานดังกล่าวมากมายจึงจำเป็นต้องมีที่ปรึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการตำบล เพื่อขอคำปรึกษาหรือเสนอข้อคิดเห็นในการปกครองตำบลให้เรียบร้อยในทุก ๆ ด้าน ซึ่งเท่ากับเป็นหู เป็นตา ให้แก่อำนาจหน้าที่กำนันในการบริหารงานภายในตำบลนั่นเอง

3. วินัยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีบทบาทสำคัญในการรักษา ความสงบเรียบร้อยและเป็นผู้ดูแลทุกข์สุขของราษฎรในท้องที่ จึงต้องมีวินัยอันเป็นกฎระเบียบที่ รัฐกำหนดขึ้นเพื่อควบคุมการปฏิบัติหน้าที่และความประพฤติ การดำเนินการทางวินัยจึง เป็นมาตรการของผู้บังคับบัญชาที่คอยควบคุมดูแลกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มิให้กระทำผิด กฎหมายและให้อยู่ในครรลองครองธรรม โดยมีพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 มาตรา 61 ทวิ กำหนดให้ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาบังคับใช้กับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านโดยอนุโลม ในปัจจุบันกระทรวงมหาดไทยได้วาง แนวทางไว้ว่าให้นาพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 มาใช้บังคับ สำหรับวินัย และการรักษาวินัยของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ดังนี้

- ต้องสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรง เป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยด้วยความบริสุทธิ์ใจ
- ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและเที่ยงธรรม ห้ามมิให้ อาศัยหรือยอมให้ผู้อื่น อาศัยอำนาจหน้าที่ราชการของตนไม่ว่าจะโดยทางตรง หรือ ทางอ้อม หาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น
- ต้องตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เกิดผลดีหรือความก้าวหน้าแก่ราชการ
- ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการ ด้วยความอุตสาหะเอาใจใส่ ระมัดระวัง รักษา ประโยชน์ของทางราชการ และต้องไม่ประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ
- ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมายระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี และนโยบายของรัฐบาลโดยไม่ให้เสียหายแก่ราชการ
- ต้องถือว่าเป็นหน้าที่พิเศษที่จะสนใจ และรับทราบเหตุการณ์เคลื่อนไหว อันอาจเป็นภัยอันตรายต่อประเทศชาติและต้องป้องกันภัยอันตราย ซึ่งจะบังเกิด แก่ ประเทศชาติจนเต็มความสามารถ
- ต้องไม่รายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา การรายงานโดยปกปิดข้อความ ซึ่ง ควรต้องแจ้ง ถือว่าเป็นการรายงานเท็จด้วย
- ต้องรักษาความลับของทางราชการ การเปิดเผยความลับของทางราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

- ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการ โดยไม่ขัดแย้งหรือหลีกเลี่ยง แต่ถ้าเห็นว่าการปฏิบัติตามคำสั่งนั้น จะทำให้เสียหายแก่ราชการหรือจะเป็นการไม่รักษาประโยชน์ของทางราชการ จะเสนอความเห็นเป็นหนังสือทันที เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาทบทวนคำสั่งนั้นก็ได้ และเมื่อได้เสนอความเห็นแล้ว ถ้าผู้บังคับบัญชายืนยันให้ปฏิบัติตามคำสั่งเดิม ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติตาม

- ต้องปฏิบัติราชการโดยมิให้เป็นการกระทำการซ้ำผู้บังคับบัญชาเหนือตน เว้นแต่ผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไป เป็นผู้สั่งให้กระทำหรือได้รับอนุญาตเป็นพิเศษชั่วคราว

- ต้องถือปฏิบัติตามระเบียบ แบบธรรมเนียมของทางราชการ จรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน

- ต้องสุภาพเรียบร้อย รักษาความสามัคคี และไม่กระทำการอย่างใด ที่เป็น การกลั่นแกล้งกัน และต้องช่วยเหลือกันในการปฏิบัติราชการ ระวังข้าราชการด้วยกัน และผู้ร่วมปฏิบัติราชการ

- ต้องต้อนรับ ให้ความสะดวกให้ความเป็นธรรมและให้การสงเคราะห์แก่ประชาชน ผู้ติดต่อราชการเกี่ยวกับหน้าที่ของตนโดยไม่ชักช้า และด้วยความสุภาพเรียบร้อย ห้ามมิให้ดูหมิ่น เหยียดหยาม กดขี่หรือข่มเหงประชาชนผู้ติดต่อราชการ

- ต้องไม่กระทำการหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาผลประโยชน์ อันอาจทำให้เสียความเที่ยงธรรม หรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน

- ต้องวางตนเป็นกลางทางการเมืองในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ และในการอื่นที่เกี่ยวข้องกับประชาชน กับจะต้องปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ ว่าด้วยมารยาททางการเมืองของข้าราชการด้วย

- ต้องรักษาชื่อเสียงของตน และรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน มิให้เสื่อมเสีย โดยไม่กระทำการใด ๆ อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว

การกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกหรือโทษที่หนักกว่าจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก หรือให้รับโทษที่หนักกว่าจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิด ลหุโทษ หรือกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยร้ายแรง

4. สรุป

กำนันผู้ใหญ่บ้านนับได้ว่าเป็นสถาบันที่มีความผูกพันกับสังคมไทยมาช้านาน โดยได้รับการจัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการ ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 และดำรงอยู่มาจนถึง ทุกวันนี้ ในช่วงเวลาดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลงทั้งที่มาและอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านอยู่ตลอดเวลา

ในเรื่องที่มาของกำนันและผู้ใหญ่บ้านนั้น พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 บัญญัติให้ผู้ใหญ่บ้านมาจากการ “เลือก” ของประชาชนในหมู่บ้าน ในขณะที่กำนันให้มาจากการ “คัดเลือกตนเอง” ของผู้ใหญ่บ้าน การมีที่มาลักษณะเช่นนี้ทำให้กำนันและผู้ใหญ่บ้านมีความเข้าใจตนเองเป็น “ผู้แทน” ของประชาชนในตำบลและหมู่บ้านเช่นเดียวกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 6 เมษายน 2551 ได้แก้ไขวาระการดำรงตำแหน่งของผู้ใหญ่บ้านจากวาระ 5 ปี เป็นให้ดำรงตำแหน่งจนอายุครบ 60 ปี และกำหนดให้ผู้ใหญ่บ้าน รวมถึงกำนัน เป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติหน้าที่และเป็นหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้าน เพื่อให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติงานในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย และการรักษา ความมั่นคงภายใน ซึ่งเป็นหน้าที่หลักที่สำคัญ จึงได้มีการกำหนดมาตรการในการควบคุม ดูแลอย่างเข้มงวด เช่น การลงโทษทางวินัยเช่นเดียวกับข้าราชการ นอกจากนี้พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 มาตรา 14 (11) ได้กำหนดเหตุที่ผู้ใหญ่บ้านต้องพ้นจากตำแหน่งว่า “ไม่ผ่านการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งต้องทำอย่างน้อยทุก 5 ปี นับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา” ทั้งนี้ พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ระบุให้หลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษานั้น มีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดให้ราษฎรในหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านด้วย

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 กำหนดให้ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งรวมถึงกำนัน เป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติหน้าที่และเป็นหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้าน เป็นส่วนหนึ่งของราชการส่วนภูมิภาค อีกทั้งยังมีบทบาทสำคัญในด้าน

การรักษาความสงบเรียบร้อย การอำนวยความสะดวกเป็นธรรม ในสังคม การสร้างความ
 สมานฉันท์และความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน การประสานอำนวยความสะดวกแก่
 ราษฎรในการติดต่อขอรับบริการ จากส่วนราชการต่าง ๆ การรับฟังปัญหาและนำความ
 เดือดร้อนทุกข์สุขและความต้องการที่จำเป็นของราษฎรแจ้งต่อทางราชการเพื่อให้ความ
 ช่วยเหลือ การสนับสนุนการปฏิบัติงานของส่วนราชการในพื้นที่ การดูแลให้ราษฎรในพื้นที่
 ปฏิบัติตามกฎหมาย การอบรมชี้แจงให้ราษฎรมีความรู้ความเข้าใจในข้อราชการให้ความ
 ช่วยเหลือในกิจการสาธารณะประโยชน์ รวมถึงปฏิบัติภารกิจตามนโยบายรัฐบาลหรืองาน
 อื่นตามกฎหมายกำหนด จะเห็นได้ว่าผู้ใหญ่บ้านยังมีฐานะเป็นตัวแทนของรัฐ ตัวแทนของ
 ราษฎรเกี่ยวกับเรื่องร้องทุกข์ ความเดือดร้อนของราษฎรเพื่อนำเสนอต่อส่วนราชการ ทำให้
 ผู้ใหญ่บ้านนั้น มีความสำคัญ ในการปกครองที่เป็นผู้ประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐ
 เอง และหน่วยงานของรัฐกับประชาชน เป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่มาก
 ที่สุด

นอกเหนือจากอำนาจหน้าที่ที่ต้องถือปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะ
 ปกครองท้องที่แล้ว กำนันผู้ใหญ่บ้าน ยังเป็นตัวแทนของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่ทุกกระทรวง
 ทบวง กรม ตามที่กฎหมายกำหนด และยังเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายอื่นอีกหลาย
 ฉบับที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่เฉพาะของกำนันผู้ใหญ่บ้านเช่น เป็นตัวแทนของรัฐใน
 การปฏิบัติหน้าที่ของทุกกระทรวง ทบวง กรม ที่มีได้ถ่ายโอนไปให้ท้องถิ่น ดำเนินการ
 อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับความอาญา ในฐานะเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตาม
 มาตรา 2 (1) (16) มาตรา 72 และมาตรา 92 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ
 อาญา การเป็นผู้ไกล่เกลี่ยประนีประนอมข้อพิพาทของราษฎรในท้องที่ รวมถึงการเป็น
 พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายเฉพาะให้อำนาจไว้ เช่น พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484
 พระราชบัญญัติ

ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535
 พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน
 พ.ศ. 2526 พระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติปฏิรูป
 ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2523 พระราชบัญญัติ
 การรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 พระราชบัญญัติอาวุธปืนเครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด
 ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 ประมวลกฎหมายที่ดินและกฎหมายอื่น ๆ
 ที่ให้อำนาจกำนัน ผู้ใหญ่บ้านไว้เป็นการเฉพาะ และการปฏิบัติงานภารกิจหรืองานอื่นตาม

กฎหมายหรือระเบียบแบบแผนของทางราชการหรือตามที่กระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานอื่นของรัฐ เช่น นโยบายที่สำคัญของรัฐ หรือนโยบายเร่งด่วนของรัฐไปปฏิบัติให้สัมฤทธิ์ผล

การดำรงอยู่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านมีความสำคัญอย่างมาก เพราะกำนันผู้ใหญ่บ้าน มีหน้าที่ประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยเป็นผู้เสนอความต้องการของราษฎรในท้องถิ่นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ประสานงานตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ให้ถูกต้อง โปร่งใส และเป็นไปตามกฎหมาย และอำนาจของกำนันผู้ใหญ่บ้านก็ไม่ได้มีอำนาจหน้าที่ซ้ำซ้อนกันกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่อย่างใด แต่เป็นการมีอำนาจหน้าที่ในการสนับสนุน ร่วมมือประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ อำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นการดำเนินการนโยบายบริการสาธารณะที่ได้รับการกระจายอำนาจจากส่วนกลาง ในขณะที่กำนันผู้ใหญ่บ้าน มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลด้านการปกครอง การรักษาความสงบเรียบร้อย จากอำนาจความเป็นธรรม รวมถึงการเสริมสร้างความมั่นคงในตำบลและหมู่บ้านเป็นหลัก

ในการวิจัยการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงปัจจุบัน (กรมการปกครอง, 2556 ก) มาประยุกต์เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดย การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ใน 8 ด้าน ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงปัจจุบัน ประกอบด้วย 1) ด้านการใช้อำนาจหน้าที่ปกครองราษฎร 2) ด้านการรายงานต่อทางราชการ 3) ด้านการนำข้อราชการไปประกาศแก่ราษฎร 4) ด้านการจัดทำทะเบียน 5) ด้านกิจการสาธารณประโยชน์ 6) ด้านการป้องกันโรคติดต่อ 7) ด้านการจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย และ 8) ด้านที่เกี่ยวข้องด้วยความอาญา

บริบทอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

อำเภอบ้านดุง เป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดอุดรธานีและเป็นอำเภอที่มีจำนวนประชากรมากเป็นอันดับสอง ของจังหวัดอุดรธานี

ประวัติ

อำเภอบ้านดุงแยกออกจากอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานีมาตั้งเป็นกิ่งอำเภอบ้านดุง ปี พ.ศ. 2502 ยกฐานะเป็นอำเภอบ้านดุง ปี พ.ศ. 2506 แบ่งเขตพื้นที่เป็น 3 ตำบล คือ ตำบลบ้านดุง ตำบลบ้านจันทน์ และตำบลดงเย็น

เมื่อปลายสมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานีและต้นสมัยกรุงศรีอยุธยา ได้มีกลุ่มราษฎรหลายเผ่า อาทิ เผ่าไทอีสานจากจังหวัดนครราชสีมา เผ่าลาวเวียงจันทน์จากลาว มาตั้งหลักฐานอยู่ที่หมู่บ้านดงเย็น ตำบลดงเย็น เผ่าภูไทมาตั้งหลักฐานอยู่ที่บ้านถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ เผ่าพวนมาตั้งหลักฐานอยู่ที่บ้านดงเย็น ตำบลดงเย็นและเผ่าลาวข่ามาตั้งหลักฐานที่บ้านนาม่วง ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง ราษฎรเผ่าไทอีสานนี้ตั้งหลักฐานกระจายอยู่ทั่วไปในท้องที่อำเภอบ้านดุง เป็นเผ่าดั้งเดิมในท้องที่นี้

นอกจากนี้ ยังมีวัดภูโบริาณปรากฏอยู่จนถึงทุกวันนี้ อาทิ

- โบสถ์ร้างวัดศรีขวัญเมือง ก่อสร้างด้วยอิฐผสมมยางไม้ อยู่ในเขตเทศบาลตำบลบ้านดุง ห่างจากที่ว่าการอำเภอบ้านดุง ไปทางทิศตะวันตก ประมาณ 2 กิโลเมตร

- เจดีย์ใหญ่ที่บ้านอ้อมมกอก ตำบลอ้อมมกอก อำเภอบ้านดุง ก่อด้วยอิฐหินปูน อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอบ้านดุง ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ประมาณ 19 กิโลเมตร

- คูเมืองโบราณที่บ้านถ่อนนาลับ ตำบลถ่อนนาลับ อำเภอบ้านดุง ห่างจากที่ว่าการอำเภอบ้านดุง ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ประมาณ 20 กิโลเมตร

ที่ตั้งและอาณาเขต

อำเภอบ้านดุงตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัด มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียงดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอโพนพิสัย (จังหวัดหนองคาย)

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอบ้านม่วง อำเภอเจริญศิลป์ และอำเภอสว่างแดนดิน (จังหวัดสกลนคร)

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอสว่างแดนดิน (จังหวัดสกลนคร) อำเภอทุ่งฝน และ
อำเภอพิบูลย์รักษ์

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอเพ็ญและอำเภอสร้างคอม

การปกครองส่วนภูมิภาค

อำเภอบ้านดุงแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 13 ตำบล 140 หมู่บ้าน
ประกอบด้วย

1. ตำบลศรีสุทโธ	จำนวน 12 หมู่บ้าน
2. ตำบลนาโหม	จำนวน 13 หมู่บ้าน
3. ตำบลบ้านดุง	จำนวน 15 หมู่บ้าน
4. ตำบลถ่อนนาลับ	จำนวน 8 หมู่บ้าน
5. ตำบลดงเย็น	จำนวน 7 หมู่บ้าน
6. ตำบลวังทอง	จำนวน 7 หมู่บ้าน
7. ตำบลโพนสูง	จำนวน 12 หมู่บ้าน
8. ตำบลบ้านม่วง	จำนวน 12 หมู่บ้าน
9. ตำบลอ้อมกอก	จำนวน 10 หมู่บ้าน
10. ตำบลบ้านตาต	จำนวน 10 หมู่บ้าน
11. ตำบลบ้านจันทน์	จำนวน 14 หมู่บ้าน
12. ตำบลนาคำ	จำนวน 12 หมู่บ้าน
13. ตำบลบ้านชัย	จำนวน 9 หมู่บ้าน

การปกครองส่วนท้องถิ่น

ท้องที่อำเภอบ้านดุงประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 13 แห่ง ได้แก่

1. เทศบาลเมืองบ้านดุง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลศรีสุทโธทั้งตำบลและ
บางส่วนของตำบลบ้านดุง
2. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดุง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลบ้านดุง (เฉพาะ
นอกเขตเทศบาลเมืองบ้านดุง)
3. องค์การบริหารส่วนตำบลดงเย็น ครอบคลุมพื้นที่ตำบลดงเย็นทั้งตำบล
4. องค์การบริหารส่วนตำบลโพนสูง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลโพนสูงทั้งตำบล
5. องค์การบริหารส่วนตำบลอ้อมกอก ครอบคลุมพื้นที่ตำบลอ้อมกอกทั้ง

ตำบล

6. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านจันทน์ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลบ้านจันทน์ทั้งตำบล
7. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านชัย ครอบคลุมพื้นที่ตำบลบ้านชัยทั้งตำบล
8. องค์การบริหารส่วนตำบลนาไหม ครอบคลุมพื้นที่ตำบลนาไหมทั้งตำบล
9. องค์การบริหารส่วนตำบลถ่อนนาลับ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลถ่อนนาลับทั้งตำบล
10. องค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลวังทองทั้งตำบล
11. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านม่วง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลบ้านม่วงทั้งตำบล
12. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตาด ครอบคลุมพื้นที่ตำบลบ้านตาดทั้งตำบล
13. องค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลนาคำทั้งตำบล

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.งานวิจัยในประเทศ

อนุสรณ์ ปันธิ (2553, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ความคิดเห็นของประชาชนตอบทบทวนกำนันผู้ใหญ่บ้าน กรณีศึกษา ตำบลเมืองพาน อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อทบทวนกำนันผู้ใหญ่บ้านตำบลเมืองพาน (2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง เพศ อายุ การศึกษาและอาชีพกับระดับความคิดเห็นของประชาชนตอบทบทวนกำนันผู้ใหญ่บ้านตำบลเมืองพาน และ (3) ศึกษาข้อเสนอแนะในแนวทางปรับปรุงในการดำเนินงานตามทบทวนกำนันผู้ใหญ่บ้านตำบลเมืองพาน อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย โดยเก็บตัวอย่างจากประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลเมืองพานอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย จำนวน 392 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนตอบทบทวนกำนันผู้ใหญ่บ้าน กรณีศึกษาตำบลเมืองพาน อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป การหาค่าทดสอบ t-test และค่า f-test

ผลการศึกษาพบว่า ในเขตพื้นที่ตำบลเมืองพาน อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 199 คน โดยส่วนมากมีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีระดับ

การศึกษาระดับประถมศึกษา และประกอบอาชีพหลักที่สำคัญจำนวน 3 อาชีพ ได้แก่ อาชีพเกษตรกรรม รองลงมา คือ อาชีพรับจ้างและอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชน พบว่า ตัวแปรเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ มีระดับความคิดเห็นต่อบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านตำบลเมืองพาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก กำนันผู้ใหญ่บ้านส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจนโยบายบทบาททางด้านการบริหารและการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ด้านเศรษฐกิจ สภาพสังคม ภาวะการณเป็นผู้นำ มีการจัดอบรมความรู้บทบาทการบริหารงานและการพัฒนาท้องถิ่นให้กับกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นประจำ มีการนำกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นมาปฏิบัติใช้อย่างจริงจัง และประชาชนควรมีส่วนร่วมในการหาวิธีแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นและการติดตามประเมินผลงาน ด้านการบริหารและการพัฒนาท้องถิ่นของกำนันผู้ใหญ่บ้าน

แสงจันทร์ เหล่าฉาย (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน: กรณีศึกษา อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา และเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัด กาฬสินธุ์ ที่มีอายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง และตำแหน่งต่างกัน ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ กำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 12 ตำบล 145 หมู่บ้าน จำนวน 145 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามการปฏิบัติงาน ตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .77 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test (One-way ANOVA) ผลการศึกษา พบว่า (1) กำนันผู้ใหญ่บ้าน เห็นว่ามีการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทโดยรวมและรายด้าน 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการปกครองและรักษา ความสงบเรียบร้อย และด้านการอำนวยความสะดวก และเห็นว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ในด้านการบริหารและการปฏิบัติงานตามกฎหมายอื่น (2) กำนันผู้ใหญ่บ้าน ที่มีความแตกต่างกัน ระหว่างอายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง และตำแหน่ง เห็นว่ามีการการปฏิบัติ ตามบทบาทหน้าที่ โดยรวมไม่แตกต่าง

กัน ($p > .05$) โดยสรุป กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน เห็นว่า การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่โดยรวม และรายด้าน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งข้อสังเกตนี้จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนา ปรับปรุงการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้ดียิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้มีผลการปฏิบัติงานดีเด่น สมควรได้รับการเชิดชูเกียรติ ในโอกาสต่อไป

พิบูลย์ศักดิ์ ราชจันทร์ (2554, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา บทบาทและ อำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หลังการรัฐประหาร ปี พ.ศ. 2549-2553 มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน หลังการ รัฐประหาร ปี พ.ศ. 2549-2553 (2) วิเคราะห์ผลกระทบต่อบทบาทและอำนาจหน้าที่ของ กำนันผู้ใหญ่บ้าน หลังการรัฐประหาร ปี พ.ศ. 2549-2553 และ (3) เสนอแนะแนวทางการ แก้ปัญหาบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพ ปัจจุบัน โดยอาศัยแนวคิดการแบ่งอำนาจการปกครอง หลักการจัดระเบียบการปกครอง บทบาทอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ ภายใต้กระบวนการตั้งคำถามการวิจัย โดยวิธีการวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ผ่านการวิจัยเชิง คุณภาพ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก โดยใช้เทคนิคการ สัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือก ประกอบด้วย กำนันผู้ใหญ่บ้าน ข้าราชการ กรมการ ปกครอง นักวิชาการด้านการเมืองและการปกครอง รวม 21 คน ผลการศึกษาพบว่า บทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน หลังการรัฐประหาร ปี พ.ศ. 2549-2553 กำนัน ผู้ใหญ่บ้านสามารถแสดงบทบาทและอำนาจหน้าที่ใน 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) บทบาท และอำนาจหน้าที่ตามสถานะทางกฎหมาย คือ การแสดงบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายแม่บทที่เกี่ยวข้องโดยตรง และบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะใน กฎหมาย กล่าวอีกนัยหนึ่ง ก็คือ การปฏิบัติภารกิจในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานปกครอง ท้องที่ ซึ่งต้องปฏิบัติภารกิจตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติลักษณะ ปกครองท้องที่เป็นสำคัญ 2) บทบาทและอำนาจหน้าที่ในฐานะตัวแทนของรัฐ คือ การ แสดงบทบาทหน้าที่อื่น ๆ ที่กฎหมายได้ให้อำนาจไว้โดยเฉพาะบทบาทในการช่วยเหลือและ สนับสนุนการทำงานของหน่วยงานราชการหรือองค์กรของรัฐอื่น ๆ ที่เข้าไปปฏิบัติงานใน ท้องที่ที่ตนรับผิดชอบหรืองานในลักษณะอื่นที่ถูกหน่วยราชการร้องขอ 3) บทบาทและ อำนาจหน้าที่ในฐานะผู้นำชุมชน คือ การแสดงบทบาทหน้าที่ในฐานะผู้นำชุมชนที่ต้องดูแล สุขทุกข์ของลูกบ้านในความปกครองของตน ตลอดจนการช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก

การให้คำปรึกษาและการว่ากล่าวตักเตือนลูกบ้าน ทั้งนี้ เป็นไปเพื่อรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยภายในท้องที่ ตลอดจนการระดมความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ร่วมกันของชุมชน

ในเรื่องผลกระทบต่อบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน หลังการรัฐประหารปี พ.ศ. 2549-2553 พบว่า โครงสร้างการเข้าสู่ตำแหน่งเปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ ผู้ใหญ่บ้านต้องผ่านการเลือกโดยราษฎรในหมู่บ้าน และตำแหน่งกำนัน ต้องให้ผู้ใหญ่บ้านในตำบลเป็นผู้คัดเลือกโดยให้ดำรงตำแหน่งจนถึงอายุ 60 ปี ทั้งนี้ในความคิดเห็นของนักวิชาการด้านการเมืองและการปกครอง มีความคิดเห็นว่า การเข้าสู่ตำแหน่งกำนัน ควรผ่านการเลือกโดยราษฎรในตำบลเช่นเดิมจึงจะสอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตย ในเรื่องความเหมาะสมของการดำรงตำแหน่ง ในความคิดเห็นของนักวิชาการด้านการเมืองและการปกครอง มีความคิดเห็นว่า ในประเด็นเรื่องของการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านไม่มีความเหมาะสม ส่วนประเด็นวาระการดำรงตำแหน่งจนถึงอายุ 60 ปี นักวิชาการด้านการเมืองและการปกครองมีความคิดเห็นว่าเหมาะสม

โยชิตา ใจฟูโน (2555, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา บทบาทของผู้ใหญ่บ้านในการเป็นผู้นำท้องถิ่น ในเขตเทศบาลตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของผู้ใหญ่บ้านในการเป็นผู้นำท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งปัจจัยที่ส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านให้เป็นผู้ผู้นำท้องถิ่นที่ดีมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของประชาชนภายในหมู่บ้าน และปัจจัยที่เป็นปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในฐานะเป็นผู้ผู้นำท้องถิ่น โดยกลุ่มที่ทำการศึกษา ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน และกลุ่มแกนนำในหมู่บ้าน คือ พระสงฆ์ สมาชิกสภาตำบล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และกลุ่มแม่บ้าน ในเขตเทศบาลตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการศึกษา แบ่งเป็นสองส่วน ส่วนแรกใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ใหญ่บ้านจำนวน 23 ชุด ส่วนที่สองใช้ในการสัมภาษณ์กลุ่มแกนนำจำนวน 23 ชุด รวมทั้งสิ้น 46 ชุด

ผลการศึกษาพบว่าผู้ใหญ่บ้านมีภาวะความเป็นผู้นำค่อนข้างสูง สามารถเป็นตัวแทนของประชาชนทำหน้าที่ในการร้องขอต่อรัฐได้อย่างรวดเร็วและเป็นกลาง และสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในหมู่บ้านของตนเองได้เป็นอย่างดี เป็นที่ปรึกษาแก่ประชาชนได้ทุกเรื่องแม้ยามวิกาล โดยทางกำนันผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน รวมถึง

หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องและประชาชน ได้ร่วมมือกันวางแนวทางหรือแผนในการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้านได้แก่ แผนการป้องกันและรักษาความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน แผนการส่งเสริมชุมชนปลอดภัยเสถียร แผนการพัฒนาหมู่บ้านให้เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง แผนการส่งเสริมชุมชนน่าอยู่ และนโยบายความสามัคคีปรองดองในหมู่บ้าน

ปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการเป็นผู้ใหญ่บ้านหรือผู้นำท้องถิ่นที่ดีสมบูรณ์แบบและเป็น ที่ยอมรับนับถือของประชาชน คือ ระดับภาวะความเป็นผู้นำ ความรู้ ประสบการณ์ และอายุ การ ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและการสนับสนุนในทางกฎหมาย การสนับสนุนจากภาคประชาชน ปัจจัยสภาพความเป็นเมือง/ชนบท ส่วนปัญหาที่มีผลกระทบในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ได้แก่ ปัญหาเรื่องงบประมาณ เรื่องของคำตอบแทนและสวัสดิการ การขาดแคลน เทคโนโลยีอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน การประสานงานกับหน่วยงานของรัฐและประชาชน

ความคิดเห็นของผู้ใหญ่บ้านและกลุ่มแกนนำในหมู่บ้าน เกี่ยวกับระยะเวลาในการดำรง ตำแหน่งของผู้ใหญ่บ้าน กำนันผู้ใหญ่บ้านได้แสดงความคิดเห็นร่วมกันว่าเห็นด้วยที่สามารถดำรง อยู่ในตำแหน่งจนอายุครบ 60 ปี จึงพ้นจากวาระได้ และเห็นว่าวาระการดำรงตำแหน่งเดิม 5 ปี จัดว่าสั้นไป ทำให้บั่นทอนประสิทธิภาพการทำงานและการปฏิบัติงานไม่เกิดความต่อเนื่อง และไม่เห็น ด้วยที่จะยกเลิกตำแหน่งกำนันผู้ใหญ่บ้านไปทางด้านกลุ่มแกนนำ ได้แก่ พระสงฆ์ สมาชิกสภาตำบล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และกลุ่มแม่บ้าน ต่างให้ความเห็นร่วมกันว่าไม่ควรยกเลิกตำแหน่งกำนันและ ผู้ใหญ่บ้าน แต่ไม่เห็นด้วยกับการปรับเปลี่ยนในเรื่องของระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของ ผู้ใหญ่บ้านที่สามารถอยู่จนอายุครบ 60 ปี

ณัฐวุฒิ ฤนนอก (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรณีศึกษา: อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์ คือ (1) เพื่อศึกษา ระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัด ขอนแก่น (2) เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง

(3) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทาง ในการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ประชากร ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำนวน 282 คน เครื่องมือที่ใช้ ในการศึกษา เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้วหาค่า IOC ผลความสอดคล้องมีค่า 1 เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์รายข้อ ได้ค่าระหว่าง 0.28-0.83 และหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 วิเคราะห์ ข้อมูลด้วยโปรแกรม คอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษา พบว่า (1) ระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.96, \alpha = 0.94$) ส่วนรายด้าน พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีระดับการปฏิบัติงานตาม บทบาทหน้าที่อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คือ ด้านการอำนวยความสะดวกเป็นธรรม ($\mu = 4.02, \alpha = 0.82$) รองลงมา คือ ด้านการให้บริการ ประชาชน ($\mu = 3.96, \alpha = 0.85$) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ ($\mu = 3.94, \alpha = 1.17$) และด้านการปกครองและการรักษาความสงบเรียบร้อย ($\mu = 3.93, \alpha = 0.95$) ตามลำดับ (2) ระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และ ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง พบว่า ไม่แตกต่างกัน (3) จากการศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการปฏิบัติงาน ตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอเมือง ขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น มีข้อเสนอแนะ ที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สรุปได้ ดังนี้ จากการศึกษาการปฏิบัติงาน ตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ส่วนใหญ่มี ระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี แต่การปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เกี่ยวข้อง กับระเบียบกฎหมายหลายฉบับ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจใน ระเบียบกฎหมายต่าง ๆ ที่ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ ขาดทักษะและอุดมการณ์ และขาดภาวะ ผู้นำในการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะตัวแทนของประชาชนในตำบล หมู่บ้าน เพื่อให้ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรส่งเสริมให้ประชาชนทั่วไปที่มีความรู้ ความสามารถ สมัครเข้ามารับการเลือกตั้งเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมากขึ้น สำหรับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่อยู่ในตำแหน่งอยู่แล้ว ควรพัฒนาขีดความสามารถให้มีความรู้ในระเบียบ

กฎหมายที่ใช้ในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น ควรมีการอบรมให้ความรู้เรื่องระเบียบ กฎหมายให้
 กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อย่างต่อเนื่อง ควรปลูกฝังอุดมการณ์ของนักปกครองในฐานะผู้นำ
 หมู่บ้าน ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนในระดับตำบล หมู่บ้าน ให้มีจิตอาสาที่จะปฏิบัติหน้าที่
 ในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้แก่ประชาชน พร้อมกับการพัฒนาความเป็นผู้นำให้แก่กำนัน
 ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่น และศรัทธาของประชาชนที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือ
 ในการพัฒนาตำบล หมู่บ้าน และสามารถ แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้
 อย่างมีประสิทธิภาพ

สุรพงษ์ รุ่งวารินทร์ (2555, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา การพัฒนาภาวะ
 ผู้นำในการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดสุพรรณบุรี การวิจัยครั้งนี้
 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน 2) เพื่อศึกษาระดับการ
 ปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน 3) เพื่อเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
 จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล 4) เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานของกำนัน
 ผู้ใหญ่บ้าน จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล และ 5) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะ
 ผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กับการปฏิบัติงาน ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดสุพรรณบุรี
 โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี ประกอบด้วย
 10 อำเภอ 108 ตำบล 899 หมู่บ้าน และมีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้
 ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามการวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์
 โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ
 ค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
 แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านส่วนใหญ่ อายุสูงกว่า 50 ปี ประกอบ
 อาชีพเกษตรกร รายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท การศึกษาระดับมัธยมศึกษา
 มีตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน ระยะเวลาดำรงตำแหน่งมากกว่า 10 ปี และมีความสัมพันธ์ด้าน
 เครือญาติกับผู้นำอื่น ๆ ในตำบล หมู่บ้านนั้น

1. ภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวม
 อยู่ในระดับสูง เรียงตามลำดับ ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือ การเข้าสังคมได้ดี การยอมรับ
 นับถือ การประสานงาน การมีความคิดริเริ่ม การรู้จักปรับปรุงแก้ไข และการโน้มน้าวจิตใจ

2. การปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับ ได้แก่ การเป็นผู้นำชุมชน การเป็นตัวแทนของทางราชการ และการเป็นตัวแทนของประชาชน

3. การเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่มีคุณลักษณะส่วนบุคคลต่างกัน มีภาวะผู้นำ แตกต่างกัน อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

4. การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่มีคุณลักษณะส่วนบุคคลต่างกัน มีการปฏิบัติงาน แตกต่าง กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

5. ภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงาน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ.01

บังกชมาศ เอกเอี่ยม (2557, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษากำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน: บทบาทและภาวะความเป็นผู้นำ กับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อผู้นำชุมชนท้องถิ่น ในจังหวัดเชียงใหม่ งานวิจัย กำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน: บทบาทและภาวะความเป็นผู้นำกับ ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อผู้นำชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1) เพื่อศึกษาบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังต่อผู้นำชุมชนท้องถิ่นในจังหวัด เชียงใหม่ในด้านบทบาท อำนาจหน้าที่ และ ภาวะความเป็นผู้นำ หลังการกระจายอำนาจ ไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 และ
2) เพื่อเสนอภาพอนาคตของแนวโน้มบทบาท อำนาจหน้าที่ และภาวะความเป็นผู้นำของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่สอดคล้องกับความคาดหวังของชาวบ้าน การศึกษาพบว่า ผลจากการ กระจายอำนาจไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้ในปัจจุบันบทบาทและการทำงาน ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านถูกลดความสำคัญลง เนื่องจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นได้เข้ามา มีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาท้องถิ่น พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในตำบลซึ่งเคยเป็นภารกิจ สำคัญของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อย่างไรก็ตาม กำนัน ผู้ใหญ่บ้านยังมีบทบาทและปฏิบัติงาน ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านการส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงานของ หน่วยงานท้องถิ่น การประสานนโยบายของหน่วยงานท้องถิ่นกับความต้องการของราษฎร การติดตาม สอดส่อง ดูแล และประสานการปฏิบัติงานหน่วยงานท้องถิ่นให้เป็นไปตาม กฎหมายและเจตนารมณ์ของราษฎรในท้องถิ่นและท้องถิ่น

การศึกษาถึงบทบาทความเป็นจริงและความคาดหวังอันประกอบด้วย บทบาท 6 ด้าน คือ ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านความยุติธรรม ด้านการบริการ ด้านภาวะผู้นำและคุณสมบัติของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยของ บทบาทที่เป็นจริงในทัศนะของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านจากการมองตนเองนั้นจะสูงกว่าค่าเฉลี่ย บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในมุมมองของชาวบ้าน และค่าเฉลี่ยความคาดหวังต่อบทบาท ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเองสูงกว่าค่าเฉลี่ยความคาดหวังชาวบ้านที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่ แสดงให้เห็นว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้านเองนั้นมองบทบาทการทำงานของตนเองในแง่ดี มากกว่าชาวบ้าน ทั้งด้านบทบาทการทำงานจริง และความคาดหวังที่มีต่อบทบาทหน้าที่ ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบบทบาทในทุกด้านแล้วแล้ว ทั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านและชาวบ้านต่างเห็นว่าภาวะความเป็นผู้นำและคุณสมบัติของผู้นำเป็นเรื่อง ที่สำคัญที่สุดสำหรับการเป็นผู้นำชุมชน

รุจิรวุฒิ ลำताल (2557, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา บทบาททางการ ปกครองของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านภายใต้พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตาม พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ทำให้ระยะเวลาดำรง ตำแหน่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านยาวนานถึงอายุ 60 ปี เพื่อให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นกลไก ทางการปกครองสามารถตอบสนองของความต้องการของรัฐ ส่งผลให้กำนัน ผู้ใหญ่ ให้ความสำคัญต่อการตอบสนองของต้องการของรัฐมากกว่าการตอบสนองต่อ ความต้องการของประชาชนมีพระราชบัญญัติหลายฉบับที่ผ่านมาได้กำหนดให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านดำรงตำแหน่งถึงอายุ 60 ปี มาแล้วหลายฉบับ ในส่วนของผลดี กำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่มีผลงานดีสามารถตอบสนองของความต้องการของรัฐได้เป็นกลไกทางการ ปกครองตามที่รัฐต้องการ ปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงมาตรงไปย่อมมีผลกระทบกับประชาชน หรือผู้เสียผลประโยชน์ ไม่ต้องกังวลกับการเลือกตั้งเมื่อหมดวาระลง ส่วนผลเสียการดำรง ตำแหน่งเป็น เวลานานทำให้เกิดการแข่งขันการเข้าสู่ตำแหน่งสูง ความเฉื่อยชาเพิกเฉยต่อ หน้าที่ ขยายอิทธิพล บารมี การแสวงหาความร่วมมือเป็นฐานเสียงทางการเมืองให้กับ นักการเมืองทุกระดับมากกว่าการบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชน การถอดถอนกำนัน ผู้ใหญ่บ้านโดยประชาชนเป็นไปได้ยาก รัฐบาลยังไม่มีมาตรการแก้ไขปัญหาความบกพร่อง ทางการปกครองของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อป้องกันการใช้อำนาจหน้าที่ไม่เหมาะสม

การมีอิทธิพลครอบงำประชาชนเพื่อแก้ไขปัญหา ความบกพร่องทางการปกครองของ
 กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน รัฐบาลควรมีมาตรฐานเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน
 ผู้ใหญ่บ้าน และประเมินศักยภาพความรู้ความสามารถทางการปกครองเป็นประจำทุกปี
 กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นตัวแทนของประชาชน มาจากการเลือกตั้ง ควรมีวาระการดำรง
 ตำแหน่งเป็นคราว ๆ ไป ไม่ควรเกินคราวละ 5 ปี การเลือกตั้ง เป็นการเปลี่ยนแปลงกำนัน
 ผู้ใหญ่บ้าน โดยสันติวิธีเป็นกระบวนการคัดเลือกผู้นำอีกทางเลือกหนึ่งในระบอบ
 ประชาธิปไตย

วัชรพงษ์ หนูชัย (2558, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา การศึกษาเปรียบเทียบ
 บทบาทของผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่เทศบาลเมืองต้นเปา กับประธานชุมชนในพื้นที่เทศบาลเมือง
 แม่ใจ การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาเปรียบเทียบบทบาทของผู้ใหญ่บ้าน
 ในพื้นที่เทศบาลเมืองต้นเปา กับประธานชุมชนในพื้นที่เทศบาลเมืองแม่ใจ และ 2) ศึกษา
 เปรียบเทียบผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่เทศบาลเมืองต้นเปา กับประธาน
 ชุมชนในพื้นที่เทศบาลเมืองแม่ใจ โดยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ใหญ่บ้าน
 มีบทบาทที่แตกต่างกับประธานชุมชน โดยในด้านอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านที่มีกฎหมาย
 ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ให้อำนาจในด้านการปกครองและ
 อำนาจในการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยไว้ ทำให้เป็นเจ้าพนักงานตามประมวล
 กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ที่มีอำนาจในการจับกุมและปราบปราม ต่างจาก
 ประธานชุมชนที่อ้างระเบียบเทศบาลเมืองแม่ใจ ว่าด้วยชุมชนและคณะกรรมการชุมชน
 เทศบาลแม่ใจ พ.ศ. 2553 ที่ให้ดำเนินการในรูปแบบของคณะกรรมการชุมชนด้านต่าง ๆ
 ทั้งด้านปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการสวัสดิการและสังคม
 ด้านสาธารณสุข ด้านการพัฒนา และด้านการศึกษา ทั้งนี้ความแตกต่างด้านสายการ
 บังคับบัญชาของผู้ใหญ่บ้านที่แตกต่างกันย่อมส่งผลให้การปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน
 โดยในรูปแบบผู้ใหญ่บ้านจะได้รับการประสานงานด้านข้อมูลข่าวสารจากนายอำเภอ ซึ่งเป็น

ผู้ได้รับนโยบายจากรัฐบาลมาปฏิบัติ ในพื้นที่โดยตรง แตกต่างจากประธานชุมชนที่ได้รับการ
 ประสานข้อมูลจากนายกเทศบาลเมืองแม่ใจในเรื่องของนโยบายการดำเนินงานของ
 เทศบาลเมืองแม่ใจ และการเป็นแหล่งข่าวของทางราชการที่ผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่จะต้อง
 รายงานสถานการณ์เหตุการณ์ต่าง ๆ ให้นายอำเภอทราบ แตกต่างกับประธานชุมชน

ที่จะต้องรายงานสถานการณ์และเหตุการณ์ต่าง ๆ ให้กับนายกเทศมนตรีเมืองแม่โจ้ ตลอดจนบทบาทการเป็นผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานโดยผู้ใหญ่บ้านสามารถ เป็นเจ้าพนักงานด้วยตนเอง มีหน้าที่ให้การอำนวยความสะดวกแก่ข้าราชการที่จะปฏิบัติงานในพื้นที่ แตกต่างจากประธานชุมชนที่จะมีอำนาจเป็นผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานได้ จะต้องได้รับการร้องขอจากเจ้าพนักงานก่อนเสมอ จึงทำให้ไม่มีอำนาจในการจับกุม จึงมีเพียงบทบาทในการร้องขอต่อเจ้าพนักงานตำรวจให้ดำเนินการรักษาความสงบเรียบร้อย

อุสมาน ซาและ (2558, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของผู้นำฝ่ายปกครอง ในเขตอำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาท ปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้นำฝ่ายปกครองในเขตพื้นที่อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา โดยสัมภาษณ์กลุ่มแม่บ้านสตรี กลุ่มเยาวชน นักศึกษา บัณฑิตอาสา อิหม่าม ครูสอนตาดีกา เจ้าหน้าที่ รัฐสมาชิก อบต. และกลุ่มมวลชนอาสาสมัคร จำนวน 30 คน โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำฝ่ายปกครองมีบทบาทต้องรับผิดชอบในการบริหารงานปกครองแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ 1. ด้านการปกครองหมู่บ้าน 2. ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยหมู่บ้าน 3. ด้านการส่งเสริมและการพัฒนาหมู่บ้าน ส่วนปัญหาและข้อเสนอแนะ ผู้นำฝ่ายปกครองบางพื้นที่มีความอ่อนแอ และมีการเลือกปฏิบัติ รวมถึงมีความขัดแย้งระหว่างผู้นำด้วยกัน และปัญหาหาเสพติดมีการแพร่ระบาดเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น ผู้นำฝ่ายปกครองควรนำแนวทางและหลักศาสนาอิสลามมาประยุกต์ใช้ในการปกครองหมู่บ้าน การสร้างทีมงานให้มีความเข้มแข็ง และจัดให้มีกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง การจัดทำบัญชีคุมการให้ความช่วยเหลือกลุ่มผู้ด้อยโอกาสและกำหนดจัดทำกฎกติกาหมู่บ้าน

ชาคริต ชาญชิตปรีชา และชาติชัย อุตมกิจมงคล (2558, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำ ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร ทั้งนี้ผู้วิจัยเจาะจงที่จะใช้บุคลากรทั้งหมดเป็นหน่วยวิเคราะห์ จึงไม่ได้มีการสุ่มตัวอย่าง โดยใช้

แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมือง สกลนคร จังหวัดสกลนคร ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านบุคลิกภาพ รองลงมา คือ ด้านคุณลักษณะทางสังคมและการมีปฏิสัมพันธ์ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านคุณลักษณะทางการบริหาร โดยสามารถสรุปผลในแต่ละด้าน ได้ดังนี้

1.1 ด้านบุคลิกภาพ พบว่า ภาวะผู้นำโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตน มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเปิดเผยขอความคิดเห็น สามารถสื่อสารต่อประชาชน มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ด้านคุณลักษณะทางสังคมและการมีปฏิสัมพันธ์ พบว่า ภาวะผู้นำโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลพยายามสนองความต้องการของประชาชนเสมอ มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมักสร้างแรงดลใจให้ประชาชนในเรื่องประโยชน์ส่วนรวม มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับน้อย

1.3 ด้านคุณลักษณะที่เกี่ยวกับงาน พบว่า ภาวะผู้นำโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลทำงานเสมอต้นเสมอปลาย ยึดมั่นต่อเป้าหมาย, ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีความอดทนต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ของประชาชนได้ และ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมักคอยสอดส่องหาโอกาสเพื่อพัฒนางานของตำบล อยู่เสมอ มีภาวะผู้นำในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมักสื่อสารกับประชาชนเพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการทำงาน อยู่เสมอ มีภาวะผู้นำในระดับน้อย

1.4 ด้านคุณลักษณะทางการบริหาร พบว่า ภาวะผู้นำโดยภาพรวม โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นที่นับถือจากประชาชนทั่วไป มีภาวะผู้นำใน

ระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถให้ความช่วยเหลือบริการประชาชนได้ดี มีภาวะผู้นำในระดับปานกลาง

2. แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำ ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร ได้แก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงส่งเสริม และพัฒนาภาวะผู้นำให้แก่ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในการมีคุณธรรมจริยธรรมและบริหารจัดการตามหลักการบริหารบ้านเมืองที่ดี ควรที่จะมีการอบรม สัมมนา เกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่เสมอ และควรสร้างจิตสำนึกที่ดีให้แก่ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในการปฏิบัติงานทุกๆ ด้าน และผู้บริหารควรศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน เพื่อที่จะได้นำมาใช้ในการปฏิบัติงาน และบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ชาติชัย อุดมกิจมงคล (2558, บทคัดย่อ) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการบริหารงาน ของผู้บริหารเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดสกลนคร มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและระดับประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลในจังหวัดสกลนคร 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลในจังหวัดสกลนคร 3) เพื่อแสวงหาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลในจังหวัดสกลนคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล ในเขตจังหวัดสกลนคร จำนวน 56 คน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการเทียบตารางสำเร็จรูปคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ R.V. Krejcie D.W. Morgan โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการทดสอบสมมติฐาน โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหารเทศบาล ในเขตจังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการให้ความสำคัญต่อบุคคล มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในระดับมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การกระตุ้นเชิงปัญญา มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

ในระดับปานกลาง

2. ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบล ในเขตจังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีการบริหารงานอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านประสิทธิภาพตามแผนปฏิบัติราชการ รองลงมาคือ ด้านประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการพัฒนากองการ

3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารงานโดยภาพรวม ของผู้บริหารเทศบาล ตำบลในจังหวัดสกลนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = 0.737$)

4. แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดสกลนคร สามารถสรุปได้ดังนี้

4.1 ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารเทศบาลตำบล ในเขตจังหวัดสกลนคร ที่ควรนำไปศึกษาหาแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารเทศบาลตำบล ในเขตจังหวัดสกลนคร มีจำนวน 2 ด้าน คือ 1) ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และ 2) ด้านการกระตุ้นเชิงปัญญา

4.2 ระดับประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบล ในเขตจังหวัดสกลนคร ที่ควรนำไปศึกษาหาแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบล ในเขตจังหวัดสกลนคร มีจำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการพัฒนากองการ

อภิสิทธิ์ คำเจริญ (2559, บทคัดย่อ) การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน ในเขตพื้นที่อำเภออุทุมพร และอำเภอรัตนวาปี จังหวัดสุพรรณบุรี การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ คือ (1) เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน ในเขตพื้นที่อำเภออุทุมพร และอำเภอรัตนวาปี จังหวัดสุพรรณบุรี และ (2) เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงาน ตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน ในเขตพื้นที่อำเภออุทุมพร และอำเภอรัตนวาปี จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนก

ตามอายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง โดยศึกษาจากประชากรการวิจัย คือ กำนันและผู้ใหญ่บ้าน ในเขตพื้นที่อำเภออุ้มผาง จำนวน 155 คน และอำเภอด่านช้าง จำนวน 93 คน รวม 248 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บ รวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ที่มีความเชื่อถือได้ เท่ากับ 0.74 และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ค่าร้อยละ (Percentage) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัย พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตพื้นที่อำเภออุ้มผาง และอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี มีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการนำข้อราชการไปประกาศแก่ราษฎร มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านกิจการสาธารณประโยชน์ ด้านการใช้อำนาจหน้าที่ปกครอง ด้านการรายงานต่อทางราชการ ด้านการป้องกันโรคติดต่อ ด้านการจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ด้านการจัดทำงานทะเบียน และด้านที่เกี่ยวข้องด้วยความอาญา ตามลำดับ ส่วนผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่มีอายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการดำรงตำแหน่งต่างกัน มีการปฏิบัติงาน ตามบทบาทหน้าที่ไม่แตกต่างกัน

วิภา รุ่งจรัส (2560, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในเขตตำบลเหนือเมือง อำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในเขตตำบลเหนือเมือง อำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในเขตตำบลเหนือเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ของประชาชนที่มีเพศอายุ ระดับการศึกษา และ การประกอบอาชีพ แตกต่างกัน และ 3) เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะของประชาชนในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในเขตตำบลเหนือเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในเขตตำบลเหนือเมืองที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทน รวมทั้งสิ้นจำนวน 4,073 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน รวม 364 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าห้าระดับจำนวน 30 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น

ทั้งฉบับเท่ากับ .90 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA : F-test) และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในเขตตำบลเหนือเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทั้งสี่ด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านการปกครองและการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน ด้านการบริการ ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและการพัฒนาสังคม 2) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและการประกอบอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในเขตตำบลเหนือเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และ 3) ประชาชนมีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในเขตตำบลเหนือเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด เรียงลำดับตามความถี่จากมากไปน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ ควรมีการร่วมปฏิบัติงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจอย่างใกล้ชิดควรมีการส่งเสริมอาชีพรองนอกฤดูการทำนา และควรมีการอบรมประชาชนให้มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายในชีวิตประจำวัน

ชาติชาย อุดมกิจมงคล (2561) ได้ทำการวิจัย การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตจังหวัดสกลนคร การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตจังหวัดสกลนคร 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตจังหวัดสกลนครตามคุณลักษณะส่วนบุคคล 3) เพื่อแสวงหาแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตจังหวัดสกลนคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นผู้ใหญ่บ้านในเขตจังหวัดสกลนคร จำนวน 300 คน โดยการกำหนดขนาดตัวอย่างด้วยวิธีการของ Taro Yamane และทำการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตจังหวัดสกลนคร ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.77) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านหลักความรับผิดชอบ (ค่าเฉลี่ย 3.85) รองลงมาคือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม (ค่าเฉลี่ย 3.81) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านหลักความคุ้มค่า (ค่าเฉลี่ย 3.69)

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตจังหวัดสกลนคร ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.18) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย (ค่าเฉลี่ย 4.41) รองลงมาคือ ด้านงานทะเบียน (ค่าเฉลี่ย 4.36) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย 4.01)

3. ผลการเปรียบเทียบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตจังหวัดสกลนครตามคุณลักษณะส่วนบุคคล สามารถสรุปผลได้ดังนี้

3.1 จำแนกตามคุณลักษณะด้านเพศ ตำแหน่งปัจจุบัน อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน พบว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตจังหวัดสกลนคร ทั้งในภาพรวม และรายด้านทุกด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน

3.2 จำแนกตามคุณลักษณะด้านอำเภอที่อาศัยอยู่ พบว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตจังหวัดสกลนคร ในภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 จำนวน 2 ด้าน คือ 1) หลักความรับผิดชอบ และ 2) หลักความคุ้มค่า

3.3 จำแนกตามคุณลักษณะด้านประสบการณ์ที่เคยดำรงตำแหน่งมาก่อน พบว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตจังหวัดสกลนคร ในภาพรวม ไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 จำนวน 1 ด้าน คือ หลักความโปร่งใส

4. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตจังหวัดสกลนครตามคุณลักษณะส่วนบุคคล สามารถสรุปผลได้ดังนี้

4.1 จำแนกตามคุณลักษณะด้านเพศ ตำแหน่งปัจจุบัน ระดับการศึกษา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตจังหวัดสกลนคร ทั้งในภาพรวม และรายด้านทุกด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน

4.2 จำแนกตามคุณลักษณะด้านอายุ และประสบการณ์การทำงาน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตจังหวัดสกลนคร รายด้านทุกด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตจังหวัดสกลนคร ในภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

4.3 จำแนกตามคุณลักษณะด้านอำเภอที่อาศัยอยู่ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตจังหวัดสกลนคร ในภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ

4.4 จำแนกตามคุณลักษณะด้านประสบการณ์ที่เคยดำรงตำแหน่งมาก่อน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตจังหวัดสกลนคร ในภาพรวม ไม่มีมีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5. การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตจังหวัดสกลนคร โดยมีค่าความสัมพันธ์ (R) เท่ากับ .396 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์พหุคูณ (R^{2Adj}) เท่ากับ .140 และยังพบว่าอิทธิพลของคุณภาพการให้บริการ สามารถพยากรณ์ระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอดอนนาหว้า จังหวัดสกลนคร ได้ร้อยละ 15.70 เมื่อพิจารณาค่านัยสำคัญทางสถิติเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ด้านหลักนิติธรรม และด้านหลักความคุ้มค่า ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตจังหวัดสกลนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ส่วนการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีด้านอื่น ๆ ไม่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตจังหวัดสกลนคร

6. ระดับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตจังหวัดสกลนคร ที่ควรนำไปศึกษาหาแนวทางพัฒนาการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตจังหวัดสกลนคร มีจำนวน 3 ด้าน คือ

1) ด้านหลักนิติธรรม 2) หลักการมีส่วนร่วม และ 3) ด้านหลักความรับผิดชอบ ส่วนระดับ ผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตจังหวัดสกลนคร ที่ควรนำไปศึกษาหา แนวทางพัฒนาการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตจังหวัดสกลนคร มีจำนวน 3 ด้าน คือ 1) ด้านการที่เกี่ยวกับความอาญา 2) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ และ 3) ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Ruth Mcvey (2000, p. 21) ในหนังสือชื่อ Money and Power in Provincial Thailand ได้กล่าวถึงกำนันผู้ใหญ่บ้านว่าเป็นผู้มีบทบาท มีอิทธิพล มีอำนาจ เป็นเจ้าพ่อในสังคมท้องถิ่น โดยอาจมีความสัมพันธ์กับสิ่งที่ผิดกฎหมาย และสิ่งที่ถูกกฎหมาย ทั้งนี้ ในสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และเศรษฐกิจ กำนันผู้ใหญ่บ้าน ก็ยังมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับ กลุ่มข้าราชการ นักการเมือง และพ่อค้านักธุรกิจ

Homburger, Keefer, และ McGrath (2000, p. 177-207) ได้ศึกษาวิจัยโครงการการจัดการองค์การที่มีผลต่อชุมชนท้องถิ่น โดยสรุปว่าโครงสร้างพื้นฐานต้องตอบสนองความต้องการที่มีสูงของประชาชน ต้องมีการวางแผนให้สอดคล้อง ความปลอดภัย และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ สิ่งที่ต้องพิจารณาในเรื่องการให้บริการ การปรับปรุงประสิทธิภาพตามนโยบาย โดยองค์กรต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจน การสนับสนุนด้านอื่น ๆ เช่น สวัสดิการ และ ด้านองค์ความรู้ ลดขั้นตอนและค่าดำเนินการของนักลงทุน ช่วยสนับสนุนด้านต่าง ๆ

อุทอง ประศาสน์วินิจฉัย (2551, หน้า 15) ผู้แปลงานวิเคราะห์ของ แอนดรู ทอร์ตัน (Andrew Turton) โดยสรุปไว้ดังนี้ ตำแหน่งกำนัน เป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญ “เป็นหูเป็นตา” ให้กับทางอำเภอ ผู้ที่ถือครองตำแหน่งนี้จะเป็นที่สนใจของกลุ่มผลประโยชน์ภายนอกทุกกลุ่มที่ต้องการเข้ามามีบทบาทในท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นการตั้งดวงทรัพยากรธรรมชาติ ผลประโยชน์ทางการค้า งานก่อสร้าง โครงการพัฒนา กิจต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกฎหมาย ความเป็นระเบียบ หรือความมั่นคง หรือการรณรงค์หาเสียงในการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นอกจากนั้น กำนัน ยังมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับกลุ่มบวรากรของเจ้าหน้าที่ระดับล่างในท้องถิ่น หรือชาวบ้านที่ร่ำรวย ประการสำคัญ กำนันมีโอกาสที่จะหารายได้โดยวิธีที่ผิดกฎหมายแต่ทำกำไรมหาศาล

ในขณะที่เดียวกันกำหนด ก็มีโอกาสที่จะสร้างสมอิทธิพลและชื่อเสียงอย่างถูกกฎหมายและเป็นที่ยอมรับมากมาย นอกจากกำหนด ผู้ใหญ่บ้านที่มีการปรับตัวเข้าเป็นส่วนหนึ่งกับการเมืองท้องถิ่นและการเมืองระดับชาติได้อย่างกลมกลืนแล้ว ยังมีกำหนด ผู้ใหญ่บ้านบางกลุ่มที่ไม่ปรับตัวเข้าสู่ระบบการเมืองจึงทำให้เกิดความขัดแย้งกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกิดขึ้นแทนที่กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน โดยมีงานศึกษาวิจัยบางส่วนที่ได้กล่าวถึงผลกระทบจากการกระจายอำนาจต่อกำหนด ผู้ใหญ่บ้าน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี จึงจำเป็นต้องมีคุณลักษณะของความเป็นผู้นำในการบริหารจัดการท้องถิ่นหรือในชุมชนของตนเอง และยังเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลเป็นอย่างมากในชุมชนต่อการโน้มน้าวชักจูงประชาชนให้มีส่วนร่วมทางการเมือง และยังเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อการระดมชักจูงประชาชนให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากที่สุด กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้ที่มิบทบาทสำคัญต่อสังคมและได้รับการยกย่องให้เป็นผู้นำของสังคม ดังนั้น การชี้แนะและการตัดสินใจของบุคคลเหล่านี้มักจะได้รับความคิดเห็นจากประชาชน โดยการชักนำประชาชนให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและช่วยเหลือประชาชน สนับสนุนให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นนโยบายของรัฐบาล แต่เชื่อว่าความเป็นผู้นำของกำหนดและผู้ใหญ่บ้านจะได้รับการยอมรับจากชุมชนหรือตำบลนั้น ๆ เท่ากันตลอด ภาวะผู้นำจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อบทบาทของกำหนดและผู้ใหญ่บ้าน

ในการปกครองชุมชนอย่างไรให้อยู่เย็นเป็นสุข ซึ่งในการศึกษาวิจัย ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากบทบาทหน้าที่ของกำหนด ผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 และฉบับแก้ไขถึงปัจจุบัน จำนวน 8 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการใช้อำนาจหน้าที่ปกครองราษฎร
2. ด้านการรายงานต่อทางราชการ
3. ด้านการนำข้อราชการไปประกาศแก่ราษฎร
4. ด้านการจัดทำทะเบียน
5. ด้านกิจการสาธารณประโยชน์
6. ด้านการป้องกันโรคติดต่อ
7. ด้านการจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย
8. ด้านที่เกี่ยวข้องด้วยความอาญา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้วิธีการสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี จำนวน 420 คน (ที่มา : ที่ทำการปกครองอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี จำนวน 202 คน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการเทียบตารางสำเร็จรูปคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (สิน พันธุ์พินิจ, 2554, หน้า 137)

การสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อให้ได้จำนวนตัวอย่างมากขึ้นตามสัดส่วนของจำนวนกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล และ

ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ในแต่ละตำบล แล้วทำการจับสลากรายชื่อ ทำการสุ่มตัวอย่างในแต่ละพื้นที่จนครบจำนวนตามที่กำหนด ผู้วิจัยสามารถกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนขนาดของประชากรกลุ่มตัวอย่างในแต่ละตำบล ดังตาราง 1

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

กลุ่มประชากรในเขตอำเภอบ้านดุง	จำนวน (คน)	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. ตำบลศรีสุทโธ	36	17
2. ตำบลนาโหม	39	19
3. ตำบลบ้านดุง	45	22
4. ตำบลถอนนาลับ	24	12
5. ตำบลดงเย็น	21	10
6. ตำบลวังทอง	21	10
7. ตำบลโพหนอง	36	17
8. ตำบลบ้านม่วง	36	17
9. ตำบลอ้อมกอก	30	14
10. ตำบลบ้านตาด	30	14
11. ตำบลบ้านจันทน์	42	20
12. ตำบลนาคำ	36	17
13. ตำบลบ้านชัย	27	13
รวม	420	202

ที่มา : ที่ทำการปกครองอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี (2562)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี อันประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และตำบลที่อาศัย อยู่ ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยผู้วิจัยกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามระบุระดับภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ทั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดคะแนนในการตอบแบบสอบถามออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของ Likert scale ดังนี้

(บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ, 2553, หน้า 197) คือ

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยผู้วิจัยกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามระบุระดับการปฏิบัติงานตาม

บทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ทั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดคะแนนในการตอบแบบสอบถามออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของ Likert scale ดังนี้

(บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2553, หน้า 197) คือ

- ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติงานในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติงานในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติงานในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติงานในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ลักษณะแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Form)

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร นิยามศัพท์เฉพาะ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งระเบียบวิธีวิจัย เพื่อหาแนวทางในการกำหนดรูปแบบของแบบสอบถาม และข้อคำถาม

2. สร้างกรอบแนวคิดของการวิจัยจากการสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำ 1) ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี มากำหนดเป็นตัวแปรอิสระ และนำ 2) การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี มากำหนดเป็นตัวแปรตาม เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างทำการประเมินค่าตามความคิดเห็น

3. กำหนดองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของข้อคำถามโดยการสังเคราะห์

3.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ของ Lewin, Lippitt and White (1939, pp. 271-299)

3.2 บทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงปัจจุบัน (กรมการปกครอง, 2556 ก)

ออกมาเป็นข้อคำถามวัดระดับ

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจแก้ไขเนื้อหา และความถูกต้อง

5. การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของเครื่องมือ กระทำโดย นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) หลังจากนั้นนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้สูตร ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2541, หน้า 253-254)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item congruency)

R หมายถึง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยที่ ค่า +1 หมายถึงข้อคำถามสามารถนำไปวัดได้อย่างแน่นอน, ค่า 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าจะวัดได้ และค่า -1 หมายถึง ข้อคำถามไม่สามารถนำไปวัดได้อย่างแน่นอน

N หมายถึง จำนวนทรงคุณวุฒิ

โดยเลือกข้อที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 ส่วนข้อใดมีค่าน้อยกว่า 0.5 ผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ดังนั้น ข้อคำถามทุกข้อจึงผ่านความเห็นชอบจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านที่ได้ตรวจสอบและเห็นว่ามีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ครอบคลุมในแต่ละด้านและครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยแล้ว ดังมีรายชื่อต่อไปนี้

โดยผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

5.1 ผศ.ดร.สัญญาพรรณ สวัสดิ์ไธสง ตำแหน่ง กรรมการบริหารหลักสูตรรัฐ
ประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

5.2 ผศ.ดร.ละมัย รมเย็น ตำแหน่ง กรรมการบริหารหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

5.3 ผศ.ชาคริต ชาญชิตปรีชา ตำแหน่ง รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

5.4 นายปิยะ ปิจน้า ตำแหน่ง นายอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

5.5 ว่าที่ร้อยตรีพงษ์สิทธิ์ เปราโพธิ์เดชา ตำแหน่ง ปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่ม
งานบริหารงานปกครอง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่ม
ตัวอย่างที่จะศึกษาจำนวน 30 ชุด คือประชาชนในเขตอำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี

7. นำข้อคำถามที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power)
โดยใช้วิธีการหาค่าสหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) คัดข้อคำถาม
ที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.235 ขึ้นไป ค่าวิกฤตของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบเพียร์สัน
ที่ระดับนัยสำคัญ .05 จากสูตรต่อไปนี้ (นพพร ณะชัยพันธ์, 2550, หน้า 22)

$$p = \frac{R_U + R_L}{2f}$$

$$r = \frac{R_U - R_L}{f}$$

เมื่อ p หมายถึง ค่าความยากง่าย

r หมายถึง ค่าอำนาจจำแนก

R_U หมายถึง จำนวนผู้ที่ตอบถูกในกลุ่มสูง

R_L หมายถึง จำนวนผู้ที่ตอบถูกในกลุ่มต่ำ

f หมายถึง จำนวนผู้ที่เข้าสอบในกลุ่มสูง

8. นำข้อคำถามจากแบบสอบถามตอนที่ 2-ตอนที่ 3 มาหาค่าความเชื่อมั่น
(Reliability) โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ด้วยวิธีการ
ของ Cronbach ทั้งนี้ทำการวิเคราะห์แบบสอบถามด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดย
กำหนดค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ต้องมากกว่า 0.70 จึงจะถือว่าแบบสอบถามนั้น

ใช้ได้ โดยมีสูตร ดังนี้ (Alpha Coefficient Method อ้างใน นพพร ณะชัยพันธ์, 2550, หน้า 19)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s^2} \right)$$

เมื่อ α แทน ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม

k แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

$\sum s_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนแต่ละข้อของแบบสอบถาม

s^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวมของผู้ตอบแต่ละคน

$$s^2 = \frac{n(\sum X^2) - (\sum X)^2}{n(n-1)}$$

9. นำแบบสอบถามดังกล่าว ที่ผ่านการทดลองใช้ และหาค่าความเชื่อมั่น มาทำการปรับปรุงเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ถึงนายอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 202 คน
2. ส่งแบบสอบถามไปให้ผู้ที่เกี่ยวข้องพร้อมชี้แจงรายละเอียดความมุ่งหมายของการออกแบบสอบถามนี้ เพื่อทำความเข้าใจให้ตรงกันในการตอบแบบสอบถาม
3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง และการลงพื้นที่จริง เพื่อนำแบบสอบถามไปแจกแก่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 202 คน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียด ความมุ่งหมายของการออกแบบสอบถาม
4. ตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อนำแบบสอบถามไปประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. นำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนแล้ว นำมาลงรหัสเลข (Code) ตามเกณฑ์ของเครื่องมือแต่ละส่วน
2. นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้ว มาบันทึกลงในโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อประมวลผลข้อมูลที่ได้จัดเก็บและคำนวณหาค่าทางสถิติแล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามวิจัยและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยนำเสนอผลในรูปแบบตารางประกอบความเรียงและนำผลการศึกษาที่วิเคราะห์ได้มาสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและเขียนข้อเสนอแนะ
3. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended) ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ทำอย่างไร เพื่อนำไปสู่แนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูล โดยใช้สถิติที่เกี่ยวข้องในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพรรณนาข้อค้นพบจากการวิจัย และทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยแยกสถิติออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. สถิติพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่
 - 1.1 การแจกแจงความถี่ (Frequencies) และค่าร้อยละ (Percentage)

บรรยายลักษณะของคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี อันประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และตำบลที่อาศัยอยู่
 - 1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

วิเคราะห์ระดับ

 - 1.2.1 ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

1.2.2 การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขต
อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่

2.1 ในเบื้องต้นจะทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรในตัวแบบที่ใช้ในการศึกษาเพื่อป้องกันการเกิด Multicollinearity คือ การมีสหสัมพันธ์กันเองระหว่างตัวแปรอิสระซึ่งการที่ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันในระดับที่สูงมาก อาจส่งผลให้สมการตัวแบบที่ใช้ในการพยากรณ์ตัวแปรตามมีความคลาดเคลื่อน ดังนั้นจึงต้องตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระเพื่อให้แน่ใจว่าตัวแปรอิสระสามารถคงอยู่ในสมการตัวแบบได้โดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ 0.05

การศึกษาค่าความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม กับบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) โดยมีสูตร ดังนี้ (ภัทรพร เกษสังข์, 2549, หน้า 168)

$$r_{xy} = \frac{N \sum xy - \sum x \sum y}{\sqrt{(N \sum x^2 - (\sum x)^2)(N \sum y^2 - (\sum y)^2)}}$$

เมื่อ r_{xy} แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

N แทน จำนวนข้อมูลของชุดที่ 1 หรือ 2

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนชุดที่ 1

$\sum Y$ แทน ผลรวมของคะแนนชุดที่ 2

$\sum XY$ แทน ผลรวมของผลคูณของคะแนนแต่ละคู่ของชุดที่ 1 และ 2

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสองของคะแนนชุดที่ 1

$\sum Y^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสองของคะแนนชุดที่ 2

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนชุดที่ 1 ยกกำลังสอง

$(\sum Y)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนชุดที่ 2 ยกกำลังสอง

โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จะมีค่าระหว่าง -1.00 ถึง + 1.00 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ค่า r เป็นลบ แสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม คือ ถ้า X เพิ่ม Y จะลด แต่ถ้า X ลด Y จะเพิ่ม

2. ค่า r เป็นบวก แสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน คือ ถ้า X เพิ่ม Y จะเพิ่ม แต่ถ้า X ลด Y จะลดด้วย

3. ค่า r มีค่าเข้าใกล้ 1 หมายถึง X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันและมีความสัมพันธ์กันมาก

4. ค่า r เข้าใกล้ 1 หมายถึง X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามมีความสัมพันธ์กันมาก

5. ถ้า r เท่ากับ 0 แสดงว่า X และ Y ไม่มีความสัมพันธ์กัน

6. ถ้า r มีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์กันน้อย

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์จะพิจารณาจากค่า Sig. (2-tailed) หากค่า Sig. (2-tailed) มีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่าตัวแปรสองตัวมีความสัมพันธ์กัน ในทางตรงกันข้าม หากค่า Sig. (2-tailed) มีค่ามากกว่า 0.05 แสดงว่าตัวแปรสองตัวไม่มีความสัมพันธ์กัน หลังจากนั้นจึงจะทำการวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยจะพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตามเกณฑ์ต่อไปนี้ (อโนทัย ตรีวานิช, 2552, หน้า 36)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.91–1.00 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.71–0.90 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.31–0.70 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.01–0.30 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0 แสดงว่ามีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง

2.2 การศึกษาอิทธิพลของภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม ที่ส่งผลต่อการ

ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปร ตัวแปรหนึ่งเรียกว่าตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระ (Independent variable) แทนด้วย X อีกตัวแปรหนึ่งเรียกว่าตัวแปรตาม (Dependent variable) แทนด้วย Y เป็นการดูความสัมพันธ์ว่าถ้า ตัวแปรอิสระเปลี่ยนแปลงไปแล้วตัวแปรตามเปลี่ยนแปลงด้วยหรือไม่ ซึ่งสองตัวแปรนั้นจะต้องเป็นตัวแปรเชิงปริมาณ การวิเคราะห์การถดถอยสามารถเขียนรูปแบบความสัมพันธ์ของสองตัวแปรได้ในรูปของสมการการถดถอยซึ่งสามารถพยากรณ์ค่าได้ในอนาคต หรือสามารถดูแนวโน้มของตัวแปรตามได้เมื่อเราทราบค่าตัวแปรอิสระ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2557, หน้า 36)

การวิเคราะห์การถดถอยเมื่อมีตัวแปรอิสระหนึ่งตัวแปรและตัวแปรตามหนึ่งตัวแปร แต่ถ้าหากตัวแปรตามหนึ่งตัวแปรกับตัวแปรอิสระมากกว่าหนึ่งตัวแปร จะเรียกว่าการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย เขียนความสัมพันธ์ได้ดังนี้

$$Y_i = \beta_0 + \beta X_i + \varepsilon_i$$

เมื่อ β_0 แทนระยะตัดแกน y (y-intercept)

β แทนความชันของเส้นถดถอย (slope)

$$\hat{y}_i = \hat{\beta}_0 + \hat{\beta} x_i \quad \text{หรือจะได้ว่า}$$

$$\hat{Y}_i = b_0 + bX_i$$

**การศึกษาแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของ
กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี**

จากผลการวิจัย ระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ในทุก ๆ ด้าน ถ้าพบว่า ระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ด้านใดที่มีคะแนนเฉลี่ยระดับต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยรวม ผู้วิจัยจะนำมาหาแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 ท่าน พิจารณาเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ให้ดียิ่งขึ้น โดยผู้เชี่ยวชาญ 10 ท่าน ประกอบด้วย

1) นายอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี
 2) ปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครองอำเภอบ้านดุง จังหวัด
 อุดรธานี

- 3) พัฒนาการอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี
- 4) เกษตรอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี
- 5) ท้องถิ่นอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี
- 6) นายสถานี แห่งอำพรหมินทร์
- 7) นายมนัส ศรีรักษา
- 8) ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี
- 9) นายกองดีการบริหารส่วนตำบลโพนสูง อำเภอบ้านดุง จังหวัด

อุดรธานี

10) ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายทะเบียนและบัตร ที่ว่าการอำเภอบ้านดุง
 จังหวัดอุดรธานี

เมื่อได้รับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานตาม
 บทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี จากผู้ทรงคุณวุฒิ
 แล้ว ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จัดกลุ่ม
 ประเด็นนำเสนอเชิงพรรณนา เพื่อสร้างแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาท
 หน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี เพื่อให้การให้การ
 ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี
 มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลที่ดียิ่งขึ้น ต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยได้อันดับการวิเคราะห์ข้อมูล ไว้ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. การศึกษาแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
R	แทน	ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ
R^{2Adj}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว
B	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานของตัวพยากรณ์
TLEA	แทน	ผลรวมของภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของกำนันผู้ใหญ่บ้าน
LEA ₁	แทน	ภาวะผู้นำแบบเผด็จการ
LEA ₂	แทน	ภาวะผู้นำแบบแบบประชาธิปไตย
LEA ₃	แทน	ภาวะผู้นำแบบเสรีนิยม

TWOR	แทน	ผลรวมของการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน
WOR ₁	แทน	การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการใช้อำนาจหน้าที่ปกครองราษฎร
WOR ₂	แทน	การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการรายงานต่อทางราชการ
WOR ₃	แทน	การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการนำข้อราชการไปประกาศแก่ราษฎร
WOR ₄	แทน	การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการจัดทำทะเบียน
WOR ₅	แทน	การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านกิจการสาธารณประโยชน์
WOR ₆	แทน	การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการป้องกันโรคติดต่อ
WOR ₇	แทน	การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย
WOR ₈	แทน	การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านที่เกี่ยวข้องด้วยความอาญา
P-Value	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติ/ค่าความน่าจะเป็น
Sig	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
***	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับขั้นตอน แยกออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

สำหรับรายละเอียดในแต่ละตอน มีดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็น กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี อันประกอบด้วยเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และตำบลที่อาศัยอยู่ รายละเอียดดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล

(n=202)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวนคน	ร้อยละ
1. เพศ		
-ชาย	178	88.12
-หญิง	24	11.88
2. อายุ		
-ไม่เกิน 40 ปี	3	1.49
-41-50 ปี	77	38.12
-51-60 ปี	122	60.40
3. การศึกษา		
-ประถมศึกษา	62	30.69
-มัธยมศึกษา/ปวช.	117	57.92
-ปวส./อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	19	9.41
-ปริญญาตรีขึ้นไป	4	1.98
4. ตำบลที่อาศัยอยู่		
-กำนัน	9	4.46
-ผู้ใหญ่บ้าน	128	63.37
-อื่น ๆ (สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน)	65	32.18

ตาราง 2 (ต่อ)

(n=202)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวนคน	ร้อยละ
5. ตำบลที่อยู่อาศัย		
-ตำบลศรีสุทโธ	17	8.42
-ตำบลนาไหม	19	9.41
-ตำบลบ้านดุง	22	10.89
-ตำบลถ่อนนาลับ	12	5.94
-ตำบลดงเย็น	10	4.95
-ตำบลวังทอง	10	4.95
-ตำบลโพธิ์สูง	17	8.42
-ตำบลบ้านม่วง	17	8.42
-ตำบลอ้อมกอก	14	6.93
-ตำบลบ้านตาต	14	6.93
-ตำบลบ้านจันทน์	20	9.90
-ตำบลนาคำ	17	8.42
-ตำบลบ้านชัย	13	6.44
รวม	202	100.00

จากตาราง 2 พบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตร
กำนัน แพทย์ประจำตำบล และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี
มีจำนวน 202 คน ส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 88.12 มีอายุระหว่าง 50-60 ปี
มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.40 มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา/ปวช. มากที่สุด คิดเป็น
ร้อยละ 57.92 มีตำแหน่งเป็นผู้ใหญ่บ้าน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63.37 และอาศัยอยู่ใน
ตำบลบ้านดุง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 10.89

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอ
บ้านดุง จังหวัดอุดรธานี รายละเอียดดังตาราง 3-6

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม
ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

(n=202)

ด้าน ที่	ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	ภาวะผู้นำแบบเผด็จการ	3.25	0.80	ปานกลาง
2	ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย	4.01	0.62	มาก
3	ภาวะผู้นำแบบเสรีนิยม	2.25	1.08	น้อย
	รวม	3.17	0.62	ปานกลาง

จากตาราง 3 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอ
บ้านดุง จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.17$) เมื่อพิจารณาราย
ด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.01$) มีภาวะ
ผู้นำในระดับมาก รองลงมาคือ ภาวะผู้นำแบบเผด็จการ ($\bar{X} = 3.25$) มีภาวะผู้นำในระดับ
ปานกลาง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ภาวะผู้นำแบบเสรีนิยม ($\bar{X} = 2.25$) มีภาวะ
ผู้นำในระดับน้อย

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม
ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ด้านภาวะผู้นำ
แบบเผด็จการ รายข้อ

(n=202)

ข้อ ที่	ภาวะผู้นำแบบเผด็จการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	กำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำที่เน้นการบังคับบัญชา และการออกคำสั่ง	3.46	1.06	ปานกลาง
2	กำนันผู้ใหญ่บ้านมักจะทำการตัดสินใจด้วย ตนเองเป็นส่วนมาก ไม่ค่อยมอบหมายให้ ผู้ใต้บังคับบัญชา	3.23	1.28	ปานกลาง
3	กำนันผู้ใหญ่บ้านวางตัวในลักษณะที่ว่าเป็น เจ้านายอย่างเด่นชัด	3.13	1.03	ปานกลาง
4	กำนันผู้ใหญ่บ้านมีการใช้อำนาจสร้างบรรยากาศ ความเกรงกลัวต่อผู้ใต้บังคับบัญชาเสมอ	3.19	1.01	ปานกลาง
รวม		3.25	0.80	ปานกลาง

จากตาราง 4 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอ
บ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ภาวะผู้นำแบบเผด็จการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง
($\bar{X} = 3.25$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับปานกลาง ทุกข้อ โดยข้อที่มี
ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำที่เน้นการบังคับบัญชาและการออกคำสั่ง
($\bar{X} = 3.46$) รองลงมาคือ กำนันผู้ใหญ่บ้านมักจะทำการตัดสินใจด้วยตนเองเป็นส่วนมาก
ไม่ค่อยมอบหมายให้ผู้ใต้บังคับบัญชา ($\bar{X} = 3.23$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ กำนัน
ผู้ใหญ่บ้านวางตัวในลักษณะที่ว่าเป็นเจ้านายอย่างเด่นชัด ($\bar{X} = 3.13$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม
ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ด้านภาวะผู้นำ
แบบประชาธิปไตย รายข้อ

(n=202)

ข้อ ที่	ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	กำนันผู้ใหญ่บ้านให้ความสำคัญกับ ผู้ใต้บังคับบัญชา	4.27	0.72	มาก
2	กำนันผู้ใหญ่บ้านไม่เน้นการใช้อำนาจที่จะ ก่อให้เกิดความหวาดกลัว	3.62	1.04	มาก
3	กำนันผู้ใหญ่บ้านเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามี โอกาสแสดงความคิดเห็นและพูดคุย	4.27	0.69	มาก
4	การปฏิบัติตนของกำนันผู้ใหญ่บ้านมักเป็นไป ทำนองที่ว่าสิ่งต่าง ๆ เกี่ยวข้องกับทุกคน	3.87	0.76	มาก
	รวม	4.01	0.62	มาก

จากตาราง 5 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอ
บ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = 4.01$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยข้อที่มี
ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กำนันผู้ใหญ่บ้านเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีโอกาสแสดง
ความคิดเห็นและพูดคุย ($\bar{X} = 4.27$) รองลงมาคือ กำนันผู้ใหญ่บ้านให้ความสำคัญกับ
ผู้ใต้บังคับบัญชา ($\bar{X} = 4.27$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ กำนันผู้ใหญ่บ้านไม่เน้นการใช้
อำนาจที่จะก่อให้เกิดความหวาดกลัว ($\bar{X} = 3.62$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม
ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ด้านภาวะผู้นำ
แบบเสรีนิยม รายข้อ

(n=202)

ข้อ ที่	ภาวะผู้นำแบบเสรีนิยม	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	กำนันผู้ใหญ่บ้านมีการปล่อยให้ผู้อยู่ใต้บังคับ บัญชามีอิสระเสรีเต็มที่	2.38	1.51	น้อย
2	กำนันผู้ใหญ่บ้านปล่อยให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา อำนาจกระทำการใด ๆ ตามใจชอบได้	2.76	1.35	ปานกลาง
3	กำนันผู้ใหญ่บ้านมอบหมายปัญหาต่าง ๆ ให้ ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาตัดสินใจอย่างเต็มที่	1.92	1.26	น้อย
4	ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาอาจได้รับสิทธิในการจัดทำ แผนงานต่าง ๆ ได้ตามใจชอบ	1.94	1.30	น้อย
	รวม	2.25	1.08	น้อย

จากตาราง 6 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอ
บ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ภาวะผู้นำแบบเสรีนิยม โดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.25$)
เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กำนันผู้ใหญ่บ้านปล่อยให้ผู้อยู่ใต้
บังคับบัญชามีอำนาจกระทำการใด ๆ ตามใจชอบได้ ($\bar{X}=2.76$) มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับ
ปานกลาง รองลงมาคือ กำนันผู้ใหญ่บ้านมีการปล่อยให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีอิสระเสรีเต็มที่
($\bar{X}=2.38$) มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ กำนัน
ผู้ใหญ่บ้านมอบหมายปัญหาต่าง ๆ ให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาตัดสินใจอย่างเต็มที่ ($\bar{X}=1.92$)
มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับน้อย

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

ผลการวิเคราะห์การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขต
อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี รายละเอียดดังตาราง 7-15

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่
ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

(n=202)

ด้าน ที่	การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	ด้านการใช้อำนาจหน้าที่ปกครองราษฎร	4.53	0.57	มากที่สุด
2	ด้านการรายงานต่อทางราชการ	4.44	0.58	มาก
3	ด้านการนำขอราชการไปประกาศแก่ราษฎร	4.65	0.52	มากที่สุด
4	ด้านการจัดทำทะเบียน	4.28	0.58	มาก
5	ด้านกิจการสาธารณประโยชน์	4.54	0.56	มากที่สุด
6	ด้านการป้องกันโรคติดต่อ	4.40	0.60	มาก
7	ด้านการจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย	4.22	0.65	มาก
8	ด้านที่เกี่ยวข้องด้วยความอาญา	4.34	0.63	มาก
	รวม	4.41	0.47	มาก

จากตาราง 7 พบว่า การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านใน
เขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.41) เมื่อพิจารณา
รายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการนำขอราชการไปประกาศแก่ราษฎร
(\bar{X} =4.65) มีการปฏิบัติงานในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านกิจการสาธารณประโยชน์
(\bar{X} =4.54) มีการปฏิบัติงานในระดับมากที่สุด ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการ
จัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย (\bar{X} =4.22) มีการปฏิบัติงานในระดับมาก

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ด้านการใช้อำนาจหน้าที่ปกครองราษฎร รายข้อ

(n=202)

ข้อที่	ด้านการใช้อำนาจหน้าที่ปกครองราษฎร	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	กำนันผู้ใหญ่บ้านประสานหรืออำนวยความสะดวกแก่ ราษฎรในหมู่บ้านในการติดต่อ หรือรับบริการกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ	4.68	0.62	มากที่สุด
2	กำนันผู้ใหญ่บ้านอำนวยความสะดวกและดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยให้แก่ราษฎรในหมู่บ้าน	4.48	0.71	มาก
3	กำนันผู้ใหญ่บ้านสร้างความสมานฉันท์และความสามัคคี ให้เกิดขึ้นในหมู่บ้านรวมทั้งส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีในท้องถิ่น	4.54	0.65	มากที่สุด
4	กำนันผู้ใหญ่บ้านให้การสนับสนุน ส่งเสริม และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ หรือการให้บริการส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ	4.46	0.71	มาก
5	กำนันผู้ใหญ่บ้านควบคุมดูแลราษฎรในหมู่บ้านให้ปฏิบัติ ให้เป็นไปตามกฎหมายหรือระเบียบ แบบแผนของทางราชการ โดยกระทำตน ให้เป็นตัวอย่างแก่ราษฎรตามที่ทางราชการ ได้แนะนำ	4.51	0.66	มากที่สุด
6	กำนันผู้ใหญ่บ้านรับฟังปัญหาและความเดือดร้อนทุกข์สุขและความต้องการที่จำเป็น ของราษฎรในหมู่บ้าน แจ้งต่อส่วนราชการของรัฐ หรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การแก้ไข หรือช่วยเหลือ	4.51	0.71	มากที่สุด
ภาพรวม		4.53	0.57	มากที่สุด

จากตาราง 8 พบว่า การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ด้านการใช้อำนาจหน้าที่ปกครองราษฎร โดย ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กำนันผู้ใหญ่บ้านประสานหรืออำนวยความสะดวกแก่ ราษฎรในหมู่บ้านในการ ติดต่อ หรือรับบริการกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ ($\bar{X} = 4.68$) มีการปฏิบัติงาน ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ กำนันผู้ใหญ่บ้านสร้างความสามัคคีและความสามัคคี ให้เกิดขึ้นในหมู่บ้านรวมทั้งส่งเสริม วัฒนธรรมและประเพณีในท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.54$) มีการ ปฏิบัติงานในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ กำนันผู้ใหญ่บ้านให้การ สนับสนุน ส่งเสริม และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ หรือการให้บริการ ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ ($\bar{X} = 4.46$) มีการปฏิบัติงานในระดับมาก

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ด้านการรายงาน ต่อทางราชการ รายข้อ

(n=202)

ข้อที่	ด้านการรายงานต่อทางราชการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	กำนันผู้ใหญ่บ้านรายงานเหตุทุกซอเรียนของราษฎร หรือการแปลกประหลาดที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน/ ตำบลต่อกำนัน และนายอำเภอ	4.34	0.69	มาก
2	กำนันผู้ใหญ่บ้านรายงานเหตุการณ์ไม่ปกติในพื้นที่ ของผู้ใหญ่บ้านต่อกำนัน และนายอำเภอ	4.38	0.72	มาก
3	กำนันผู้ใหญ่บ้านจัดประชุมระหว่างกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล เพื่อตรวจสอบ รายงาน ประจำ และรายงานต่อกรมการอำเภอ	4.48	0.64	มาก
4	กำนันผู้ใหญ่บ้านรายงานเรื่องเร่งด่วนหรือเรื่องที่ ราษฎรส่วนมากได้รับความเดือดร้อน จะต้อง รายงานทันที	4.56	0.72	มากที่สุด
ภาพรวม		4.44	0.58	มาก

จากตาราง 9 พบว่า การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ด้านการรายงานต่อทางราชการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.54$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กำนันผู้ใหญ่บ้านรายงานเรื่องเร่งด่วนหรือเรื่องที่ ราษฎรส่วนมากได้รับความเดือดร้อน จะต้องรายงานทันที ($\bar{X} = 4.56$) มีการปฏิบัติงานในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ กำนันผู้ใหญ่บ้านจัดประชุมระหว่างกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล เพื่อตรวจสอบ รายงาน ประจำ และรายงานต่อกรมการอำเภอ ($\bar{X} = 4.48$) มีการปฏิบัติงานในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ กำนันผู้ใหญ่บ้านรายงานเหตุทุกข์ร้อนของราษฎร หรือ การแปลกประหลาดที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน/ ตำบลต่อกำนัน และนายอำเภอ ($\bar{X} = 4.34$) มีการปฏิบัติงานในระดับมาก

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ด้านการนำข้อราชการไปประกาศแก่ราษฎร รายข้อ

(n=202)

ข้อที่	ด้านการนำข้อราชการไปประกาศแก่ราษฎร	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	กำนันผู้ใหญ่บ้านจัดประชุมราษฎรและคณะกรรมการ หมู่บ้าน เดือนละ 1 ครั้ง เป็นอย่างน้อย เพื่อชี้แจงข่าวสารราชการแก่ราษฎร	4.75	0.59	มากที่สุด
2	กำนันผู้ใหญ่บ้านใช้เสียงตามสายในการแจ้งข่าวสารราชการ ในหมู่บ้านให้ราษฎรรับทราบ	4.59	0.67	มากที่สุด
3	กำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นตัวกลางระหว่างราชการกับประชาชนในการนำข้อมูลข่าวสารที่ได้รับแจ้งจากราชการไปประกาศให้ราษฎรรับทราบ	4.62	0.55	มากที่สุด
ภาพรวม		4.65	0.52	มากที่สุด

จากตาราง 10 พบว่า การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ด้านการนำข้อราชการไปประกาศแก่ราษฎร

โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.65$) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า มีการปฏิบัติงานในระดับมากที่สุด ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กำหนดผู้ใหญ่บ้านจัดประชุมราษฎรและคณะกรรมการ หมู่บ้าน เดือนละ 1 ครั้ง เป็นอย่างน้อย เพื่อชี้แจงข่าวสารราชการแก่ราษฎร ($\bar{X}=4.74$) รองลงมาคือ กำหนดผู้ใหญ่บ้านเป็นตัวกลางระหว่างราชการกับประชาชนในการนำข้อมูลข่าวสารที่ได้รับแจ้งจากราชการไปประกาศให้ราษฎรรับทราบ ($\bar{X}=4.62$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ กำหนดผู้ใหญ่บ้านใช้เสียงตามสายในการแจ้งข่าวสารราชการ ในหมู่บ้านให้ราษฎรรับทราบ ($\bar{X}=4.59$)

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ด้านการจัดทำทะเบียน รายชื่อ

(n=202)

ข้อที่	ด้านการจัดทำทะเบียน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	กำหนดผู้ใหญ่บ้านเป็นนายทะเบียนผู้รับแจ้งเกิด แจ้งตาย และย้ายที่อยู่	4.35	0.85	มาก
2	กำหนดผู้ใหญ่บ้านสร้างความรู้ ความเข้าใจในข้อราชการ กฎหมาย ระเบียบแบบแผน แก่ราษฎร	4.43	0.68	มาก
3	กำหนดผู้ใหญ่บ้านแจ้งให้ผู้มีอายุถึงเกณฑ์ที่จะต้องขึ้นบัญชีทหารกองเกิน ไปขึ้นบัญชีทหารกองเกิน	4.55	0.71	มากที่สุด
4	กำหนดผู้ใหญ่บ้านแจ้งให้ผู้มีอายุครบ 7 ปีบริบูรณ์ ไปยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชน	4.52	0.72	มากที่สุด
5	กำหนดผู้ใหญ่บ้านสำรวจและจัดทำบัญชีสัตว์พาหนะที่ยังไม่ได้ทำตัวรูปพรรณสัตว์พาหนะ	3.84	0.90	มาก
6	กำหนดผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้รับรองเกี่ยวกับความประพฤติ และหลักฐานของผู้มีและใช้อาวุธปืน	3.98	0.92	มาก
ภาพรวม		4.28	0.58	มาก

จากตาราง 11 พบว่า การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ด้านการจัดทำทะเบียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กำนันผู้ใหญ่บ้านแจ้งให้ผู้มีอายุถึงเกณฑ์ที่จะต้องขึ้นบัญชีทหารกองเกิน ไปขึ้นบัญชีทหารกองเกิน ($\bar{X} = 4.55$) มีการปฏิบัติงานในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ กำนันผู้ใหญ่บ้านแจ้งให้ผู้มีอายุครบ 7 ปี บริบูรณ์ ไปยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชน ($\bar{X} = 4.52$) มีการปฏิบัติงานในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ กำนันผู้ใหญ่บ้านสำรวจและจัดทำบัญชีสัตว์พาหนะที่ยังไม่ได้ทำตัวรูปพรรณสัตว์พาหนะ ($\bar{X} = 3.84$) มีการปฏิบัติงานในระดับมาก

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ด้านกิจการสาธารณประโยชน์ รายข้อ

(n=202)

ข้อที่	ด้านกิจการสาธารณประโยชน์	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	กำนันผู้ใหญ่บ้านรวมกิจกรรมพัฒนาสถานที่สำคัญในหมู่บ้าน เช่น วัด โรงเรียน	4.74	0.50	มากที่สุด
2	กำนันผู้ใหญ่บ้าน ขอความร่วมมือราษฎร ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการร่วมงาน พิธี หรืองานประเพณีต่าง ๆ เวลาปฏิบัติงานนักชกตฤกษ์ประจำปี หรือประชุมชนเป็นการใหญ่	4.43	0.75	มาก
3	กำนันผู้ใหญ่บ้าน ช่วยติดตาม หรือช่วยอย่างอื่น โดยเต็มกำลัง ถ้าเกิดเหตุร้ายในหมู่บ้าน/ ตำบล เช่น ไฟไหม้ เหตุชิงทรัพย์ อุทกภัย	4.46	0.67	มาก
4	กำนันผู้ใหญ่บ้านให้ความร่วมมือและช่วยเหลือ นายอำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการดูแลรักษาสิ่งซึ่งเป็นสาธารณ ประโยชน์อื่น ๆ	4.56	.683	มากที่สุด
ภาพรวม		4.54	0.56	มากที่สุด

จากตาราง 12 พบว่า การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ด้านกิจการสาธารณประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กำนันผู้ใหญ่บ้านร่วมกิจกรรมพัฒนาสถานที่สำคัญ ในหมู่บ้าน เช่น วัด โรงเรียน ($\bar{X} = 4.74$) มีการปฏิบัติงานในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ กำนันผู้ใหญ่บ้านให้ความร่วมมือและช่วยเหลือนายอำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการดูแลรักษาสิ่งซึ่งเป็นสาธารณประโยชน์อื่น ๆ ($\bar{X} = 4.56$) มีการปฏิบัติงานในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ กำนันผู้ใหญ่บ้าน ขอความร่วมมือราษฎร ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการร่วมงานพิธี หรืองานประเพณีต่าง ๆ เวลามีนักชัตถุภษประจำปี หรือประชุมชนเป็นการใหญ่ ($\bar{X} = 4.43$) มีการปฏิบัติงานในระดับมาก

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ด้านการป้องกันโรคติดต่อ รายข้อ

(n=202)

ข้อที่	ด้านการป้องกันโรคติดต่อ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	กำนันผู้ใหญ่บ้านให้การชี้แจงและทำความเข้าใจแก่ราษฎร ในการหามาตรการ ป้องกันโรคต่าง ๆ	4.48	0.74	มาก
2	กำนันผู้ใหญ่บ้านคอยสังเกตและตรวจสอบความเจ็บป่วย ของราษฎรที่ผิดปกติ เช่น โรค อหิวาตกโรค ไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่	4.26	0.81	มาก
3	ถ้ามีโรคติดต่อร้ายแรงเกิดขึ้น กำนันผู้ใหญ่บ้านแจ้งให้กรรมการอำเภอทราบทันที	4.44	0.67	มาก
4	กำนันผู้ใหญ่บ้านประสานกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล, อสม. ในการจัดหาฉีดวัคซีน ป้องกันโรคติดต่อต่าง ๆ	4.49	0.71	มาก
5	กำนันผู้ใหญ่บ้านจัดประชุมแพทย์ประจำตำบล และผู้นำในหมู่บ้านเพื่อหาแนวทาง ป้องกันโรคภัยต่าง ๆ	4.34	0.78	มาก
ภาพรวม		4.40	0.60	มาก

จากตาราง 13 พบว่า การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ด้านการป้องกันโรคติดต่อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติงานในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กำนันผู้ใหญ่บ้านประสานกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล, อสม. ในการจัดหาฉีดวัคซีน ป้องกันโรคติดต่อต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.49$) รองลงมาคือ กำนันผู้ใหญ่บ้านให้การชี้แจงและทำความเข้าใจแก่ราษฎร ในการหามาตรการ ป้องกันโรคต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.48$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ กำนันผู้ใหญ่บ้านคอยสังเกตและตรวจสอบความเจ็บป่วย ของราษฎรที่ผิดปกติ เช่น โรคอหิวาตกโรค ไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ($\bar{X} = 4.26$)

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ด้านการจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย รายข้อ

(n=202)

ข้อที่	ด้านการจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	กำนันผู้ใหญ่บ้านประสานงานกับแพทย์ประจำตำบล ในเรื่องสุขลักษณะของหมู่บ้าน	4.30	0.77	มาก
2	กำนันผู้ใหญ่บ้านจัดความเป็นระเบียบเรียบร้อยของหมู่บ้านให้ถูกสุขลักษณะ	4.26	0.78	มาก
3	กำนันผู้ใหญ่บ้านขอความร่วมมือราษฎรในการจัดระเบียบหมู่บ้านให้เรียบร้อย	4.38	0.65	มาก
4	กำนันผู้ใหญ่บ้านจัดคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำในหมู่บ้าน/ ตำบล ในการร่วมกันจัดระเบียบหมู่บ้าน/ตำบลให้เรียบร้อย	4.17	0.68	มาก
5	กำนันผู้ใหญ่บ้านการแจ้งให้เจ้าบ้านดำเนินการดูแลให้เรียบร้อย หากผู้ใดทิ้งบ้านเรือนให้ชำรุดรุงรังหรือปล่อยให้โลโครกโสมมซึ่งอาจจะเป็น อันตรายแก่ผู้อื่นที่อยู่ในท้องถิ่นนั้น	3.97	0.88	มาก
ภาพรวม		4.22	0.65	มาก

จากตาราง 14 พบว่า การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ด้านการจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติงานในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กำนันผู้ใหญ่บ้านขอความร่วมมือราษฎรในการจัดระเบียบหมู่บ้านให้เรียบร้อย ($\bar{X} = 4.38$) รองลงมาคือ กำนันผู้ใหญ่บ้านประสานงานกับแพทย์ประจำตำบล ในเรื่องสุขลักษณะของหมู่บ้าน ($\bar{X} = 4.30$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ กำนันผู้ใหญ่บ้านการแจ้งให้เจ้าบ้านดำเนินการดูแล ให้เรียบร้อย หากผู้ใดทิ้ง

บ้านเรือนให้ชำรุดทรุดรั้ง หรือปล่อยให้โสโครกโสสมซึ่งอาจจะเป็น อันตรายแก่ผู้อื่นที่อยู่ใน
ท้องถิ่นนั้น ($\bar{X} = 3.97$)

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่
ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ด้านที่เกี่ยวข้องด้วย
ความอาญา รายข้อ

(n=202)

ข้อที่	ด้านที่เกี่ยวข้องกับความอาญา	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	กำนันผู้ใหญ่บ้านดำเนินการสืบสวนคดีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่	4.18	0.72	มาก
2	กำนันผู้ใหญ่บ้านดำเนินการประนีประนอมข้อ พิพาทที่เกิดขึ้นในพื้นที่	4.54	0.75	มากที่สุด
3	กำนันผู้ใหญ่บ้านดำเนินการจับกุมผู้สงสัย หรือ กระทำผิดกฎหมาย ที่มีหมายจับหรือกระทำผิดซึ่ง หน้าส่งต่อแก่ทางราชการ	4.15	0.82	มาก
4	กำนันผู้ใหญ่บ้านแจ้งข่าวสารคดีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นใน พื้นที่ของตน และพื้นที่ใกล้เคียงแก่ทางราชการ	4.35	0.71	มาก
5	กำนันผู้ใหญ่บ้านดำเนินการจับของกลางหรือ สิ่งของต้องสงสัยส่งต่อแก่ทางราชการ	4.18	0.87	มาก
6	กำนันผู้ใหญ่บ้านอำนวยความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่ ในการตรวจค้นและจับผู้ต้องสงสัยในพื้นที่	4.50	0.71	มาก
7	กำนันผู้ใหญ่บ้านปฏิบัติตามกฎหมาย หรือหมายสั่ง อย่างเคร่งครัด	4.49	0.78	มาก
ภาพรวม		4.34	0.63	มาก

จากตาราง 15 พบว่า การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน
ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ด้านที่เกี่ยวข้องกับความอาญา โดยภาพรวมอยู่ในระดับ
มาก ($\bar{X} = 4.34$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กำนันผู้ใหญ่บ้าน

ดำเนินการประนีประนอมข้อพิพาทที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ($\bar{X} = 4.54$) มีการปฏิบัติงานในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ กำหนดผู้ใหญ่บ้านอำนวยความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่ในการตรวจค้น และจับผู้ต้องสงสัยในพื้นที่ ($\bar{X} = 4.50$) มีการปฏิบัติงานในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ กำหนดผู้ใหญ่บ้านดำเนินการจับกุมผู้สงสัย หรือกระทำผิดกฎหมาย ที่มีหมายจับหรือกระทำผิดซึ่งหน้าส่งต่อแก่ทางราชการ ($\bar{X} = 4.15$) มีการปฏิบัติงานในระดับมาก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี รายละเอียดดังตาราง 15-16

ในเบื้องต้นจะทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรในตัวแบบที่ใช้ในการศึกษา เพื่อป้องกันการเกิด Multicollinearity คือ การมีสหสัมพันธ์กันเองระหว่างตัวแปรอิสระ ซึ่งการที่ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันในระดับที่สูงมาก อาจส่งผลให้สมการตัวแบบที่ใช้ในการพยากรณ์ตัวแปรตามมีความคลาดเคลื่อน ดังนั้น จึงต้องตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระเพื่อให้แน่ใจว่า ตัวแปรอิสระสามารถคงอยู่ในสมการตัวแบบได้ โดยกำหนด ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์จะพิจารณาจากค่า Sig. (2-tailed) หากค่า Sig. (2-tailed) มีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่าตัวแปรสองตัวมีความสัมพันธ์กัน ในทางตรงกันข้าม หากค่า Sig. (2-tailed) มีค่ามากกว่า 0.05 แสดงว่าตัวแปรสองตัวไม่มีความสัมพันธ์กัน หลังจากนั้นจึงจะทำการวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยจะพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตามเกณฑ์ต่อไปนี้ (อนิทัย ศรีวานิช, 2552, หน้า 36)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.91-1.00 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.71-0.90 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.31-0.70 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.01-0.30 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0 แสดงว่ามีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี รายละเอียดดังตาราง 16

ตาราง 16 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขต อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

ตัวแปร	LEA ₁	LEA ₂	LEA ₃	TLEA	WOR ₁	WOR ₂	WOR ₃	WOR ₄	WOR ₅	WOR ₆	WOR ₇	WOR ₈	TWOR
Mean	3.25	4.01	2.25	3.17	4.53	4.44	4.65	4.28	4.54	4.40	4.22	4.34	4.41
LEA ₁	1	.493**	.324**	.685**	.145*	.057	.023	.068	.087	.141*	.153*	.150*	.141*
LEA ₂		1	.162*	.642**	.605**	.470**	.342**	.404**	.403**	.413**	.418**	.441**	.553**
LEA ₃			1	.772**	.353**	.100	.211**	.064	.225**	.189**	.050	.139*	.202**
TLEA				1	.062	.125*	.002	.128*	.043	.090	.177*	.132*	.130*
WOR ₁					1	.495**	.426**	.446**	.602**	.522**	.403**	.526**	.699**
WOR ₂						1	.718**	.713**	.513**	.577**	.515**	.546**	.665**
WOR ₃							1	.819**	.531**	.513**	.407**	.511**	.626**
WOR ₄								1	.452**	.531**	.462**	.473**	.642**
WOR ₅									1	.656**	.601**	.674**	.669**
WOR ₆										1	.656**	.649**	.602**
WOR ₇											1	.654**	.613**
WOR ₈												1	.684**
TWOR													1

จากตาราง 16 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของกำนันผู้ใหญ่บ้าน โดยภาพรวม (TLEA) มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน โดยภาพรวม (TWOR) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r=.130$)

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของกำนันผู้ใหญ่บ้านโดยภาพรวม (TLEA) กับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นรายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการรายงานต่อทางราชการ (WOR₂) มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = .125$)
2. ด้านการจัดทำทะเบียน (WOR₄) มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = .128$)
3. ด้านการจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย (WOR₇) มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = .177$)
4. ด้านที่เกี่ยวกับความอาญา (WOR₈) มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = .132$)

จากข้อมูลดังกล่าว พบว่า ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของกำนันผู้ใหญ่บ้าน โดยภาพรวม (TLEA) มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน โดยภาพรวม (TWOR) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r=.130$) ซึ่งไม่ส่งผลกระทบต่อรุนแรงในการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) อิทธิพลของภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี แสดงรายละเอียดดังตาราง 17

ตาราง 17 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของอิทธิพลของภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม
ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอ
บ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

ตัวแปร	B	Std.error	(β)	t	P-value
(Constant)	2.897	.174		16.687	.000
ภาวะผู้นำแบบเผด็จการ	.050	.039	.085	1.278	.203
ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย	.487	.048	.639	10.088	.000***
ภาวะผู้นำแบบเสรีนิยม	.123	.026	.278	4.763	.000***

$R^2 = .398$, $R^{2Adj} = .389$, $F = 43.574$, $Sig = .000^{**}$

จากตาราง 17 พบว่าภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอ
บ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ด้านภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย (ค่าเบต้า=.639) และด้านภาวะ
ผู้นำแบบเสรีนิยม (ค่าเบต้า=.278) มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน
ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00
โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ = .398 ส่วนภาวะผู้นำแบบเผด็จการ ไม่มีอิทธิพลต่อการ
ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี
ซึ่งภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย และภาวะผู้นำแบบเสรีนิยม สามารถร่วมกันทำนายการ
ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี
ได้ร้อยละ 38.90 ส่วนที่เหลือร้อยละ 61.10 เกิดจากอิทธิพลของตัวแปรอื่น ๆ

**ตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการ
พัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง
จังหวัดอุดรธานี**

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานตาม
บทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี รายละเอียด
ดังตาราง 18

ตาราง 18 จำนวนและร้อยละของประชากรกลุ่มตัวอย่าง ที่ตอบแบบสอบถามปลายเปิด

(n = 202)

ผู้ตอบ / ไม่ตอบแบบสอบถามปลายเปิด	จำนวนคน (n = 202)	ร้อยละ
- ตอบแบบสอบถามปลายเปิด	136	67.33
- ไม่ตอบแบบสอบถามปลายเปิด	66	32.67
รวม	202	100

จากตาราง 18 พบว่า ในจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 202 คน
มีผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิด การแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอเกี่ยวกับแนวทาง
ในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง
จังหวัดอุดรธานี จากแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 67.33
ส่วนที่เหลือจำนวน 66 คน เป็นผู้ที่ไม่ตอบแบบสอบถามปลายเปิด คิดเป็นร้อยละ 32.67

การแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการ
ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี
สามารถสรุปเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. หน่วยงานต้นสังกัด ควรสนับสนุนวัสดุและอุปกรณ์สำหรับการ
ติดต่อสื่อสารและประชาสัมพันธ์ เพื่อให้การติดต่อสื่อสารกับทางราชการเป็นไปด้วยความ
รวดเร็ว รวมทั้งเพื่อประโยชน์ในการแจ้งหรือประกาศข่าวสารให้ประชาชนในหมู่บ้านได้รับ
ทราบโดยทั่วถึงกัน

2. กรมการปกครอง และที่ทำการปกครองอำเภอ ควรพิจารณาเงินค่าตอบแทนตำแหน่ง เบี้ยเลี้ยงและเพิ่มสวัสดิการต่าง ๆ หรือค่าตอบแทนพิเศษในพื้นที่เสี่ยงภัย ให้กับผู้ใหญ่บ้านอย่างเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน

3. กรมการปกครอง และที่ทำการปกครองอำเภอ ควรทำการฝึกอบรมให้ความรู้แก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เกี่ยวกับงานในหน้าที่ตามกฎหมาย เพื่อให้กำนันผู้ใหญ่บ้านนำความรู้ที่ได้รับ ไปทำการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้ ให้คำปรึกษาหารือเกี่ยวกับกฎหมาย เบื้องต้นแก่ราษฎร

4. กรมการปกครอง และที่ทำการปกครองอำเภอควรจัดให้มีการให้ความรู้ให้คำแนะนำ เพื่อยกระดับความคิดและปรับเปลี่ยนทัศนคติแก่ประชาชนในหมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและให้ความร่วมมือในการพัฒนาหมู่บ้าน

5. กรมการปกครอง และที่ทำการปกครองอำเภอ ควรจะมีการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ตลอดจนความชำนาญในบทบาทหน้าที่ของตนอง โดยทำอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อให้ทัน ต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

6. กรมการปกครอง และที่ทำการปกครองอำเภอ ควรจะเน้นย้ำเรื่องความเป็นกลางทางการเมืองของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กำหนดให้มีมาตรการที่ชัดเจนในการวางตนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

7. กรมการปกครอง และที่ทำการปกครองอำเภอ ควรจะเน้นย้ำเรื่องวินัยของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และเอาจริงเอาจังในการดำเนินการทางวินัย เพื่อสร้างความชอบธรรมให้เกิดขึ้น

การศึกษาแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

ผลการหาแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี จากการระดมความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 ท่าน ที่พิจารณาเสนอแนะและแสดงความคิดเห็น สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. แนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ด้านการจัดทำทะเบียน

กรมการปกครอง และที่ทำการปกครองอำเภอ ควรจะมีการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการจัดทำทะเบียนอย่างต่อเนื่อง โดยการจัดฝึกอบรม เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ตลอดจนความชำนาญในบทบาทหน้าที่ของตนเอง โดยทำอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการจัดทำบัญชีสำมะโนครัวในหมู่บ้านและคอยแก้ไข บัญชีนั้นให้ถูกต้องเสมอ ถ้ามีบุคคลแปลกหน้าออกสำมะโนหมู่บ้านนั้นเข้ามาอาศัย เป็นหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านจะต้องสอบถามให้กำนันดูแลคนเดินทาง ซึ่งไม่มีเหตุควรสงสัยว่าจะเป็นผู้ร้าย ให้ได้มีที่พักอาศัยตามสมควร ถ้าผู้เดินทางด้วยราชการจะต้องมีคนนำทาง กำนันและผู้ใหญ่บ้าน ต้องรักษาบัญชีและคอยแก้ไขเพิ่มเติม ผู้ใหญ่บ้านควรนำคนแปลกหน้าออกจากสำมะโนครัวตำบล มาส่งกำนันตามความในมาตรา 27 ข้อ 6 ให้ผู้ใหญ่บ้านปรึกษาหารือกับกำนันหรือไล่ออกจาก ตำบลนั้นก็ได้ ในการสำรวจและจดทะเบียนบัญชีต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในราชการ เป็นต้น

2. แนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ด้านการป้องกันโรคติดต่อ

กรมการปกครอง และที่ทำการปกครองอำเภอ ควรจะมีการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการป้องกันโรคติดต่อ โดยการจัดฝึกอบรม เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ตลอดจนความชำนาญในบทบาทหน้าที่ของตนเอง โดยทำอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการให้กำนันผู้ใหญ่บ้านให้การชี้แจงและทำความเข้าใจแก่ราษฎร ในการหามาตรการ ป้องกันโรคต่าง ๆ กำนันผู้ใหญ่บ้านคอยสังเกตและตรวจสอบความเจ็บป่วย ของราษฎรที่ผิดปกติ เช่น โรคคอหอยคุดโรค ไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ถ้ามีโรคติดต่อร้ายแรงเกิดขึ้น กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องแจ้งให้กรมการอำเภอทราบทันทีกำนันผู้ใหญ่บ้านประสานกับโรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพตำบล, อสม. ในการจัดหาฉีดวัคซีนป้องกันโรคติดต่อต่าง ๆ กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องจัดประชุมแพทย์ประจำตำบล และผู้นำในหมู่บ้านเพื่อหาแนวทาง ป้องกันโรคภัยต่าง ๆ

3. แนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ด้านการจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบ เรียบร้อย

กรมการปกครอง และที่ทำการปกครองอำเภอ ควรจะมีการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย โดยการจัดฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ตลอดจนความชำนาญในบทบาทหน้าที่ของตนเอง โดยทำอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการให้กำนันผู้ใหญ่บ้านจัดความเป็นระเบียบเรียบร้อยของหมู่บ้านให้ถูกสุขลักษณะ กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องประสานงานกับแพทย์ประจำตำบล ในเรื่องสุขลักษณะของหมู่บ้าน กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องขอความร่วมมือราษฎรในการจัดระเบียบหมู่บ้านให้เรียบร้อย กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องจัดคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำในหมู่บ้าน/ ตำบล ในการร่วมกันจัดระเบียบหมู่บ้าน/ตำบลให้เรียบร้อย กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องมีการแจ้งให้เจ้าบ้าน

ดำเนินการดูแล ให้เรียบร้อย หากผู้ใดทิ้งบ้านเรือนให้ชำรุดรุงรัง หรือปล่อยให้โลโครกโสมม ซึ่งอาจจะเป็น อันตรายแก่ผู้อื่นที่อยู่ในท้องถิ่นนั้น เป็นต้น

4. แนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ด้านที่เกี่ยวข้องด้วยความอาญา

กรมการปกครอง และที่ทำการปกครองอำเภอ ควรจะมีการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านที่เกี่ยวข้องด้วยความอาญา โดยการ จัดฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ตลอดจนความชำนาญในบทบาทหน้าที่ของตนเอง โดยทำอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ไม่ว่าจะ เป็นการให้ การฝึกอบรมให้กำนันผู้ใหญ่บ้านมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการ ดำเนินการสืบสวนคดีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ดำเนินการประนีประนอมข้อพิพาทที่เกิดขึ้น ในพื้นที่ ดำเนินการจับกุมผู้สงสัย หรือกระทำความผิดกฎหมาย ที่มีหมายจับหรือกระทำความผิดซึ่ง หน้าส่งต่อแก่ทางราชการ ดำเนินการจับของกลางหรือสิ่งของต้องสงสัยส่งต่อแก่ทาง ราชการ กำนันผู้ใหญ่บ้านแจ้งข่าวสารคดีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ของตน และพื้นที่ใกล้เคียง แก่ทางราชการต้องอำนวยความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่ในการตรวจค้นและจับผู้ต้องสงสัยใน พื้นที่ และปฏิบัติตามกฎหมาย หรือหมายสั่งอย่างเคร่งครัด

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ได้ผลสรุป ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี มีจำนวน 202 คน ส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 88.12 มีอายุระหว่าง 50-60 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.40 มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา/ปวช. มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.92 มีตำแหน่งเป็นผู้ใหญ่บ้าน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63.37 และอาศัยอยู่ในตำบลบ้านดุง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 10.89

2. ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.17$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.01$) มีภาวะผู้นำในระดับมาก รองลงมาคือ ภาวะผู้นำแบบเผด็จการ ($\bar{X} = 3.25$) มีภาวะผู้นำในระดับปานกลาง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ภาวะผู้นำแบบเสรีนิยม ($\bar{X} = 2.25$) มีภาวะผู้นำในระดับน้อย

2.1 ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ภาวะผู้นำแบบเผด็จการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.25$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับปานกลาง ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำที่เน้นการบังคับบัญชาและการออกคำสั่ง ($\bar{X} = 3.46$) รองลงมาคือ กำนันผู้ใหญ่บ้านมักจะทำการตัดสินใจด้วยตนเองเป็นส่วนมาก

ไม่ค่อยมอบหมายให้ผู้ใต้บังคับบัญชา ($\bar{X} = 3.23$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ กำหนดผู้ใหญ่บ้านวางตัวในลักษณะที่ว่าเป็นเจ้านายอย่างเด่นชัด ($\bar{X} = 3.13$)

2.2 ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กำหนดผู้ใหญ่บ้านเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีโอกาสแสดงความคิดเห็นและพูดคุย ($\bar{X} = 4.27$) รองลงมาคือ กำหนดผู้ใหญ่บ้านให้ความสำคัญกับผู้ใต้บังคับบัญชา ($\bar{X} = 4.27$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ กำหนดผู้ใหญ่บ้านไม่เน้นการใช้อำนาจที่จะก่อให้เกิดความหวาดกลัว ($\bar{X} = 3.62$)

2.3 ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ภาวะผู้นำแบบเสรีนิยม โดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.25$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กำหนดผู้ใหญ่บ้านตัดสินใจไม่เด็ดขาดไม่เต็มใจที่จะเลือกอยู่ฝ่ายไหน ปล่อยให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำตามใจชอบ ($\bar{X} = 2.76$) มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ กำหนดผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ไม่มีความพยายามขาดความรับผิดชอบในการทำงาน ผู้ใต้บังคับบัญชามีอิสระเต็มที่ ($\bar{X} = 2.38$) มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ กำหนดผู้ใหญ่บ้านไม่มีส่วนร่วมกับงานมากนักเมื่องานหนักมักจะไม่ว่าง มอบหมายปัญหาให้ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเต็มที่ ($\bar{X} = 1.92$) มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับน้อย

3. การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการนำข้อราชการไปประกาศแก่ราษฎร ($\bar{X} = 4.65$) มีการปฏิบัติงานในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านกิจการสาธารณประโยชน์ ($\bar{X} = 4.54$) มีการปฏิบัติงานในระดับมากที่สุด ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ($\bar{X} = 4.22$) มีการปฏิบัติงานในระดับมาก

4. ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ด้านภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย ($\beta = .639$) และด้านภาวะผู้นำแบบเสรีนิยม ($\beta = .278$) มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ = .398 ส่วนภาวะผู้นำแบบเผด็จการ ไม่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาท

หน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ซึ่งภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย และภาวะผู้นำแบบเสรีนิยม สามารถร่วมกันทำนวยการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ได้ร้อยละ 38.90 ส่วนที่เหลือร้อยละ 61.10 เกิดจากอิทธิพลของตัวแปรอื่น ๆ

5. แนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ได้แก่ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และที่ทำการปกครองอำเภอ ควรจะมีการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน โดยการจัดฝึกอบรม ให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และควรจัดสรรทรัพยากร เพื่อสนับสนุน การปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ให้เพียงพอ ควรให้ความสำคัญกับการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เพื่อยกระดับการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ควรพิจารณาเงินค่าตอบแทนตำแหน่ง และเพิ่มสวัสดิการต่าง ๆ ให้กับผู้ใหญ่บ้านอย่างเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน และควรจัดให้มีการฝึกอบรมการให้ความรู้ให้คำแนะนำ เพื่อยกระดับความคิด และปรับเปลี่ยนทัศนคติแก่ประชาชนในหมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและให้ความร่วมมือกับกำนันผู้ใหญ่บ้านในการพัฒนาหมู่บ้าน

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.17$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.01$) มีภาวะผู้นำในระดับมาก ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่ากำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ส่วนใหญ่มีการพัฒนาภาวะผู้นำของตนเองอยู่เสมอ โดยเฉพาะผู้นำแบบประชาธิปไตย ซึ่งจะให้ความสำคัญกับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามากกว่า และจะไม่เน้นถึงการใช้อำนาจหน้าที่ หรือก่อให้เกิดความเกรงกลัวในตัวผู้บังคับบัญชา หากแต่จะเปิดโอกาสให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีโอกาสแสดงความคิดเห็น และพูดคุยด้วย ในการปฏิบัติงานบริหารของผู้นำชนิดนี้มักจะเป็นไปในทำนองที่ว่าสิ่งต่าง ๆ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทุกคน ดังนั้น การแก้ไขปัญหานั้น จึงมักให้โอกาสทุกฝ่ายเข้ามาร่วมพิจารณา ซึ่งอาจจะกระทำโดยมีการประชุมหรือจัดตั้งคณะกรรมการ เป็นต้น

ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวม ด้านที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ ภาวะผู้นำแบบเผด็จการ ($\bar{X} = 3.25$) มีภาวะผู้นำในระดับปานกลาง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ภาวะผู้นำแบบเสรีนิยม ($\bar{X} = 2.25$) มีภาวะผู้นำในระดับน้อย ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่ากำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ส่วนใหญ่ไม่ได้ได้ลักษณะภาวะผู้นำทั้ง 2 ลักษณะ ซึ่งภาวะผู้นำแบบเผด็จการจะเป็นผู้นำที่เน้นถึงการบังคับบัญชาและการออกคำสั่ง (Commanding and order giving) เป็นสำคัญ ผู้นำชนิดนี้มักจะทำการตัดสินใจด้วยตนเองเป็นส่วนมาก และจะไม่ค่อยมอบหมายอำนาจหน้าที่ให้แก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามากนัก สถานภาพของผู้นำชนิดนี้จะเป็นไปในลักษณะที่ว่าเป็นเจ้านาย (boss) อย่างเด่นชัดในการบังคับบัญชาหรือควบคุมงานของผู้นำชนิดนี้ ผู้นำดังกล่าวจะกระทำโดยมีการใช้อำนาจเป็นอย่างมากและจะสร้างบรรยากาศของความเกรงกลัวต่อผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาเสมอ ทั้งนี้เพราะผู้นำนิยมใช้การให้รางวัลและลงโทษ ส่วนผู้นำแบบตามสบาย/เสรีนิยม จะมีการปล่อยให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีอิสระเสรีเต็มที่ หรือปล่อยให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีอำนาจกระทำการใด ๆ ตามใจชอบได้ ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้จะถูกมอบหมายให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาตัดสินใจอย่างเต็มที่ ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาอาจจะได้รับสิทธิในการจัดทำแผนงานต่าง ๆ ได้ตามใจชอบ ซึ่งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี มักจะไม่ค่อยมีภาวะผู้นำในลักษณะดังกล่าวมากนัก เพราะถ้าหากมีภาวะผู้นำทั้ง 2 ลักษณะย่อมจะทำให้เกิดผลเสียต่อการปฏิบัติงาน การบริหารงานในหมู่บ้านชุมชนของตนเอง

ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาคริต ชาญชิตปรีชา และชาติชัย อุดมกิจมงคล (2558, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านบุคลิกภาพ รองลงมาคือ ด้านคุณลักษณะทางสังคมและการมีปฏิสัมพันธ์ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านคุณลักษณะทางการบริหาร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาติชัย อุดมกิจมงคล (2558, บทคัดย่อ) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการบริหารงาน ของผู้บริหารเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

ของผู้บริหารเทศบาล ในเขตจังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งกำนันผู้ใหญ่บ้านตำบล ก็เป็นผู้นำชุมชนในระดับที่ใกล้เคียงกับกำนันผู้ใหญ่บ้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรพงษ์ รุ่งวารินทร์ (2555, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา การพัฒนาภาวะผู้นำในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของกำนันผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับสูง เรียงตามลำดับ ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือ การเข้าสังคมได้ดี การยอมรับนับถือ การประสานงาน การมีความคิดริเริ่ม การรู้จักปรับปรุงแก้ไข และการโน้มน้าวจิตใจ

2. จากผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการนำข้อราชการไปประกาศแก่ราษฎร ($\bar{X} = 4.65$) มีการปฏิบัติงานในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านกิจการสาธารณประโยชน์ ($\bar{X} = 4.54$) มีการปฏิบัติงานในระดับมากที่สุด ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ($\bar{X} = 4.22$) มีการปฏิบัติงานในระดับมาก

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า กำนันผู้ใหญ่บ้าน ในอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 (และแก้ไขเพิ่มเติมจนถึงปัจจุบัน) รวมทั้งการปฏิบัติตามกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีภารกิจหลักที่สำคัญด้านการบริการแก่ประชาชน เช่น การให้บริการด้านงานทะเบียน งานบัตรประจำตัวประชาชน และการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยราชการ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ผู้ใหญ่บ้านมุ่งหวังให้ประชาชนในหมู่บ้านอาศัยอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข นอกจากนั้นเมื่อเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้นภายในชุมชน กำนันผู้ใหญ่บ้านได้คอยให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือในการแก้ปัญหาแก่ประชาชน อีกทั้งมีการประกาศข้อมูลข่าวสารของทางราชการให้ประชาชนได้ทราบ กำนันผู้ใหญ่บ้านได้ประชาสัมพันธ์และประสานงานกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก และถ้าประชาชนในหมู่บ้านที่ไม่ปฏิบัติตามระเบียบต้องได้มีการกำหนดบทลงโทษ เพื่อให้เกิดความสงบสุขในชุมชน รวมทั้งได้มีการจัดสถานที่รับเรื่องร้องทุกข์ เมื่อมีข้อพิพาทเกิดขึ้น นอกจากนั้นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ทำให้ระยะเวลาดำรงตำแหน่งของกำนันผู้ใหญ่บ้านยาวนานถึงอายุ 60 ปี เพื่อให้กำนัน

ผู้ใหญ่บ้านเป็นกลไกทางการปกครองสามารถตอบสนองความต้องการของรัฐ ส่งผลให้
 กำหนด ผู้ใหญ่ให้ความสำคัญต่อการตอบสนองของต้องการของรัฐมากกว่าการตอบสนอง
 ต่อความต้องการของประชาชนมีพระราชบัญญัติหลายฉบับที่ผ่านมาได้กำหนดให้กำหนด
 ผู้ใหญ่บ้านดำรงตำแหน่งถึงอายุ 60 ปี มาแล้วหลายฉบับ ในส่วนของผลดี กำหนด
 ผู้ใหญ่บ้านที่มีผลงานดีสามารถตอบสนองความต้องการของรัฐได้เป็นกลไกทางการ
 ปกครองตามที่รัฐต้องการ ปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงมาตรงไปย่อมมีผลกระทบต่อประชาชน
 หรือผู้เสียผลประโยชน์ ไม่ต้องกังวลกับการเลือกตั้งเมื่อหมดวาระลง

ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภินันท์ คำเจริญ (2559)

การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะ
 ปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน ในเขตพื้นที่อำเภออุ
 ทอง และอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัย พบว่า กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน ในเขต
 พื้นที่อำเภออุทอง และอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี มีการปฏิบัติงานตามบทบาท
 หน้าที่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการ
 ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการนำข้อราชการไปประกาศแก่
 ราษฎร มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านกิจการสาธารณประโยชน์ ด้านการใช้อำนาจหน้าที่
 ปกครอง ด้านการรายงานต่อทางราชการ ด้านการป้องกันโรคติดต่อ ด้านการจัดหมู่บ้าน
 ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ด้านการจัดทำงานทะเบียน และด้านที่เกี่ยวข้องด้วยความอาญา
 ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิภา รุ่งจรัส (2560) ได้ทำการศึกษา ความคิดเห็น
 ของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในเขตตำบลเหนือ
 เมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการ
 ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในเขตตำบลเหนือเมือง อำเภอเมือง จังหวัด
 ร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดด้าน
 เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านการปกครองและการรักษาความสงบ
 เรียบร้อย ด้านการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน ด้านการบริการ ด้านการพัฒนา
 เศรษฐกิจและการพัฒนาสังคม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐวุฒิ ฤนนอก (2555) ได้
 ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรณีศึกษา: อำเภอ
 เมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษา พบว่า (1) ระดับการปฏิบัติงานตามบทบาท
 หน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับ
 มาก ($\mu=3.96$, $\alpha=0.94$) ส่วนรายด้าน พบว่า กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน มีระดับการปฏิบัติงาน

ตามบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คือ ด้านการอำนวยความสะดวกเป็นธรรม ($\mu=4.02$, $\alpha=0.82$) รองลงมา คือ ด้านการให้บริการประชาชน ($\mu=3.96$, $\alpha=0.85$) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ ($\mu=3.94$, $\alpha=1.17$) และด้านการปกครองและการรักษาความสงบเรียบร้อย ($\mu=3.93$, $\alpha=0.95$) ตามลำดับ

3. จากผลการวิจัย พบว่าภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ด้านภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย และด้านภาวะผู้นำแบบเสรีนิยม (ค่าเบต้า=.278) มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 โดยภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย มีอิทธิพลทางบวก (ค่าเบต้า=.639) และภาวะผู้นำแบบเสรีนิยม มีอิทธิพลทางลบ (ค่าเบต้า=.278) สะท้อนว่าภาวะผู้นำของกำนันผู้ใหญ่บ้านนั้นบุคคลไม่ให้อิสระในการกระทำใด ๆ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์=.398 ส่วนภาวะผู้นำแบบเผด็จการ ไม่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ซึ่งภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย และภาวะผู้นำแบบเสรีนิยมสามารถร่วมกันทำนายการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ได้ร้อยละ 38.90 ส่วนที่เหลือร้อยละ 61.10 เกิดจากอิทธิพลของตัวแปรอื่น ๆ จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า เมื่อกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี มีภาวะผู้นำในระดับที่ดี ย่อมส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี เช่นกัน ทั้งนี้ กำนันผู้ใหญ่บ้านจะต้องมีการพัฒนาภาวะผู้นำของตนเองอยู่เสมอ ต้องมีการปรับเปลี่ยน เรียนรู้วิธีการทำงานแบบใหม่ ๆ ต้องแสดงความสามารถ “รับผิดชอบและรับชอบ” ภายในขอบเขตแห่งอำนาจหน้าที่ ต้องกล้าแสดงความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนที่ส่งผลกระทบต่อหมู่บ้าน ชุมชน โดยไม่ผลักภาระให้ผู้อื่นเป็นผู้รับผิดชอบ ทั้งต้องกระทำตนเป็นที่ปรึกษา ให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนตลอดเวลา

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าภาวะผู้นำของกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย และด้านภาวะผู้นำแบบเสรีนิยม จะส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี คือเมื่อกำนันผู้ใหญ่บ้านมีภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย และแบบเสรีนิยม ย่อมส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ กำนันผู้ใหญ่บ้านจะต้องมีการพัฒนาภาวะผู้นำของตนเองอยู่เสมอ ต้องมีการปรับเปลี่ยน เรียนรู้วิธีการทำงานแบบใหม่ ๆ กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องแสดงความสามารถ

“รับผิดชอบและรับชอบ” ภายในขอบเขตแห่งอำนาจหน้าที่ ต้องกล้าแสดงความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนที่ส่งผลกระทบต่อองค์กร โดยไม่ผลักภาระให้ผู้อื่นเป็นผู้รับผิดชอบ ทั้งต้องกระทำตนเป็นที่ปรึกษา ให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนตลอดเวลา รวมถึงการเปิดตนเองให้สามารถเข้าถึงทั้งใน และนอกสถานที่ทำงาน เพราะการที่กำนันผู้ใหญ่บ้าน ทำตนพร้อมอยู่ร่วมเคียงข้างกับผู้ตามหรือประชาชนชาวบ้าน ประชาชนชาวบ้านจะเกิดความมั่นใจและรับรู้ว่กำนันผู้ใหญ่บ้าน เป็นบุคคลที่พึ่งพาได้ หรือในกรณีชาวบ้านหรือคณะกรรมการหมู่บ้านมีปัญหาบางอย่างได้ กำนันผู้ใหญ่บ้าน ก็ควรพร้อมลงไปทำงาน รวมทั้งเข้าร่วมแก้ปัญหาเพื่อสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพและทุกคนต่างทำงานในจุดหมายเดียวกัน เมื่อเกิดปัญหาที่รับรู้ว่กำนันผู้ใหญ่บ้าน จะไม่ทอดทิ้งให้คณะกรรมการหมู่บ้านและประชาชนในหมู่บ้าน แต่คอยเป็นกำลังใจให้คณะกรรมการในหมู่บ้านและประชาชนในหมู่บ้าน ในทางกลับกันถ้าหากกำนันผู้ใหญ่บ้านมีภาวะผู้นำแบบเผด็จการย่อมจะส่งผลในทางที่ไม่ดีหรือทางที่ตรงกันข้ามอย่างแน่นอน

ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณีรัฐวดี ฤนนอก (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรณีศึกษา: อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า ระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.96$, $\alpha=0.94$) ส่วนรายด้าน พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คือ ด้านการอำนวยความสะดวกเป็นธรรม ($\mu=4.02$, $\alpha=0.82$) รองลงมา คือ ด้านการให้บริการประชาชน ($\mu=3.96$, $\alpha=0.85$) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ ($\mu=3.94$, $\alpha=1.17$) และด้านการปกครองและการรักษาความสงบเรียบร้อย ($\mu=3.93$, $\alpha=0.95$) ตามลำดับ

สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรพงษ์ รุ่งวารินทร์ (2555, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาภาวะผู้นำในการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของกำนันผู้ใหญ่บ้าน มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บงกชมาศ เอกเอี่ยม (2557, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษากำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน: บทบาทและภาวะความเป็นผู้นำ กับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อผู้นำชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ทั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านและชาวบ้านต่างเห็นว่าภาวะความเป็นผู้นำและคุณสมบัติของผู้นำ เป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดสำหรับการเป็นผู้นำชุมชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ

ชาติชัย อุดมกิจมงคล (2558, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษา ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับ ประสิทธิภาพการบริหารงาน ของผู้บริหารเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดสกลนคร ซึ่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตำบล ก็เป็นผู้นำชุมชนในระดับที่ใกล้เคียงกับกำนันผู้ใหญ่บ้าน ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารงานโดยภาพรวม ของเทศบาลตำบลในจังหวัดสกลนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r=0.737$)

3. ผลการหาแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ได้แก่ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และที่ทำการปกครองอำเภอ ควรจะมีการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน โดยการจัดฝึกอบรม ให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และควรจัดสรรทรัพยากร เพื่อสนับสนุน การปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ให้เพียงพอ ควรให้ความสำคัญกับการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เพื่อยกระดับการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ควรพิจารณาเงินค่าตอบแทนตำแหน่งและเพิ่มสวัสดิการต่าง ๆ ให้กับผู้ใหญ่บ้านอย่างเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน และควรจัดให้มีการฝึกอบรมการให้ความรู้ให้คำแนะนำ เพื่อยกระดับความคิดและปรับเปลี่ยนทัศนคติแก่ประชาชนในหมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและให้ความร่วมมือกับกำนันผู้ใหญ่บ้านในการพัฒนาหมู่บ้าน

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐวุฒิ ฤนนอก (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรณีศึกษา: อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยได้ข้อเสนอแนะการปฏิบัติงาน ตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น มีข้อเสนอแนะ ที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สรุปได้ ดังนี้ จากการศึกษาการปฏิบัติงาน ตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น พบว่า กำนันผู้ใหญ่บ้าน ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี แต่การปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เกี่ยวข้องกับระเบียบกฎหมายหลายฉบับ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในระเบียบกฎหมายต่าง ๆ ที่ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ ขาดทักษะและอุดมการณ์ และขาดภาวะผู้นำในการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะตัวแทนของประชาชนในตำบล หมู่บ้าน เพื่อให้ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรส่งเสริม

ให้ประชาชนทั่วไปที่มีความรู้ ความสามารถ สมัครเข้ามารับการเลือกตั้งเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมากขึ้น สำหรับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่อยู่ในตำแหน่งอยู่แล้ว ควรพัฒนาขีดความสามารถให้มีความรู้ในระเบียบ กฎหมายที่ใช้ในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น ควรมีการอบรมให้ความรู้เรื่องระเบียบ กฎหมายให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อย่างต่อเนื่อง ควรปลูกฝังอุดมการณ์ของนักปกครองในฐานะผู้นำหมู่บ้าน ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนในระดับตำบล หมู่บ้าน ให้มีจิตอาสาที่จะปฏิบัติหน้าที่ในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้แก่ประชาชน พร้อมกับการพัฒนาความเป็นผู้นำให้แก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่น และศรัทธาของประชาชนที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาตำบล หมู่บ้าน และสามารถ แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ

รุจิรวุฒิ ลิ้มตาล (2557, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา บทบาททางการปกครองของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านภายใต้พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ข้อเสนอแนะพบว่า รัฐบาลควรมีมาตรฐานเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และประเมินศักยภาพความรู้ความสามารถทางการปกครองเป็นประจำทุกปี กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นตัวแทนของประชาชน มาจากการเลือกตั้ง ควรมีวาระการดำรงตำแหน่งเป็นคราว ๆ ไป ไม่ควรเกินคราวละ 5 ปี การเลือกตั้ง เป็นการเปลี่ยนแปลงกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยสันติวิธีเป็นกระบวนการคัดเลือกผู้นำอีกทางเลือกหนึ่งในระบอบประชาธิปไตย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และที่ทำการปกครองอำเภอ ควรเสริมสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ด้านภาวะผู้นำ แบบเสรีนิยม โดยกำนันผู้ใหญ่บ้านควรมอบหมายปัญหาต่าง ๆ ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาช่วยดำเนินการอย่างเต็มที่ ได้รับสิทธิในการจัดทำแผนงานต่าง ๆ ได้ตามใจชอบ

1.2 กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และที่ทำการปกครองอำเภอ ควรเสริมสร้างและพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ด้านการจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย โดยการจัดฝึกรอบรมและให้ความรู้แก่กำนันผู้ใหญ่บ้าน เกี่ยวกับการจัดคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำ

ในหมู่บ้าน/ ตำบล ให้ร่วมกันจัดระเบียบหมู่บ้าน/ตำบลให้มีความเรียบร้อย ด้านการจัดทำทะเบียน โดยการจัดฝึกอบรมและให้ความรู้แก่กำนันผู้ใหญ่บ้าน เกี่ยวกับจัดทำบัญชีสัตว์พาหนะที่ยังไม่ได้ทำตัวรูปพรรณสัตว์พาหนะ และหลักฐานของผู้มีและใช้อาวุธปืน ด้านที่เกี่ยวข้องด้วยความอาญา โดยการจัดฝึกอบรมและให้ความรู้แก่กำนันผู้ใหญ่บ้าน เกี่ยวกับดำเนินการสืบสวนคดีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ การจับกุมผู้สงสัย หรือกระทำผิดกฎหมาย ที่มีหมายจับหรือกระทำผิดซึ่งหน้าส่งต่อแก่ทางราชการ และการจับของกลางหรือสิ่งของต้องสงสัยส่งต่อแก่ทางราชการ ด้านการป้องกันโรคติดต่อ โดยควรกำชับให้กำนันผู้ใหญ่บ้านมีจัดประชุมแพทย์ประจำตำบล และผู้นำในหมู่บ้านเพื่อหาแนวทาง ป้องกันโรคภัยต่าง ๆ และถ้ามีโรคติดต่อร้ายแรงเกิดขึ้น กำนันผู้ใหญ่บ้านแจ้งให้กรมการอำเภอทราบทันที

1.3 กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และที่ทำการปกครองอำเภอ ควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและธำรงรักษาภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย และภาวะผู้นำแบบเสรีนิยม เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ตามลำดับ

1.4 กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และที่ทำการปกครองอำเภอ ควรจะอบรมและให้ความรู้แก่กำนันผู้ใหญ่บ้าน เพื่อการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน อย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และควรจัดจัดสรรทรัพยากร เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ให้เพียงพอ ควรพิจารณาเงินค่าตอบแทนตำแหน่งและเพิ่มสวัสดิการต่าง ๆ ให้กับผู้ใหญ่บ้านอย่างเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน และควรจัดให้มีการฝึกอบรมการให้ความรู้ให้คำแนะนำเพื่อยกระดับความคิดและปรับเปลี่ยนทัศนคติแก่ประชาชนในหมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและให้ความร่วมมือกับกำนันผู้ใหญ่บ้านในการพัฒนาหมู่บ้าน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาอิทธิพลของภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านทุกอำเภอ ในเขตจังหวัดอุดรธานี เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาเปรียบเทียบกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาประสิทธิผลการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอบ้านดุง ให้สูงยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับประสิทธิผล การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอบ้านดุง เป็นข้อมูลเชิง ประจักษ์มากขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เช่น การสร้างทีมงานของนายอำเภอ การบริหารแบบมีส่วนร่วม การสร้างแรงจูงใจในการทำงาน ที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตาม บทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอบ้านดุง

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2550). *คู่มือปฏิบัติงานเกี่ยวกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อาสาศึกษาดินแดน.
- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2551). *คู่มือแกนนำจังหวัดในการพัฒนาศักยภาพกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อาสาศึกษาดินแดน.
- กรมการปกครอง. (2556 ก). *คู่มือการฝึกอบรมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่ได้รับเลือกใหม่ ประจำปี 2556*. กรุงเทพฯ: ส่วนบริหารงานกำนันผู้ใหญ่บ้าน สำนักบริหารการปกครองท้องที่ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย.
- กรมการปกครอง. (2556). *คู่มือการปฏิบัติงานกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2557). *การวิเคราะห์สถิติ: สถิติสำหรับการบริหารและการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เฉลิมศักดิ์ แห่งมงาม. (2535). *ปัญหาแรงงานต่างด้าว ศึกษากรณีกระเหรี่ยงหลบหนีเข้าเมือง อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก*. วิทยานิพนธ์ ร.ม. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชาคริต ชาญชิตปรีชา และชาติชัย อุดมกิจมงคล. (2558). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร*. รายงานการวิจัย. สกลนคร: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ชาติชัย อุดมกิจมงคล. (2558). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดสกลนคร*. รายงานการวิจัย. สกลนคร: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ชาติชัย อุดมกิจมงคล. (2561). *การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและผลสัมฤทธิ์ตามหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตจังหวัดสกลนคร*. รายงานการวิจัย. สกลนคร: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ชาญชัย อาจิ้นสมาจาร. (2550). *ภาวะผู้นำในองค์การ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ปัญญาชน.

ชูศรี วงศ์รัตน์. (2541). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 8).

กรุงเทพฯ: เทพเนรมิตการพิมพ์.

ณัฐวุฒิ ฤกษ์นอก. (2555). *การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน*

กรณีศึกษา: อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น. การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ที่ว่าการอำเภอบ้านดุง. (2562). *บรรยายสรุปอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี*. อุดรธานี:

ที่ว่าการอำเภอบ้านดุง

“พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่.” ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 125 ตอนที่ 27 ก

หน้า 96. 5 กุมภาพันธ์ 2551.

นพพร ณะชัยพันธ์. (2550) *สถิติเบื้องต้นสำหรับการวิจัย*. กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒนา.

บงกชมาศ เอกเยี่ยม. (2557). *กำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน: บทบาทและภาวะความเป็นผู้นำ*

กับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อผู้นำชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่.

รายงานการวิจัย. เชียงใหม่: วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2553). *สถิติวิเคราะห์เพื่อการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ:

เรือนแก้วการพิมพ์.

ปริญญา นาคฉัตรีย์. (2550). *สารอธิบดีกรมการปกครองเนื่องในวันกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน*

ประจำปี 2550. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.

พิบูลย์ศักดิ์ ราชจันทร์. (2554). *บทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หลังการ*

รัฐประหาร ปี พ.ศ. 2549 – 2553. การค้นคว้าอิสระ รัฐประศาสนศาสตร

มหาบัณฑิต. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ภัทรพร เกษสังข์. (2549). *การวิจัยทางการศึกษา*. เลข: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

ภิญโญ นาลิ่งหพันธ์. (2550). *ความคิดเห็นของบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านที่ปฏิบัติจริง*

กับบทบาทที่ควรจะเป็น กรณีศึกษาในเขตพื้นที่ อำเภอสว่างแดนดิน

จังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์ รม.ม.. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- โยชิตา ใจฟูโน. (2555). *บทบาทของผู้ใหญ่บ้านในการเป็นผู้นำท้องถิ่น ในเขตเทศบาล ตำบล บ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองและการปกครอง). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- รุจิรวีพันธ์ ลำताल. (2557). *บทบาททางการปกครองของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านภายใต้ พระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551. รายงาน การวิจัยคณะสังคมศาสตร์. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.*
- วัชรพงษ์ หนูชัย. (2558). *การศึกษาเปรียบเทียบบทบาทของผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่เทศบาล เมืองต้นเปา กับประชาชนชุมชนในพื้นที่เทศบาลเมืองแม่ใจ. ปัญหาพิเศษ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- วิภา รุ่งจรัส. (2560). *ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ของผู้ใหญ่บ้านในเขตตำบลเหนือเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง. ร้อยเอ็ด: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด.*
- สมมารถ สุโรโรคา. (2553). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหาร การศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- สร้อยสุรีย์รัตน์ พลพรพิสิฐ. (2552). *ภาวะผู้นำกับการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน: ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*
- สิน พันธุ์พิณีจ. (2554). *เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒนา.*
- สุภัทรา นุชสาย. (2553). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการจัดการ ความขัดแย้ง ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- สุรพงษ์ รุ่งวารินทร์. (2555). *การพัฒนาภาวะผู้นำในการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยปทุมธานี.*

- แสงจันทร์ เหล่าฉาย. (2553). *การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน: กรณีศึกษา อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์. การค้นคว้าอิสระ*
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ. มหาสารคาม:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักบริหารการปกครองท้องถิ่น กรมการปกครอง. (2551). *การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ ของผู้ใหญ่บ้านตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559.* กรุงเทพฯ:
ส่วนบริหารงานกำนันผู้ใหญ่บ้านสำนักบริหารการปกครองท้องถิ่น
กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย.
- อนุสรณ์ ปันธิ. (2553). *ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน กรณีศึกษา ตำบลเมืองพาน อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ ร.ม. เชียงใหม่:*
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อโนทัย ตรีวานิช. (2552). *สถิติธุรกิจ. ขอนแก่น: สำนักพิมพ์ ขอนแก่นการพิมพ์.*
- อภิรักษ์ คำเจริญ. (2559.) *การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่น พระพุทธศักราช 2457 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน ในเขตพื้นที่อำเภออุ้มถ้อง และอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. ชลบุรี:*
วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อมรรัตน์ เทพพิทักษ์. (2552). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลงกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของเจ้าหน้าที่กรมการค้าภายในกระทรวงพาณิชย์.*
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อรุณ จีรวัดณ์กุล. (2557). *สถิติในงานวิจัย เลือกใช้อย่างไรให้เหมาะสม. กรุงเทพฯ:*
วิทย์พัฒน์.
- อุสมาน ซาและ. (2558). *ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของผู้นำฝ่ายปกครองในเขตอำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต*
สาขาวิชาการปกครอง. ยะลา: มหาวิทยาลัยฟาฏอนี.
- อุทอง ประศาสน์วินิจฉัย-แปล. (2551). *การครอบงำและความหวาดกลัวในสังคมไทย- Andrew Turton-วิเคราะห์. นครปฐม: กลุ่มคณะบุคคลบ้านเรี่ยนน้ำริน.*

- Achua, C. F. and Lussier, R. N. (2010). *Effective Leadership*. Canada: South-Western.
- Bass, B.M., & Avolio, B.J. (1991). *Improving organizational effectiveness through transformational leadership*. Newbury Park, CA: Sage.
- Bratton, J. Grint, K. and Nelson, D.L. (2005). *Organizational Leadership*. Ohio: South-Western.
- Hersey, P & Blanchard, K.H. (1985). *Management of organizational behavior: Utilizing human resources*. (7rd ed.). Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall of India.
- Homburger, W. S., Keefer, L. E. & McGrath, W. R. (2000). *Transportation and traffic engineering handbook*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Lewin, Kurt, Lippit, Ronald and White, Ralph K. (May 1939). "Patterns of Aggressive Behavior in Experimentally Created Social Climate," *Journal of Social Psychology*. 10 (5): 271 – 299.
- Lunenburg, Fred and C. Ornstein Allan. (1996). *Educational Administration: Concepts And Practiccs*. 2nd ed. New York: Wadsworth Publishing Company.
- Mondy, R. W. and Mondy, J. B. (2014). *Human Resource Management. Upper Saddle River.*, New Jersey: Pearson Education.
- Ruth, Mcvey. (2000). *Money & Power in Provincial Thailand*. Thailand: Nordic Institution of Asia Studied.
- Schermerhorn, J. R. (2000). *Management*. (5th ed.). New York: John Wiley & Sons, Inc.
- Schermerhorn, J. R. (2002). *Management*. (7th ed.).New York: John Wiley & Sons, Inc.
- Veerawut Maetirananont, (1998). *Leadership Development*. Bangkok. Exponetnet.
- Yamane, T. (1973). *Statistic: An Introductory Analysis*. 3rd ed. New York: Harper and Row.
- Yukl, Gary A. (2005). *Leadership in Organization*. (7rd ed.). New Jersey: Prentice Hall International, Inc.,

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๑๐๒๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
 ๖๘๐ ถนนิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
 อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาคริต ชาภูชิตปรีชา

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ
 ๒. เครื่องมือการวิจัย
 ๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย

ด้วย นายปภินวิช ศรีกุล รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๖๔๒๓๑๒๔ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบคู่มือการใช้ตัวบ่งชี้ เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ และประเมินคู่มือการใช้ตัวบ่งชี้ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศีกานต์ เพียรธัญญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

มีนจรัส กิ่ง
 ผู้ช่วยอธิการบดี
 13 11 02

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นายปภินวิช ศรีกุล โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๖ ๓๙๐๔ ๑๓๙๑

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๑๐๒๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม

อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายปิยะ ปิจนนำ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ

๒. เครื่องมือการวิจัย

๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย

ด้วย นายปภินวิช ศรีกุล รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๖๔๒๓๑๒๔ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบคู่มือการใช้ตัวบ่งชี้ เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ และประเมินคู่มือการใช้ตัวบ่งชี้ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นายปภินวิช ศรีกุล โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๖ ๓๙๐๔ ๑๓๙๑

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๑๐๒๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ

๒. เครื่องมือการวิจัย

๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย

ด้วย นายปณินวิช ศรีกุล รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๖๔๒๓๑๒๔ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบคู่มือการใช้ตัวบ่งชี้ เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ และประเมินคู่มือการใช้ตัวบ่งชี้ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นายปณินวิช ศรีกุล โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๖ ๓๙๐๔ ๑๓๙๑

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๑๐๒๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ว่าที่ร้อยตรีพงษ์สิทธิ์ เปรมโพธิ์เดชะ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ

๒. เครื่องมือการวิจัย

๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย

ด้วย นายปณินวิช ศรีกุล รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๖๔๒๓๑๒๔ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบคู่มือการใช้ตัวบ่งชี้ เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ และประเมินคู่มือการใช้ตัวบ่งชี้ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นายปณินวิช ศรีกุล โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๖ ๓๙๐๔ ๑๓๙๑

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๑๐๙๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายอำเภอบ้านดุง

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นายปภินวิช ศรีกุล รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๖๔๒๓๑๒๔ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เพื่อให้การศึกษารุ่นนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จึงขออนุญาตจากท่าน ให้นักศึกษารายดังกล่าวได้เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เพื่อนำข้อมูลที่ได้ประกอบการศึกษาวิทยานิพนธ์ และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศีกานต์ เพียรชัยคุณ)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นายปภินวิช ศรีกุล โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๖ ๓๙๐๔ ๑๓๙๑

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๔๒๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถนนตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๑๑ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนา

เรียน นายอำเภอบ้านดุง

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นายปภินวิช ศรีกุล รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๖๔๒๓๑๒๔ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ตามความมุ่งหมายของการทำวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศีกานต์ เพียรธัญญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๓๕๗ ๐๒๒๔

โทรสาร ๐ ๔๒๕๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นายปภินวิช ศรีกุล โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๖ ๓๕๐๔ ๑๓๕๑

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๔๒๙

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๑๑ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนา

เรียน ปลัดอำเภอฝ่ายทะเบียนอำเภอบ้านดุง

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นายปภินวิช ศรีกุล รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๖๔๒๓๑๒๔ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ตามความมุ่งหมายของการทำวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศีกานต์ เพียรธัญญกรณ์)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๓๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นายปภินวิช ศรีกุล โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๖ ๓๙๐๔ ๑๓๙๑

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๔๒๙

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถนนิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๑๓ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนา

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลโพนสูง

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นายปภินวิช ศรีกุล รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๖๔๒๓๑๒๔ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ตามความมุ่งหมายของการทำวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศีกานต์ เพียรธัญญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๓๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นายปภินวิช ศรีกุล โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๖ ๓๙๐๔ ๑๓๙๑

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๔๒๙

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถนนิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๑๑ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนา

เรียน ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรบ้านดุง

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นายปณินวิช ศรีกุล รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๖๔๒๓๑๒๔ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ตามความมุ่งหมายของการทำวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.तिकานต์ เพียรธัญญกรณ์)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๓๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นายปณินวิช ศรีกุล โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๖-๓๙๐๔ ๑๓๙๑

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ ฮว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๔๒๙

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถนนตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๑๑ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนา

เรียน นายมนัส ศรีรักษา

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นายปณิธิ ศรีกุล รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๖๕๒๓๑๒๔ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ตามความมุ่งหมายของการทำวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๓๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นายปณิธิ ศรีกุล โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๖ ๓๙๐๔ ๑๓๙๑

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๔๒๙

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถนนิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๑๑ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนา

เรียน นายสันติย์ เห่งจำพรหมินทร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นายปภินวิช ศรีกุล รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๖๔๒๓๑๒๔ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ตามความมุ่งหมายของการทำวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศีกานต์ เพียรธัญญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๓๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นายปภินวิช ศรีกุล โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๖ ๓๙๐๔ ๑๓๙๑

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๔๒๙

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๑๑ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนา

เรียน ท้องถิ่นอำเภอบ้านดุง

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นายปณินวิช ศรีกุล รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๖๔๒๓๑๒๔ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ตามความมุ่งหมายของการทำวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศีกานต์ เพียรธัญญกรณ์)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๓๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นายปณินวิช ศรีกุล โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๖ ๓๙๐๔ ๑๓๙๑

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ ฮว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๔๒๙

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถนนิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๑๑ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนา

เรียน เกษตรอำเภอบ้านดุง

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นายปภินวิช ศรีกุล รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๖๔๒๓๑๒๔ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ตามความมุ่งหมายของการทำวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศีกานต์ เพียรชญกรณ์)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๓๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นายปภินวิช ศรีกุล โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๖ ๓๙๐๔ ๑๓๙๑

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๔๒๙

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถนนิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๑๑ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนา

เรียน พัฒนาการอำเภอบ้านดุง

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นายปภินวิช ศรีกุล รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๖๔๒๓๑๒๔ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ตามความมุ่งหมายของการทำวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๓๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นายปภินวิช ศรีกุล โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๖ ๓๙๐๔ ๑๓๙๑

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๔๒๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๒๘๐ ถนนมิตรภาพ
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๑๑ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนา

เรียน ปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครองอำเภอบ้านดุง

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นายปภินวิช ศรีกุล รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๖๔๒๓๑๒๔ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ตามความมุ่งหมายของการทำวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศีกานต์ เพียรชัยคุณกรณ์)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๓๙๗ ๐๒๒๔

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นายปภินวิช ศรีกุล โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๖ ๓๙๐๔ ๑๓๙๑

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ภาคผนวก ข
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัญญาครณ์ สวัสดิ์ไธสง ตำแหน่ง กรรมการบริหาร
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น ตำแหน่ง กรรมการบริหารหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชาศรีต ชาญชิตปรีชา ตำแหน่ง รองอธิการบดีฝ่าย
บริหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
4. นายปิยะ ปิจนนำ ตำแหน่ง นายอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี
5. ว่าที่ร้อยตรีพงษ์สิทธิ์ เปราโพธิเดชา ตำแหน่ง ปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มงาน
บริหารงานปกครอง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

รายนามผู้เชี่ยวชาญการศึกษาแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานตาม
บทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

1. นายอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี
2. ปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครองอำเภอบ้านดุง จังหวัด
อุดรธานี
3. พัฒนาการอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี
4. เกษตรอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี
5. ท้องถิ่นอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี
6. นายสันติย์ เห่ง้าพรหมินทร์
7. นายมนัส ศรีรักษา
8. ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี
9. นายกองัดการบริหารส่วนตำบลโพนสูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี
10. ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายทะเบียนและบัตร ที่ว่าการอำเภอบ้านดุง จังหวัด
อุดรธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่
ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา “ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี” คำตอบจากแบบสอบถามฉบับนี้จะเก็บเป็นความลับ ซึ่งไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่ประการใด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องจึงขอความอนุเคราะห์ให้ท่านตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงมากที่สุด

2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

ตอนที่ 3 การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

3. คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการศึกษาริชัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือด้วยดี

นายปภินวิช ศรีกุล

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รุ่น 11

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือข้อความลงในช่องว่าง
ตามความเป็นจริง

1. เพศ

1. ชาย
 2. หญิง

2. อายุ

1. ไม่เกิน 40 ปี
 2. 41-50 ปี
 3. 51-60 ปี

3. ระดับการศึกษา

1. ประถมศึกษา
 2. มัธยมศึกษา/ปวช.
 3. ปวส./อนุปริญญาหรือเทียบเท่า
 4. ปริญญาตรีขึ้นไป

4. ตำแหน่ง

1. กำนัน
 2. ผู้ใหญ่บ้าน
 3. อื่น ๆ (สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน)

5. ตำบลที่อาศัยอยู่

- ระบุ.....

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

คำชี้แจง ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม อยู่ในระดับมากน้อยเพียงใด โดยให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ซึ่งกำหนดระดับภาวะผู้นำ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ประเด็นข้อคำถาม		ระดับความคิดเห็น				
		(5) มาก ที่สุด	(4) มาก	(3) ปาน กลาง	(2) น้อย	(1) น้อย ที่สุด
ภาวะผู้นำแบบเผด็จการ						
1	กำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ที่เนนการบังคับบัญชา และการออกคำสั่ง					
2	กำนันผู้ใหญ่บ้านมักจะทำการตัดสินใจด้วยตนเอง เป็นส่วนมาก ไม่ค่อยมอบหมายให้ ผู้ใต้บังคับบัญชา					
3	กำนันผู้ใหญ่บ้านวางตัวในลักษณะที่ว่าเป็น เจ้านายอย่างเด่นชัด					
4	กำนันผู้ใหญ่บ้านมีการใช้อำนาจสร้างบรรยากาศ ความเกรงกลัวต่อผู้ใต้บังคับบัญชาเสมอ					

ประเด็นข้อคำถาม		ระดับความคิดเห็น				
		(5) มากที่สุด	(4) มาก	(3) ปานกลาง	(2) น้อย	(1) น้อยที่สุด
ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย						
1	กำนันผู้ใหญ่บ้านให้ความสำคัญกับ ผู้ใต้บังคับบัญชา					
2	กำนันผู้ใหญ่บ้านไม่เน้นการใช้อำนาจที่จะ ก่อให้เกิดความหวาดกลัว					
3	กำนันผู้ใหญ่บ้านเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามี โอกาสแสดงความคิดเห็นและพูดคุย					
4	การปฏิบัติตนของกำนันผู้ใหญ่บ้านมักเป็นไป ทำนองที่ว่าสิ่งต่าง ๆ เกี่ยวข้องกับทุกคน					
ภาวะผู้นำแบบเสรีนิยม						
1	กำนันผู้ใหญ่บ้านมีการปล่อยให้ผู้อยู่ใต้บังคับ บัญชามีอิสระเสรีเต็มที่					
2	กำนันผู้ใหญ่บ้านปล่อยให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามี อำนาจกระทำการใด ๆ ตามใจชอบได้					
3	กำนันผู้ใหญ่บ้านมอบหมายปัญหาต่าง ๆ ให้ ผู้ใต้บังคับบัญชาตัดสินใจอย่างเต็มที่					
4	ผู้ใต้บังคับบัญชาอาจจะได้รับสิทธิในการจัดทำ แผนงานต่าง ๆ ได้ตามใจชอบ					

ตอนที่ 3 การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขต
อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

คำชี้แจง ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของ
กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านมีการ
ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ อยู่ในระดับมากน้อยเพียงใด โดยให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓
ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ซึ่งกำหนดระดับการปฏิบัติงาน ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ประเด็นข้อคำถาม		ระดับความคิดเห็น				
		(5) มาก ที่สุด	(4) มาก	(3) ปาน กลาง	(2) น้อย	(1) น้อย ที่สุด
ด้านการใช้อำนาจหน้าที่ปกครองราษฎร						
1	กำนันผู้ใหญ่บ้านประสานหรืออำนวยความสะดวกแก่ ราษฎรในหมู่บ้านในการติดต่อ หรือรับ บริการกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ					
2	กำนันผู้ใหญ่บ้านอำนวยความสะดวกและเป็นธรรมและดูแล รักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัย ให้แก่ราษฎรในหมู่บ้าน					
3	กำนันผู้ใหญ่บ้านสร้างความสามัคคีและความ สามัคคี ให้เกิดขึ้นในหมู่บ้านรวมทั้งส่งเสริม วัฒนธรรมและประเพณีในท้องถิ่น					
4	กำนันผู้ใหญ่บ้านให้การสนับสนุน ส่งเสริม และ อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ หรือการ ให้บริการส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ					

ประเด็นข้อคำถาม		ระดับความคิดเห็น				
		(5) มากที่สุด	(4) มาก	(3) ปานกลาง	(2) น้อย	(1) น้อยที่สุด
ด้านการใช้อำนาจหน้าที่ปกครองราษฎร (ต่อ)						
5	กำนันผู้ใหญ่บ้านควบคุมดูแลราษฎรในหมู่บ้านให้ปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายหรือระเบียบ แบบแผนของทางราชการ โดยกระทำตน ให้เป็นตัวอย่างแก่ราษฎรตามที่ทางราชการ ได้แนะนำ					
6	กำนันผู้ใหญ่บ้านรับฟังปัญหาและความเดือดร้อนทุกข์สุขและความต้องการที่จำเป็น ของราษฎรในหมู่บ้าน แจ้งต่อส่วนราชการของรัฐ หรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การแก้ไข หรือช่วยเหลือ					
ด้านการรายงานต่อทางราชการ						
1	กำนันผู้ใหญ่บ้านรายงานเหตุทุกขزونของราษฎร หรือการแปลกประหลาดที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน/ตำบลต่อกำนัน และนายอำเภอ					
2	กำนันผู้ใหญ่บ้านรายงานเหตุการณ์ไม่ปกติในพื้นที่ของผู้ใหญ่บ้านต่อกำนัน และนายอำเภอ					
3	กำนันผู้ใหญ่บ้านจัดประชุมระหว่างกำนันผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล เพื่อตรวจสอบรายงาน ประจำ และรายงานต่อกรมการอำเภอ					
4	กำนันผู้ใหญ่บ้านรายงานเรื่องเร่งด่วนหรือเรื่องที่ราษฎรส่วนมากได้รับความเดือดร้อน จะต้องรายงานทันที					

ประเด็นข้อคำถาม		ระดับความคิดเห็น				
		(5) มาก ที่สุด	(4) มาก	(3) ปาน กลาง	(2) น้อย	(1) น้อย ที่สุด
ด้านการนำขอราชการไปประกาศแกรราษฎร						
1	กำหนดผู้ใหญ่บ้านจัดประชุมราษฎรและคณะกรรมการ หมู่บ้าน เดือนละ 1 ครั้ง เป็นอย่างน้อย เพื่อชี้แจงข่าวสารราชการแกรราษฎร					
2	กำหนดผู้ใหญ่บ้านใช้เสียงตามสายในการแจ้งข่าวสารราชการ ในหมู่บ้านให้ราษฎรรับทราบ					
3	กำหนดผู้ใหญ่บ้านเป็นตัวกลางระหว่างราชการกับประชาชนในการนำข้อมูลข่าวสารที่ได้รับแจ้งจากราชการไปประกาศให้ราษฎรรับทราบ					
ด้านการจัดทำทะเบียน						
1	กำหนดผู้ใหญ่บ้านเป็นนายทะเบียนผู้รับแจ้งเกิดแจ้งตาย และย้ายที่อยู่					
2	กำหนดผู้ใหญ่บ้านสร้างความรู้ ความเข้าใจในขอราชการ กฎหมาย ระเบียบแบบแผน แกรราษฎร					
3	กำหนดผู้ใหญ่บ้านแจ้งให้ผู้มีอายุถึงเกณฑ์ที่จะต้องขึ้นบัญชีทหารกองเกิน ไปขึ้นบัญชีทหารกองเกิน					
4	กำหนดผู้ใหญ่บ้านแจ้งให้ผู้มีอายุครบ 7 ปีบริบูรณ์ไปยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชน					
5	กำหนดผู้ใหญ่บ้านสำรวจและจัดทำบัญชีสัตว์พาหนะที่ยังไม่ได้ทำตัวรูปพรรณสัตัวพาหนะ					
6	กำหนดผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้รับรองเกี่ยวกับความประพฤติ และหลักฐานของผู้มีและใช้อาวุธปืน					

ประเด็นข้อคำถาม		ระดับความคิดเห็น				
		(5) มาก ที่สุด	(4) มาก	(3) ปาน กลาง	(2) น้อย	(1) น้อย ที่สุด
ด้านกิจการสาธารณประโยชน์						
1	กำนันผู้ใหญ่บ้านรวมกิจกรรมพัฒนาสถานที่สำคัญ ในหมู่บ้าน เช่น วัด โรงเรียน					
2	กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ขอความร่วมมือราษฎร ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการร่วมงาน พิธี หรืองานประเพณีต่าง ๆ เวลาว่าง นักช้ตฤกษ์ ประจำปี หรือประชุมชนเป็นการใหญ่					
3	กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ช่วยติดตาม หรือช่วยอย่างอื่น โดยเต็มกำลัง ถ้าเกิดเหตุร้ายในหมู่บ้าน/ ตำบล เช่น ไฟไหม้ เหตุชิงทรัพย์ อุทกภัย					
4	กำนันผู้ใหญ่บ้านให้ความร่วมมือและช่วยเหลือ นายอำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการดูแลรักษาสิ่งซึ่งเป็นสาธารณ ประโยชน์อื่น ๆ					
ด้านการป้องกันโรคติดต่อ						
1	กำนันผู้ใหญ่บ้านให้การชี้แจงและทำความเข้าใจ แก่ราษฎร ในการหามาตรการ ป้องกันโรคต่าง ๆ					
2	กำนันผู้ใหญ่บ้านคอยสังเกตและตรวจสอบความเจ็บป่วย ของราษฎรที่ผิดปกติ เช่น โรค อหิวาตกโรค ไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่					
3	ถ้ามีโรคติดต่อร้ายแรงเกิดขึ้น กำนันผู้ใหญ่บ้าน แจงให้กรมการอำเภอทราบทันที					
4	กำนันผู้ใหญ่บ้านประสานกับโรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพตำบล, อสม. ในการจัดหาฉีดวัคซีน ป้องกันโรคติดต่อต่าง ๆ					

ประเด็นข้อคำถาม		ระดับความคิดเห็น				
		(5) มากที่สุด	(4) มาก	(3) ปานกลาง	(2) น้อย	(1) น้อยที่สุด
ด้านการป้องกันโรคติดต่อ (ต่อ)						
5	กำหนดผู้ใหญ่บ้านจัดประชุมแพทย์ประจำตำบล และผู้นำในหมู่บ้านเพื่อหาแนวทาง ป้องกันโรคภัยต่าง ๆ					
ด้านการจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย						
1	กำหนดผู้ใหญ่บ้านประสานงานกับแพทย์ประจำตำบล ในเรื่องสุขลักษณะของหมู่บ้าน					
2	กำหนดผู้ใหญ่บ้านจัดความเป็นระเบียบเรียบร้อยของหมู่บ้านให้ถูกสุขลักษณะ					
3	กำหนดผู้ใหญ่บ้านขอความร่วมมือราษฎรในการจัดระเบียบหมู่บ้านให้เรียบร้อย					
4	กำหนดผู้ใหญ่บ้านจัดคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำในหมู่บ้าน/ ตำบล ในการร่วมกันจัดระเบียบหมู่บ้าน/ตำบลให้เรียบร้อย					
5	กำหนดผู้ใหญ่บ้านการแจ้งให้เจ้าบ้านดำเนินการดูแล ให้เรียบร้อย หากผู้ใดทิ้งบ้านเรือนให้ชำรุด รุ้งรัง หรือปล่อยให้โสโครกโสภณซึ่งอาจจะเป็นอันตรายแก่ผู้อื่นที่อยู่ในท้องถิ่น					

ประเด็นข้อคำถาม		ระดับความคิดเห็น				
		(5) มาก ที่สุด	(4) มาก	(3) ปาน กลาง	(2) น้อย	(1) น้อย ที่สุด
ด้านที่เกี่ยวข้องกับความอาญา						
1	กำหนดผู้ใหญ่บ้านดำเนินการสืบสวนคดีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่					
2	กำหนดผู้ใหญ่บ้านดำเนินการประนีประนอมข้อพิพาทที่เกิดขึ้นในพื้นที่					
3	กำหนดผู้ใหญ่บ้านดำเนินการจับกุมผู้สงสัย หรือ กระทำผิดกฎหมาย ที่มีหมายจับหรือกระทำผิดซึ่งหน้าส่งต่อแก่ทางราชการ					
4	กำหนดผู้ใหญ่บ้านแจ้งข่าวสารคดีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ของตน และพื้นที่ใกล้เคียงแก่ทางราชการ					
5	กำหนดผู้ใหญ่บ้านดำเนินการจับของกลางหรือ สิ่งของต้องสงสัยส่งต่อแก่ทางราชการ					
6	กำหนดผู้ใหญ่บ้านอำนวยความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่ ในการตรวจค้นและจับผู้ต้องสงสัยในพื้นที่					
7	กำหนดผู้ใหญ่บ้านปฏิบัติตามกฎหมาย หรือหมาย สั่งอย่างเคร่งครัด					

ภาคผนวก ง
แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ภาคผนวก จ

คุณภาพของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

คุณภาพของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่
ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี
(จากการทดลองใช้แบบสอบถามกับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา
จำนวน 30 ชุด ประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี)

แบบสอบถาม	ค่าอำนาจ จำแนก	ค่าความ เชื่อมั่น
1. ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านใน เขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี	.364-.750	.877
1.1 ภาวะผู้นำแบบเผด็จการ		.943
1.2 ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย		.976
1.3 ภาวะผู้นำแบบเสรีนิยม		.877
2. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น	.369-.753	.841
2.1 ด้านการใช้อำนาจหน้าที่ปกครองราษฎร		.979
2.2 ด้านการรายงานต่อทางราชการ		.846
2.3 ด้านการนำขอราชการไปประกาศแก่ราษฎร		.732
2.4 ด้านการจัดทำทะเบียน		.819
2.5 ด้านกิจการสาธารณประโยชน์		.841
2.6 ด้านการป้องกันโรคติดต่อ		.860
2.7 ด้านการจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย		.903
2.8 ด้านที่เกี่ยวข้องด้วยความอาญา		.880
ภาพรวมทั้งฉบับ	.364-.753	.858

หมายเหตุ

1. ค่าอำนาจจำแนกต้องมากกว่า .361

2. ค่าความเชื่อมั่นต้องมากกว่า .700

ภาคผนวก ฉ

คำอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่
ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี
(จากการทดลองใช้แบบสอบถามกับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา
จำนวน 30 ชุด ประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี)

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอ
บ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

แบบสอบถาม		ค่าอำนาจจำแนก
ภาวะผู้นำแบบเผด็จการ		
1	กำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำที่เน้นการบังคับบัญชาและการออกคำสั่ง	.466
2	กำนันผู้ใหญ่บ้านมักจะทำการตัดสินใจด้วยตนเองเป็นส่วนมาก ไม่ค่อยมอบหมายให้ผู้ใต้บังคับบัญชา	.744
3	กำนันผู้ใหญ่บ้านวางตัวในลักษณะที่ว่าเป็นเจ้านายอย่างเด่นชัด	.640
4	กำนันผู้ใหญ่บ้านมีการใช้อำนาจสร้างบรรยากาศความเกรงกลัวต่อผู้ใต้บังคับบัญชาเสมอ	.600
ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย		
1	กำนันผู้ใหญ่บ้านให้ความสำคัญกับผู้ใต้บังคับบัญชา	.443
2	กำนันผู้ใหญ่บ้านไม่เน้นการใช้อำนาจที่จะก่อให้เกิดความหวาดกลัว	.421
3	กำนันผู้ใหญ่บ้านเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีโอกาสแสดงความคิดเห็นและพูดคุย	.363
4	การปฏิบัติตนของกำนันผู้ใหญ่บ้านมักเป็นไปทำนองที่ว่าสิ่งต่าง ๆ เกี่ยวข้องกับทุกคน	.395

แบบสอบถาม		ค่าอำนาจจำแนก
ภาวะผู้นำแบบเสรีนิยม		
1	กำนันผู้ใหญ่บ้านมีการปล่อยให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีโอกาสเสรีเต็มที่	.660
2	กำนันผู้ใหญ่บ้านปล่อยให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีอำนาจกระทำการใด ๆ ตามใจชอบได้	.391
3	กำนันผู้ใหญ่บ้านมอบหมายปัญหาต่าง ๆ ให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาตัดสินใจอย่างเต็มที่	.364
4	ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาอาจจะได้รับสิทธิในการจัดทำแผนงานต่าง ๆ ได้ตามใจชอบ	.750

**ตอนที่ 3 การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขต
อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี**

แบบสอบถาม		ค่าอำนาจจำแนก
ด้านการใช้อำนาจหน้าที่ปกครองราษฎร		
1	กำนันผู้ใหญ่บ้านประสานหรืออำนวยความสะดวกแก่ ราษฎรในหมู่บ้านในการติดต่อ หรือรับบริการกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ	.507
2	กำนันผู้ใหญ่บ้านอำนวยความสะดวกและเป็นธรรมและดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัย ให้แก่ราษฎรในหมู่บ้าน	.753
3	กำนันผู้ใหญ่บ้านสร้างความสามัคคีและความสามัคคี ให้เกิดขึ้นในหมู่บ้านรวมทั้งส่งเสริม วัฒนธรรมและประเพณีในท้องถิ่น	.393
4	กำนันผู้ใหญ่บ้านให้การสนับสนุน ส่งเสริม และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ หรือการให้บริการส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ	.382

แบบสอบถาม		ค่าอำนาจจำแนก
ด้านการใช้อำนาจหน้าที่ปกครองราษฎร (ต่อ)		
5	กำนันผู้ใหญ่บ้านควบคุมดูแลราษฎรในหมู่บ้านให้ปฏิบัติ ให้เป็นไปตามกฎหมายหรือระเบียบ แบบแผนของทางราชการ โดยกระทำตนให้เป็นตัวอย่างแก่ราษฎรตามที่ทางราชการ ได้แนะนำ	.373
6	กำนันผู้ใหญ่บ้านรับฟังปัญหาและความเดือดร้อน ทุกข์สุขและความต้องการที่จำเป็น ของราษฎรในหมู่บ้าน แจ้งต่อส่วนราชการของรัฐ หรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การแก้ไข หรือช่วยเหลือ	.516
ด้านการรายงานต่อทางราชการ		
1	กำนันผู้ใหญ่บ้านรายงานเหตุทุกข์ร้อนของราษฎร หรือการแปลกประหลาดที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน/ ตำบลต่อกำนัน และนายอำเภอ	.398
2	กำนันผู้ใหญ่บ้านรายงานเหตุการณ์ไม่ปกติในพื้นที่ของผู้ใหญ่บ้านต่อกำนัน และนายอำเภอ	.456
3	กำนันผู้ใหญ่บ้านจัดประชุมระหว่างกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล เพื่อตรวจสอบรายงาน ประจำ และรายงานต่อกรมการอำเภอ	.431
4	กำนันผู้ใหญ่บ้านรายงานเรื่องเร่งด่วนหรือเรื่องที่ ราษฎรส่วนมากได้รับความเดือดร้อน จะต้องรายงานทันที	.413
ด้านการนำขอราชการไปประกาศแก่ราษฎร		
1	กำนันผู้ใหญ่บ้านจัดประชุมราษฎรและคณะกรรมการ หมู่บ้าน เดือนละ 1 ครั้ง เป็นอย่างน้อย เพื่อชี้แจงข่าวสารราชการแก่ราษฎร	.390
2	กำนันผู้ใหญ่บ้านใช้เสียงตามสายในการแจ้งข่าวสารราชการ ในหมู่บ้านให้ราษฎรรับทราบ	.458
3	กำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นตัวกลางระหว่างราชการกับประชาชนในการนำข้อมูลข่าวสารที่ได้รับแจ้งจากราชการไปประกาศให้ราษฎรรับทราบ	.512

แบบสอบถาม		ค่าอำนาจจำแนก
ด้านการจัดทำทะเบียน		
1	กำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นนายทะเบียนผู้รับแจ้งเกิด แจ้งตาย และย้ายที่อยู่	.566
2	กำนันผู้ใหญ่บ้านสร้างความรู้ ความเข้าใจในขอราชการ กฎหมาย ระเบียบแบบแผน แก่ราษฎร	.489
3	กำนันผู้ใหญ่บ้านแจ้งให้ผู้มีอายุถึงเกณฑ์ที่จะต้องขึ้นบัญชีทหาร กองเกิน ไปขึ้นบัญชีทหารกองเกิน	.485
4	กำนันผู้ใหญ่บ้านแจ้งให้ผู้มีอายุครบ 7 ปีบริบูรณ์ ไปยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชน	.459
5	กำนันผู้ใหญ่บ้านสำรวจและจัดทำบัญชีสัตว์พาหนะที่ยังไม่ได้ทำตัวรูปพรรณสัตว์พาหนะ	.436
6	กำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้รับรองเกี่ยวกับความประพฤติ และหลักฐานของผู้มีและใช้อาวุธปืน	.553
ด้านกิจการสาธารณประโยชน์		
1	กำนันผู้ใหญ่บ้านรวมกิจกรรมพัฒนาสถานที่สำคัญ ในหมู่บ้าน เช่น วัด โรงเรียน	.369
2	กำนันผู้ใหญ่บ้าน ขอความร่วมมือราษฎร ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการรวมงานพิธี หรืองานประเพณีต่าง ๆ เวลาว่างงานนักช้ตฤกษ์ประจำปี หรือประชุมชนเป็นการใหญ่	.403
3	กำนันผู้ใหญ่บ้าน ช่วยติดตาม หรือช่วยอย่างอื่นโดยเต็มกำลัง ถ้าเกิดเหตุร้ายในหมู่บ้าน/ ตำบล เช่น ไฟไหม้ เหตุชิงทรัพย์ อุทกภัย	.455
4	กำนันผู้ใหญ่บ้านให้ความร่วมมือและช่วยเหลือนายอำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการดูแลรักษาสิ่งซึ่งเป็นสาธารณประโยชน์อื่น ๆ	.443

แบบสอบถาม		ค่าอำนาจจำแนก
ด้านการป้องกันโรคติดต่อ		
1	กำนันผู้ใหญ่บ้านให้การชี้แจงและทำความเข้าใจแก่ราษฎร ในการหามาตรการ ป้องกันโรคต่าง ๆ	.469
2	กำนันผู้ใหญ่บ้านคอยสังเกตและตรวจสอบความเจ็บป่วย ของราษฎรที่ผิดปกติ เช่น โรคอหิวาตกโรค ไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่	.467
3	ถ้ามีโรคติดต่อร้ายแรงเกิดขึ้น กำนันผู้ใหญ่บ้านแจ้งให้กรรมการ อำเภอทราบทันที	.416
4	กำนันผู้ใหญ่บ้านประสานกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล, อสม. ในการจัดหาฉีดวัคซีน ป้องกันโรคติดต่อต่าง ๆ	.447
5	กำนันผู้ใหญ่บ้านจัดประชุมแพทย์ประจำตำบล และผู้นำในหมู่บ้านเพื่อหาแนวทาง ป้องกันโรคภัยต่าง ๆ	.404
ด้านการจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย		
1	กำนันผู้ใหญ่บ้านประสานงานกับแพทย์ประจำตำบล ในเรื่อง สุขลักษณะของหมู่บ้าน	.405
2	กำนันผู้ใหญ่บ้านจัดความเป็นระเบียบเรียบร้อยของหมู่บ้านให้ ถูกสุขลักษณะ	.506
3	กำนันผู้ใหญ่บ้านขอความร่วมมือราษฎรในการจัดระเบียบ หมู่บ้านให้เรียบร้อย	.508
4	กำนันผู้ใหญ่บ้านจัดคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำในหมู่บ้าน/ ตำบล ในการร่วมกันจัดระเบียบหมู่บ้าน/ตำบล ให้เรียบร้อย	.531
5	กำนันผู้ใหญ่บ้านการแจ้งให้เจ้าบ้านดำเนินการดูแล ให้เรียบร้อย หากผู้ใดทิ้งบ้านเรือนให้ชำรุดรุงรัง หรือปล่อยให้ โสโครกสกปรกซึ่งอาจจะเป็น อันตรายแก่ผู้อื่นที่อยู่ในท้องถิ่น	.642

แบบสอบถาม		ค่าอำนาจจำแนก
ด้านที่เกี่ยวข้องด้วยความอาญา		
1	กักันนผู้ใหญ่บานดำเนนการสืบสวณคดีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่	.396
2	กักันนผู้ใหญ่บานดำเนนการประนีประนอมขอพิพาทที่เกิดขึ้นในพื้นที่	.412
3	กักันนผู้ใหญ่บานดำเนนการจับกุมผู้สงสัย หรือกระทำผิดกฎหมาย ที่มีหมายจับหรือกระทำผิดซึ่งหน้าส่งต่อแกทางราชการ	.397
4	กักันนผู้ใหญ่บานแจ้งข่าวสารคดีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ของตน และพื้นที่ใกล้เคียงแกทางราชการ	.392
5	กักันนผู้ใหญ่บานดำเนนการจับของกลางหรือสิ่งของต้องสงสัยส่งต่อแกทางราชการ	.654
6	กักันนผู้ใหญ่บานอำนวยความสะดวกแกเจ้าหน้าที่ในการตรวจค้นและจับผู้ต้องสงสัยในพื้นที่	.701
7	กักันนผู้ใหญ่บานปฏิบัติตามกฎหมาย หรือหมายสั่งอย่างเคร่งครัด	.579

ประวัติย่อของผู้วิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	ปภินวิช ศรีกุล
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 21 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2524
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 256 หมู่ที่ 15 ตำบลชุมช้าง อำเภอโพธาราม จังหวัดหนองคาย 43120
โทรศัพท์	โทรศัพท์ 06-390-41391
ตำแหน่งปัจจุบัน	ปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงานปกครองปฏิบัติการ)
สถานที่ทำงาน	ที่ทำการปกครองอำเภอบ้านดุง ตำบลศรีสุทโธ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี 411190
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2542	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมพลโพธาราม อำเภอโพธาราม จังหวัดหนองคาย
พ.ศ. 2547	ปริญญาตรี สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2563	ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2548-2557	พนักงานบริษัทเอกชน
พ.ศ. 2557-2559	พนักงานรัฐวิสาหกิจ
พ.ศ. 2560-ปัจจุบัน	ปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงานปกครองปฏิบัติการ)